

B. Grupa zajęć kierunkowych

Nazwa przedmiotu kształcenia: Diagnoza psychologiczna I

Forma zajęć:

Wykład, Laboratorium

Cele kształcenia

Wykład:

C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej diagnozy psychologicznej jako kompetencji profesjonalnej: jej etapów, modeli, źródeł danych oraz standardów interpretacji wyników ilościowych i jakościowych.

C2 Rozwinięcie umiejętności analizy i krytycznej oceny metod, technik i narzędzi diagnostycznych (w tym wywiadu, obserwacji i testów) z uwzględnieniem wymogów psychometrycznych, ograniczeń wnioskowania i trafności interpretacji.

C3 Kształtowanie gotowości do odpowiedzialnego i etycznego prowadzenia procesu diagnostycznego, w tym formułowania zaleceń interwencyjnych oraz profesjonalnej komunikacji w relacji diagnosta–osoba badana/rodzina.

Laboratorium:

C1 Doskonalenie umiejętności prowadzenia obserwacji i rozmowy/wywiadu diagnostycznego (w tym wywiadu anamnestycznego) z ukierunkowaniem na pozyskiwanie danych relewantnych diagnostycznie oraz budowanie adekwatnego kontaktu diagnostycznego.

C2 Rozwinięcie umiejętności samodzielnego doboru i uzasadniania narzędzi oraz procedur diagnostycznych w ujęciu rozwojowym (dzieci i dorośli) w typowych obszarach diagnozy (funkcjonowanie poznawczo-intelektualne, wybrane właściwości temperamentalne, relacje rodzinne), z uwzględnieniem ograniczeń metodycznych.

C3 Kształtowanie umiejętności integrowania danych z różnych źródeł w studium przypadku, formułowania diagnozy i zaleceń z zachowaniem ostrożności wnioskowania oraz standardów etycznych i komunikacyjnych.

Program kształcenia (treści nauczania)

Wykład:

1. Diagnoza w psychologii: analiza pojęcia diagnozy, jej funkcji i typów; symptomy i wskaźniki wnioskowania diagnostycznego.
2. Modele diagnozy psychologicznej: porównanie założeń, przebiegu procesu i konsekwencji dla doboru metod.
3. Przygotowanie przestrzeni diagnostycznej: standardy organizacji badania oraz warunki sprzyjające trafności pomiaru (dorośli i dzieci).
4. Faza prediagnostyczna: identyfikacja celu diagnozy, źródeł danych i wstępne decyzje diagnostyczne.
5. Metoda, technika i narzędzie w diagnozie: znaczenie rozróżnień dla trafności i rzetelności procedury.
6. Standardowe metody diagnozy psychologicznej: klasyfikacja, wymagania psychometryczne i ograniczenia interpretacyjne.
7. Diagnoza jako proces pozyskiwania, agregacji i modelowania informacji o zachowaniu: przykłady wnioskowania na danych jakościowych i ilościowych.
8. Wywiad i obserwacja: zasady prowadzenia, typowe błędy oraz kontrola źródeł stronniczości.
9. Dynamika kontaktu diagnosta–osoba badana: techniki budowania relacji i komunikacji wspierające jakość danych.
10. Opis i interpretacja: rozróżnienie opisu zachowania testowego i pozatestowego; wyjaśnianie psychologiczne i uzasadnianie wniosków.
11. Strategie interpretacji wyników: kryteria trafności interpretacji i warunki uprawnionego wnioskowania.
12. Formułowanie zaleceń interwencyjnych: zasady konstruowania zaleceń, adekwatność i odpowiedzialność za konsekwencje.
13. Problemy etyczne w diagnozowaniu: standardy zawodowe, ochrona dobrostanu osoby badanej i odpowiedzialność diagnosty.

Laboratoria:

14. Symulacje kontaktu diagnostycznego i procesu zbierania danych z wykorzystaniem programu „wirtualny pacjent”: prowadzenie obserwacji oraz rozmowy/wywiadu, formułowanie pytań, dokumentowanie danych i wnioskowanie diagnostyczne w warunkach kontrolowanych.
15. Wywiad anamnestyczny jako metoda pozyskiwania danych o rozwoju psychologicznym: struktura, cele, interpretacja informacji rozwojowych.

16. Badanie rozwoju reflektorycznego jako przykład procedury psychofizjologicznej: dobór wskaźników i interpretacja w kontekście rozwojowym.
17. Diagnozowanie funkcjonowania poznawczo-intelektualnego: dobór technik eksperymentalnych i testowych, interpretacja wyników z uwzględnieniem ograniczeń.
18. Rysunek – analiza formalna jako metoda oceny rozwoju poznawczego i manualnego: kryteria analizy i ostrożność interpretacyjna.
19. Rysunek – analiza treściowa; rysunkowe metody projekcyjne: zakres wnioskowania i ograniczenia trafności.
20. Kwestionariuszowe i rysunkowe metody badania relacji rodzinnych: dobór narzędzi i integracja danych.
21. Diagnoza wybranych właściwości osobowości: techniki kwestionariuszowe i projekcyjne – krytyczna ocena użyteczności i ograniczeń.
22. Integracja danych diagnostycznych w studium przypadku: synteza informacji, uzasadnianie wniosków, formułowanie diagnozy i zaleceń.

Literatura podstawowa:

1. Anastasi, A., Urbina, S. (1999). *Testy psychologiczne*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
2. Bac, I., Stańczak, J. (2019). *Niewerbalny Test Ucznia się i Pamięci Sigrid Weidlich, Amine Derouiche i Wolfganga Hartje*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
3. Jaworowska, A., Bac, I., Stańczak, J. (2019). *Test Pamięci Wzrokowej Bentona*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
4. Łojek, E., Stańczak, J. (2019). *BDI-II. Podręcznik*. Wydanie drugie. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
5. Łojek, E., Stańczak, J., Wójcik, A. (2015). *Kwestionariusz do Pomiaru Depresji*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
6. Morrison, J. (2016). *Wstępny wywiad diagnostyczny*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński.
7. Paluchowski, W. J. (2001). *Diagnoza psychologiczna. Podejście ilościowe i jakościowe*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR.
8. Stanik, J.M. (red.) (2006). *Zastosowanie wybranych technik diagnostycznych w psychologicznej praktyce klinicznej i sądowej*. Katowice, Wyd. UŚL.
9. Stańczak, J. (2013). *MMSE. Polska normalizacja*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
10. Stemplewska-Żakowicz, K. (2019). *Diagnoza psychologiczna. Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna*. Gdańsk: GWP.

Literatura uzupełniająca

1. Frydrychowicz, A., Koźniewska, E., Sobolewska, M., Zwierzyńska, E. (1998). *Testy psychologiczne w poradnictwie, przewodnik metodyczny*. Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej MEN.
2. Huesmann, L. R. (1992). *Eksperymentalne metody badania w psychopatologii* (w): W. Paluchowski (red.) Współczesne techniki badawcze w psychologii klinicznej. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
3. Stemplewska-Żakowicz, K., Paluchowski, W.J. (2018). *Podstawy diagnozy psychologicznej* (tom 1, r. 11 s. 23-94). W: J. Strelau, D. Doliński (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki. Gdańsk: GWP.
4. Szustrowa, T. (red.) (1991). *Swobodne techniki diagnostyczne. Wywiad i obserwacja*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykład		
E1_W	Student ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o diagnozie psychologicznej jako procesie profesjonalnym: jej fazach, modelach oraz o metodach i technikach pozyskiwania danych diagnostycznych.	K_W15
E2_W	Student posiada podbudowaną teoretycznie wiedzę o narzędziach diagnozy procesów poznawczych i intelektualnych oraz wybranych aspektów temperamentu; rozumie kryteria doboru	K_W15 K_W07

	narzędzi oraz ograniczenia interpretacyjne.	
E3_W	Student ma pogłębioną wiedzę o standardach etycznych i ograniczeniach związanych ze stosowaniem metod diagnostycznych, w tym o odpowiedzialności diagnosty za konsekwencje wniosków i zaleceń.	K_W17
Laboratorium		
E1_U	Student potrafi samodzielnie dobrać i uzasadnić metody diagnostyczne adekwatnie do celu badania oraz specyfiki osoby badanej, z uwzględnieniem aspektu rozwojowego i ograniczeń wnioskowania.	K_U12
E2_U	Student potrafi zaplanować i przeprowadzić proces diagnostyczny z wykorzystaniem wywiadu, obserwacji, kwestionariuszy oraz testów psychologicznych, a następnie opracować i sformułować diagnozę pisemną w formie dostosowanej do odbiorcy.	K_U12
E3_U	Student potrafi zastosować wybrane procedury diagnozy neuropsychologicznej i uzasadnić ich wykorzystanie w odniesieniu do celu diagnozy i charakterystyki badanej osoby.	K_U08 K_U17
E4_U	Student potrafi analizować i identyfikować dylematy etyczne związane z procesem diagnozy oraz proponować rozwiązania zgodne ze standardami zawodowymi.	K_U11
E1_K	Student jest gotów do krytycznej oceny granic własnych kompetencji i uprawnień diagnostycznych, konsultowania wątpliwości oraz ponoszenia odpowiedzialności za jakość procesu diagnostycznego.	K_K02 K_K12
E2_K	Student jest gotów do profesjonalnego zachowania w kontakcie diagnostycznym oraz do okazywania szacunku i dbałości o dobrostan osoby badanej.	K_K01 K_K02
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Diagnoza psychologiczna II
Forma zajęć:

Wykład, Laboratorium psychologiczne

Cele kształcenia
Wykład:

C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej diagnozy psychologicznej dzieci i młodzieży w ujęciu rozwojowym, w tym złożonych uwarunkowań procesu diagnostycznego (psychologicznych, społecznych, kulturowych i sytuacyjnych) oraz standardów etycznych.

C2 Rozwinięcie umiejętności analizy i krytycznej oceny narzędzi oraz procedur diagnostycznych stosowanych w pracy z dziećmi i młodzieżą (wywiad, obserwacja, testy i kwestionariusze), z uwzględnieniem kryteriów psychometrycznych, ograniczeń interpretacyjnych i zasad uprawnionego wnioskowania.

C3 Kształtowanie kompetencji w zakresie integrowania danych z różnych źródeł i formułowania wniosków diagnostycznych oraz zaleceń adekwatnych do wieku i specyfiki funkcjonowania dziecka/młodzieży, z zachowaniem ostrożności wnioskowania oraz standardów komunikacji z rodziną/opiekunami.

Laboratorium psychologiczne:

C1 Doskonalenie umiejętności prowadzenia wywiadu i obserwacji diagnostycznej dziecka i adolescenta (z uwzględnieniem perspektywy rodziców/opiekunów) oraz dokumentowania danych relevantnych diagnostycznie.

C2 Doskonalenie umiejętności standaryzowanego stosowania i opracowywania wyników wybranych narzędzi diagnostycznych (w tym testów inteligencji oraz narzędzi oceny lęku, stresu, samooceny, poczucia kontroli i skuteczności) wraz z krytyczną interpretacją wyników w studium przypadku.

C3 Rozwinięcie umiejętności formułowania opinii psychologicznej i zaleceń na podstawie danych z wywiadu, obserwacji i wyników narzędzi testowych, z uwzględnieniem ograniczeń wnioskowania, diagnozy różnicowej oraz standardów etycznych.

Program kształcenia (treści nauczania)**Wykłady:****1. Problemy etyczne w psychologicznych badaniach dzieci i młodzieży – analiza standardów i dylematów w pracy diagnostycznej:**

- standardy etyczne w pracy z dziećmi i młodzieżą
- typowe dylematy etyczne w diagnozie (dobro dziecka, zgoda, poufność, ryzyko szkody)
- diagnoza dzieci pochodzących z innych krajów: ryzyka błędu interpretacji i zasady ostrożnego wnioskowania

2. Swobodne techniki w diagnozie osobowości dzieci i młodzieży – zasady pozyskiwania i krytycznej oceny danych jakościowych:

- metody obserwacji i ich ograniczenia interpretacyjne
- specyfika wywiadu z dzieckiem w zależności od wieku (komunikacja, dynamika relacji, ryzyka sugestii)
- wywiad z rodzicami/opiekunami: integracja perspektyw i kontrola stronniczości

3. Diagnoza inteligencji u dzieci – analiza porównawcza narzędzi i kryteriów interpretacji:

- WISC-V: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy, ograniczenia interpretacyjne
- IDS: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy, ograniczenia interpretacyjne
- SB-5: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy, ograniczenia interpretacyjne

4. Diagnoza lęku i stresu u dzieci – dobór narzędzi, interpretacja i ryzyka wnioskowania:

- STAIC: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy, ograniczenia interpretacyjne
- Metoda Konfrontacji ze Sobą H. J. M. Hermansa: struktura, zastosowanie, ograniczenia interpretacyjne w pracy z młodzieżą
- CISS: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy, ograniczenia interpretacyjne

5. Diagnoza poczucia kontroli i skuteczności – krytyczna ocena narzędzi i zastosowań:

- SPK-DP: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy
- KBPK: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy
- KompOs: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy
- Skala Typu A/B (wersja DM): struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy

6. Diagnoza samooceny u dzieci – zasady interpretacji i ograniczenia:

- MSEI: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy
- SES: struktura, zastosowanie, rzetelność, trafność, normy

7. Metody projekcyjne w diagnozie dzieci i młodzieży – zakres wnioskowania i krytyczna ocena użyteczności:

- CAT-A, CAT-H: struktura, zastosowanie, ograniczenia interpretacyjne
- RISB (Rotter): struktura, zastosowanie, ograniczenia interpretacyjne
- techniki rysunkowe: Rysunek Rodziny A. Frydrychowicza i Rysunek Postaci Ludzkiej – analiza jakościowa i ostrożność interpretacyjna

8. Spektrum autyzmu (ASD) – ujęcie rozwojowe i standardy diagnozy:

- definicja i poziomy ASD; różnicowanie obrazu klinicznego
- obszary trudności zależne od wieku (komunikacja, relacje społeczne, zachowania, zainteresowania)

- nadwrażliwość/podwrażliwość sensoryczna; mocne strony
- zasady diagnozy psychologicznej ASD z wykorzystaniem ADOS-2 i ASRS oraz ograniczenia interpretacyjne i zasady komunikowania wyników

Laboratoria:**9. Doskonalenie wywiadu psychologicznego w pracy z dzieckiem i młodzieżą:**

- wywiad z dzieckiem z uwzględnieniem wieku i kontekstu rozwojowego
- wywiad z adolescentem
- wywiad z rodzicami/opiekunami; integracja danych i dokumentowanie informacji

10. Praktyczne zastosowanie WISC-V:

- standaryzowane prowadzenie badania i kontrola warunków badania
- opracowanie i przeliczenie wyników; wykorzystanie norm
- interpretacja profilu i sporządzenie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników WISC-V (analiza przypadków)

11. Praktyczne zastosowanie IDS:

- standaryzowane prowadzenie badania i kontrola warunków badania
- opracowanie i przeliczenie wyników; wykorzystanie norm
- interpretacja wyników i sporządzenie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników IDS (analiza przypadków)

12. Praktyczne zastosowanie STAIC:

- standaryzowane prowadzenie badania i kontrola warunków badania
- opracowanie i przeliczenie wyników; wykorzystanie norm
- interpretacja wyników i sporządzenie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników STAIC (analiza przypadków)

13. Praktyczne zastosowanie Metody Konfrontacji ze Sobą:

- standaryzowane prowadzenie badania
- opracowanie i interpretacja wyników w studium przypadku
- formułowanie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników metody (analiza przypadków)

14. Praktyczne zastosowanie SPK-DP:

- standaryzowane prowadzenie badania
- opracowanie i przeliczenie wyników; wykorzystanie norm
- interpretacja i formułowanie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników SPK-DP (analiza przypadków)

15. Praktyczne zastosowanie KBPK:

- standaryzowane prowadzenie badania
- opracowanie i przeliczenie wyników; wykorzystanie norm
- interpretacja i formułowanie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników KBPK (analiza przypadków)

16. Praktyczne zastosowanie KompOs:

- standaryzowane prowadzenie badania
- opracowanie i przeliczenie wyników; wykorzystanie norm
- interpretacja i formułowanie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników KompOs (analiza przypadków)

17. Praktyczne zastosowanie MSEI lub SES:

- standaryzowane prowadzenie badania
- opracowanie i przeliczenie wyników; wykorzystanie norm
- interpretacja i formułowanie opinii psychologicznej na podstawie wywiadu oraz wyników MSEI/SES (analiza przypadków)

18. Praktyczne zastosowanie metod projekcyjnych w diagnozie dzieci i młodzieży:

- analiza materiału projekcyjnego w studium przypadku
- integracja danych z wywiadu, obserwacji i materiału projekcyjnego w opinii psychologicznej
- formułowanie wniosków i zaleceń z zachowaniem ostrożności wnioskowania

Literatura podstawowa:

1. Bellak, L., Sorel- Bellak, S. (2008). *CAT-A. Test Apercepcji Tematycznej dla Dzieci. Wersja z postaciami zwierząt*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
2. Bellak, L., Sorel- Bellak, S. (2008). *CAT-H. Test Apercepcji Tematycznej dla Dzieci. Wersja z postaciami ludzkimi*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
3. Brzezińska, A. (2004). *Problemy etyczne psychologicznych badań dzieci*. W: Brzeziński, J., Toeplitz-Winiewska N. (red.). *Etyczne dylematy psychologii*. Poznań: Wyd. Fund. „Humaniora”.
4. Dzwonkowska, I., Lachowicz- Tabaczek, K., Łaguna, M. (2008). *Samoocena i jej pomiar. Polska adaptacja skali SES M. Rosenberga*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
5. Fecenec, D. (2016). *MSEI Wielowymiarowy Kwestionariusz Samooceny*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
6. Greenspan, S.I., Wieder, S. (2015). *Dotrzeć do dziecka z autyzmem. Jak pomóc dzieciom nawiązywać relacje, komunikować się i myśleć?*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
7. Jaworowska, A. (2018). *Inwentarz Stanu i Cechy Lęku dla Dzieci*. Wydanie drugie, niezmiennione. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
8. Jaworowska, A., Matczak, A. (2012). *Test Niedokończonych Zdań Rottera. Polskie normalizacje*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
9. Jaworowska, A., Matczak, A., Fecenec, D. (2013). *IDS Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w wieku 5-10 lat*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
10. Jaworowska, A., Matczak, A., Fecenec, D. (2013). *IDS Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci i Młodzieży*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
11. Jaworowska, A., Matczak, A., Fecenec, D. (2015). *IDS Skale Inteligencji i Rozwoju dla Dzieci w wieku przedszkolnym*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
12. Kostrubiec- Wojtachnio, B., Trubiłowicz, E. (2012). *Rysunek projekcyjny w badaniach nad rodziną i wychowaniem*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
13. Krasowicz- Kupis, G., Wojnarska, A. (2017). *Kwestionariusz do Badania Poczucia Kontroli- wersja zrewidowana*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
14. Łaguna, M., Lachowska, B. (2004). *Rysunek projekcyjny jako metoda badań psychologicznych*. Lublin: TN KUL.
15. Oleś, P. (1992). *Metoda Konfrontacji ze Sobą Huberta J.M. Hermansa*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
16. Oleś, P., Chmielnicka- Kuter, E., Puchalska- Wasyl, M. (2009). *Metoda Konfrontacji ze Sobą Huberta J.M. Hermansa. Aneks do podręcznika*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
17. Stańczak, J. et al. (2020). *Podręcznik do WISC-V: podstawy teoretyczne, właściwości psychometryczne, interpretacja*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
18. Strelau, J., Jaworowska, A. (2020). *Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych*. Wydanie czwarte. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
19. Szmigielska, B. (1996). *Skala Poczucia Kontroli u Dzieci Przedszkolnych (SPK-DP)*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
20. Wójtowicz- Szeffler, M. (2018). *Diagnoza rozwoju małego dziecka. Część 1*. Warszawa: Difin.
21. Wójtowicz- Szeffler, M. (2018). *Diagnoza rozwoju małego dziecka. Część 2*. Warszawa: Difin.

Literatura uzupełniająca:

1. Fecenec, D. (red.) (2017). *IDS w praktyce psychologicznej*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.
2. Grzegorzewska, I., Cierpiałkowska, L., Borkowska, A. (2020). *Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży*, Warszawa: PWN.
3. Kołakowski, A. (2024). *Zaburzenia zachowania u dzieci. Teoria i praktyka*. Gdańsk: GWP.
4. Matczak, A. et al. (2023). *WISC-V w diagnozie psychologicznej*. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.

5. Pisula, E. (2021). *Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia*. Gdańsk: Harmonia.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykłady		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę z zakresu psychologii rozwoju dziecka i młodzieży, w tym koncepcji teoretycznych dotyczących rozwoju zdolności, inteligencji i uczenia się; zna metody oceny rozwoju i funkcjonowania poznawczego oraz potrafi wykorzystywać tę wiedzę do uzasadniania decyzji diagnostycznych; rozumie powiązania psychologii i pedagogiki.	K_W06 K_W09
E2_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży: modeli zdrowia, koncepcji wyjaśniających powstawanie zaburzeń rozwojowych, zaburzeń zachowania oraz zaburzeń ze spektrum autyzmu; zna kryteria rozpoznawania zaburzeń oraz rozumie ich uwarunkowania biopsychospołeczne i kulturowe w kontekście pracy z dzieckiem i rodziną/opiekunami.	K_W11
E3_W	Student zna w pogłębiony sposób zasady i metody prowadzenia diagnozy psychologicznej dzieci i młodzieży; rozumie rolę analizy jakościowej i ilościowej oraz kryteria krytycznej oceny wartości diagnostycznej metod obserwacyjnych, wywiadu, testów, kwestionariuszy i metod projekcyjnych (trafność, rzetelność, normy, ograniczenia interpretacyjne); orientuje się w systemach klasyfikacji zaburzeń i uwzględnia złożoność obrazu klinicznego (w tym możliwe czynniki somatyczne).	K_W15
E4_W	Student posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą etyki zawodu psychologa oraz standardów etycznych diagnozy psychologicznej dzieci i młodzieży (regulacje krajowe i międzynarodowe) i rozumie konsekwencje naruszeń tych standardów.	K_W17
E1_U	Student potrafi samodzielnie wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z różnych źródeł oraz formułować logiczne wnioski z użyciem adekwatnej terminologii z zakresu psychologii rozwojowej i psychopatologii dzieci i młodzieży.	K_U01
E2_U	Student potrafi interpretować zachowania i dane diagnostyczne dzieci w kategoriach funkcjonowania poznawczego (w tym inteligencji, percepcji) oraz odnosić je do ujęć teoretycznych psychologii rozwojowej, z uwzględnieniem kontekstu wieku i warunków badania.	K_U07
E2_K	Student jest gotów do krytycznej oceny własnych działań diagnostycznych w świetle zasad etyki zawodowej psychologa oraz do współpracy i dyskusji z poszanowaniem stanowisk innych osób.	K_K06
Laboratorium		
E3_U	Student potrafi zaplanować i przeprowadzić proces diagnostyczny z zastosowaniem wywiadu z rodzicami/opiekunami oraz obserwacji dziecka; formułuje wstępne hipotezy diagnostyczne i adekwatnie dobiera metody testowe do ich weryfikacji; krytycznie interpretuje wyniki, sporządza pisemną opinię psychologiczną i komunikuje ją w sposób zrozumiały dla odbiorcy; potrafi ocenić adekwatność parametrów psychometrycznych stosowanych narzędzi.	K_U12 K_U13

E4_U	Student potrafi scharakteryzować rozwój dziecka w różnych sferach (emocjonalnej, poznawczej, moralnej i społecznej), przeprowadzić diagnozę rozwoju, ocenić jej prawidłowość oraz zaproponować adekwatne wsparcie rozwoju.	K_U15
E5_U	Student potrafi wnioskować o rodzaju zaburzeń na podstawie danych o rozwoju dziecka, funkcjonowaniu poznawczym i kompetencjach społecznych, odnosząc się do systemów klasyfikacyjnych; potrafi wskazać prawdopodobną etiologię na podstawie analizy wyników i wywiadu, uwzględniając czynniki biologiczne, psychologiczne, społeczne i kulturowe.	K_U17
E6_U	Student potrafi nawiązać i podtrzymać profesjonalny kontakt diagnostyczny z dzieckiem/adolescentem oraz rodzicem/opiekunem, dostosowując język i sposób komunikacji do poziomu rozwojowego oraz kontekstu sytuacyjnego.	K_U19
E1_K	Student jest gotów do profesjonalnego i etycznego prowadzenia diagnozy psychologicznej dzieci i młodzieży, traktowania osoby badanej i jej opiekunów z szacunkiem, rozpoznawania granic własnych kompetencji oraz ograniczeń metod; respektuje wymóg posiadania uprawnień do stosowania metod psychometrycznych.	K_K01 K_K02 K_K12
E3_K	Student jest gotów do uwzględniania złożonych uwarunkowań zachowania (biologicznych, psychologicznych, społecznych, kulturowych i sytuacyjnych), wrażliwości na problemy psychospołeczne oraz unikania stereotypów i uprzedzeń w diagnozie i interpretacji danych.	K_K08 K_K09
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Etyka zawodu psychologa
Forma zajęć:

Wykład

Cele kształcenia

C1 Pogłębienie rozumienia zasad etyki zawodowej psychologa oraz ich powiązań z regulacjami prawnymi i standardami wykonywania zawodu.

C2 Rozwinięcie umiejętności analizy i rozstrzygania złożonych dylematów etycznych w praktyce diagnostycznej, terapeutycznej, opiniodawczej i badawczej.

C3 Kształtowanie zdolności argumentowania decyzji etycznych (uzasadnianie wyboru działania) w oparciu o kodeksy, standardy oraz analizę konsekwencji dla klienta/pacjenta i otoczenia.

Program kształcenia (treści nauczania)
Wykłady:

- Reguły postępowania moralnego i ich uzasadnianie: normy, wartości, odpowiedzialność, analiza konsekwencji decyzji.
- Specyfika zawodu psychologa: rola społeczna, granice kompetencji, odpowiedzialność profesjonalna, relacja norm etycznych i standardów wykonywania zawodu.
- Tajemnica zawodowa w zawodach zaufania publicznego: poufność, zgoda, bezpieczeństwo informacji; interpretacja wybranych aktów prawnych oraz sytuacji wyjątków od tajemnicy zawodowej.
- Zasady etyczne w kontakcie diagnostycznym: rzetelność procedury, adekwatność doboru metod, odpowiedzialność za interpretację i komunikację wyników; analiza ryzyk (np. stygmatyzacja, błędna diagnoza).
- Zasady etyczne w kontakcie terapeutycznym: granice relacji, autonomia klienta/pacjenta, dobrostan, unikanie

nadużyć; identyfikacja i rozwiązywanie dylematów w praktyce.

6. Etyczne aspekty kontraktu psychologicznego: cele i zakres współpracy, zgoda, odpowiedzialność stron, zasady dokumentowania; postępowanie w sytuacjach trudnych (np. przerwanie terapii, brak współpracy, ryzyko krzywdy).
7. Etyka w orzecznictwie i opiniodawstwie dla instytucji i organów prawnych: niezależność i bezstronność, konflikt ról, standard uzasadniania opinii, odpowiedzialność za skutki decyzji.
8. Etyka pracy z osobą małoletnią: zgoda i jej zakres, rola opiekunów, poufność wobec dziecka i rodziców, ochrona dobra dziecka w diagnozie i interwencji.
9. Etyka pracy z osobami w podeszłym wieku oraz terminalnie chorymi: autonomia i wsparcie decyzyjności, godność, komunikacja z rodziną i personelem, wrażliwość na czynniki medyczne i społeczne.
10. Rzetelność badań naukowych w psychologii: uczciwość badawcza, autorstwo, ochrona uczestników, konflikt interesów, transparentność metod i danych; konsekwencje naruszeń.
11. Konflikt ról w pracy psychologa: identyfikowanie konfliktów (np. terapeuta–ekspert, diagnosta–opiekun), strategie zapobiegania i rozwiązywania, dokumentowanie decyzji.
12. Społeczna rola psychologa i komunikacja publiczna: psycholog w mediach, odpowiedzialność za przekaz, ochrona prywatności i wizerunku, granice komentarza eksperckiego.
13. Solidarność zawodowa w środowisku psychologów: standardy współpracy, reagowanie na naruszenia etyki, kultura profesjonalnej informacji zwrotnej i dbałość o jakość usług psychologicznych.

Literatura podstawowa:

Brzeziński J.M., Chyrowicz B., Toeplitz Z., Toeplitz-Winiewska M. Etyka zawodu psychologa. Wydanie nowe. (2017). Warszawa, PWN

Dobre obyczaje w nauce. Zbiór zasad i wytycznych. (1994). Warszawa

Kodeks etyczny psychologa Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Dostęp:

http://www.ptp.org.pl/teksty/NOWY_KODEKS_PTP.pdf

Problemy etyki. Wybór testów. (1993) Bydgoszcz

Literatura uzupełniająca

1. Bednarek D. (2016). Zawód psycholog. Regulacje prawne i etyka zawodowa. Warszawa, PWN
2. (2018). Etyczne problemy działalności praktycznej, edukacyjnej i naukowej psychologa (tom 1, r. 3 s. 137-174). W: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Gdańsk: GWP.
3. Jacek A., Kmiecik B., Sarnacka E. (2018). Prawo dla lekarzy psychiatrów. Warszawa, DIFIN
4. Makara-Studzińska M. (red.). (2017). Komunikacja w opiece medycznej. Warszawa, Medical Education
5. Pacian J. (red.). (2017). Prawna ochrona zdrowia pacjenta. Warszawa, PZWL
6. Stanik Jan M.: (2013) Psychologia sądowa: podstawy, badania, aplikacje. Warszawa, PWN
7. Knapp, S. J., & Fingerhut, R. (2024). *Practical ethics for psychologists: A positive approach* (4th ed.). American Psychological Association.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Analizuje źródła i strukturę norm etycznych w zawodzie psychologa oraz interpretuje ich relacje z regulacjami prawnymi i standardami wykonywania zawodu.	K_W17
E2_W	Krytycznie ocenia konsekwencje zastosowania norm etycznych w złożonych kontekstach praktyki (diagnostyka, terapia, opinia/orzecznictwo, badania naukowe).	K_W17
E3_W	Wyjaśnia typowe dylematy etyczne (m.in. poufność, zgoda, konflikt ról, granice kompetencji) oraz charakteryzuje strategie ich rozstrzygania.	K_W17
E1_U	Rozstrzyga dylematy etyczne na podstawie analizy przypadku: identyfikuje problem, wskazuje możliwe działania, uzasadnia wybór i ocenia ryzyka.	K_U01 K_U10

E1_K	Wykazuje odpowiedzialność profesjonalną: respektuje poufność, dba o dobro osoby korzystającej z pomocy oraz rozpoznaje granice własnych kompetencji i ryzyko konfliktu interesów.	K_K01, K_K02, K_K03, K_K05, K_K10
E2_K	Wspiera standardy etyczne w środowisku zawodowym, promując rzetelność, transparentność i odpowiedzialne komunikowanie roli psychologa.	K_K01 K_K06
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Język angielski w psychologii– poziom B2+	
Rodzaj przedmiotu:	Lektorat
Cele kształcenia C1 Rozwijanie kompetencji językowych w zakresie psychologii, umożliwiających korzystanie z literatury naukowej w języku angielskim. C2 Rozwijanie umiejętności komunikacji zawodowej psychologa w języku angielskim (np. wywiad, diagnoza, psychoedukacja). C3 Rozwijanie umiejętności analizy, interpretacji i prezentacji wyników badań psychologicznych w języku angielskim. C4 Rozwijanie umiejętności tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych w kontekście akademickim i zawodowym psychologa.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
T1 Terminologia psychologii ogólnej T2 Opis procesów psychicznych T3 Czytanie artykułów naukowych T4 Pisanie summary T5 Opis zachowania i osobowości T6 Wywiad psychologiczny T7 Opis przypadku (case description) T8 Prezentacje T9 Struktura artykułu naukowego T10 Opis badań i wyników T11 Język statystyki T12 Abstract writing T13 Komunikacja z pacjentem/ klientem T14 Psychoedukacja T15 Prezentacja wyników badań T16 Debata naukowa	
Literatura podstawowa: 1. Słownik jednojęzyczny: Oxford Wordpower Dictionary, Oxford University Press; słownik angielsko-polski i polsko-angielski; 2. Wybór fragmentów współczesnych publikacji o tematyce psychologicznej w j. angielskim np. Zimbardo, Ph., Boyd, J., The Time Paradox. Using the New Psychology of Time to Your Advantage, Rider, 2010 .	
Literatura uzupełniająca 1. Murphy, R., English Grammar in Use 2005, Cambridge University Press.	

2. Phillips, J. (red), Oxford Wordpower 2008, Oxford University Press.
3. Słomski, P., Słownik lekarski polsko-angielski, Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1991.
4. Słomski, P., Słownik lekarski angielsko- polski, Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1991.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
K1_W	Student zna specjalistyczną terminologię psychologiczną w języku obcym na poziomie B2+ oraz rozumie jej zastosowanie w praktyce diagnostycznej, terapeutycznej i pomocowej, w tym w pracy z literaturą fachową.	K_W22
K1_U	Potrafi wykorzystać język angielski oraz inny język nowożytny w mowie i w piśmie, obejmujący słownictwo specjalistyczne zakresie psychologii zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	K_U20
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Metodologia badań psychologicznych

Forma zajęć:

Wykłady, Ćwiczenia

Cele kształcenia

Wykłady:

C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej logiki badań naukowych w psychologii, w tym zależności między problemem badawczym, hipotezami, operacjonalizacją i doбором metody.

C2 Krytyczna analiza podstawowych strategii badawczych w psychologii (np. eksperymentalnej, korelacyjnej, sondażowej) oraz ich konsekwencji dla trafności wnioskowania i jakości danych.

C3 Rozwijanie kompetencji krytycznej oceny badań empirycznych: identyfikacja zagrożeń trafności i rzetelności, źródeł błędów oraz ograniczeń interpretacyjnych w raportowaniu wyników.

Ćwiczenia:

C4 Doskonalenie umiejętności formułowania problemów i hipotez badawczych oraz ich operacjonalizacji (dobór zmiennych i wskaźników) w sposób umożliwiający testowanie empiryczne.

C5 Rozwijanie umiejętności projektowania badania psychologicznego (dobór planu, próby, procedury i narzędzi) wraz z uzasadnieniem decyzji metodologicznych oraz wskazaniem ograniczeń projektu.

C6 Kształtowanie umiejętności krytycznej analizy i prezentacji projektu badawczego (ustnie/pisemnie) w odniesieniu do literatury, w tym oceny jakości argumentacji i zgodności projektu z zasadami etycznymi.

Program kształcenia (treści nauczania)

WYKŁADY (W):

1. Metodologia badań: zakres pojęciowy, cele i kryteria metody naukowej; rozróżnienie wyjaśniania, przewidywania i wnioskowania w psychologii.
2. Proces badania psychologicznego: od problemu i hipotez do projektu, doboru metody, analizy danych i interpretacji; logika uzasadniania wniosków.
3. Trafność w badaniach eksperymentalnych: trafność wewnętrzna, trafność konstruktu i trafność statystyczna; identyfikacja źródeł błędów i ich konsekwencji.
4. Strategie redukcji zagrożeń dla trafności: kontrola zmiennych zakłócających, randomizacja, standaryzacja procedury; ocena ograniczeń stosowanych rozwiązań.
5. Etyka w badaniach psychologicznych: świadoma zgoda, dobrostan osoby badanej, poufność, rzetelność

badacza; analiza dylematów i konfliktów wartości.

6. Komunikowanie wyników badań: standardy raportowania, przejrzystość procedury i analizy; argumentacja wniosków oraz wskazywanie ograniczeń i kierunków dalszych badań.
7. Metody nieeksperymentalne: porównanie strategii (korelacyjnych, sondażowych, obserwacyjnych) oraz konsekwencje dla mocy wyjaśniającej i wnioskowania przyczynowego.
8. Analiza archiwalna: źródła danych, kryteria jakości, ryzyko błędów systematycznych; obszary zastosowania i ograniczenia interpretacyjne.
9. Badania sondażowe: konstrukcja pomiaru, dobór próby, błędy pomiaru i błędy doboru; warunki uogólniania wyników.
10. Badania korelacyjne: interpretacja związków i ograniczenia wnioskowania; problem zmiennej trzeciej; modele wyjaśniania alternatywnego.
11. Nastawienia badacza na potwierdzenie hipotezy: mechanizmy błędu potwierdzenia w projektowaniu badania i interpretacji danych; procedury redukcji ryzyka stronniczości.
12. Efekty oczekiwań interpersonalnych badacza: mechanizmy wpływu na osobę badaną i przebieg procedury; strategie zapobiegania (np. zaślepienie, standaryzacja, automatyzacja).
13. Trafność zewnętrzna i wewnętrzna: kompromisy projektowe; warunki generalizacji wyników oraz krytyczna analiza „zakresu ważności” wniosków.
14. Kontrola efektów związanych z osobą badaną: motywacja, cechy indywidualne, reakcje na sytuację badania; sposoby minimalizacji artefaktów (np. anonimowość, instrukcja).
15. Kontrola efektów związanych z eksperymentatorem: komunikacja, sugestia, interakcje; procedury standaryzacji i kontroli jakości wykonania badania.
16. Dobór osób badanych i przydział do grup: dobór próby, randomizacja i równoważenie; konsekwencje dla trafności i uogólniania.
17. Kontrola poprzez schematy eksperymentalne: typy planów, pomiary powtarzane, grupy kontrolne; ocena adekwatności schematu do problemu badawczego.

ĆWICZENIA (Ć):

1. Formułowanie pytań badawczych: od problemu praktycznego/teoretycznego do pytania testowalnego empirycznie; kryteria jakości pytania badawczego.
2. Konstruowanie hipotez badawczych: hipotezy kierunkowe i niekierunkowe; hipotezy alternatywne; uzasadnianie hipotez na podstawie literatury.
3. Zmienne i operacjonalizacja: definiowanie zmiennych, dobór wskaźników, trafność operacjonalizacji; identyfikacja źródeł błędu pomiaru.
4. Plany eksperymentalne: dobór planu do hipotezy i zmiennych; kontrola zakłóceń; ocena kompromisów projektowych i granic wnioskowania.
5. Dylematy etyczne i standardy APA: analiza przypadków; projektowanie procedur zgodnych z zasadami (zgoda, poufność, minimalizacja ryzyka, debriefing).
6. Komunikowanie wyników badań: przygotowanie struktury raportu (wstęp teoretyczny–metoda–wyniki–dyskusja); argumentacja wniosków; wskazywanie ograniczeń i propozycje dalszych badań.
7. Metody nieeksperymentalne: dobór metody do pytania badawczego; ocena jakości danych i ograniczeń interpretacyjnych; projekt badania.
8. Narzędzia w badaniach korelacyjnych: dobór miar, rzetelność i trafność; interpretacja wyników i kontrola zmiennych zakłócających; krytyczna analiza wnioskowania.
9. Specyfika badań sondażowych: dobór próby, konstrukcja pytań, błędy odpowiedzi; ocena jakości sondażu i warunków uogólniania.
10. Tworzenie kwestionariusza: projektowanie pozycji, skale odpowiedzi, pilotaż; krytyczna ocena jakości narzędzia i ograniczeń jego zastosowania.

Literatura podstawowa:

1. Brzeziński, J. (2024). *Metodologia badań psychologicznych: Wydanie nowe*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Arciszewska-Leszczuk, A., Kołek, M. F., & Józefacka, N. M. (2023). *Metodologia i statystyka: Przewodnik naukowego turysty*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura uzupełniająca

1. Brzeziński, J. (2011). *Metodologia badań społecznych*. Zysk i S-ka.
2. Brzeziński, J. (Red.), & Siuta, J. (Red.). (2006). *Metodologiczne i statystyczne problemy psychologii*. Zysk i S-ka.
3. King, B. M., & Minium, E. W. (2020). *Statystyka dla psychologów i pedagogów*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
4. Francuz, P., & Mackiewicz, R. (2007). *Liczby nie wiedzą, skąd pochodzą: Przewodnik po metodologii i statystyce: Nie tylko dla psychologów*. Wydawnictwo KUL.
5. Morling, B. (2020). *Research methods in psychology: Evaluating a world of information* (3rd ed.). W. W. Norton & Company. (ISBN 978-0393617542).

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o logice badań naukowych w psychologii, metodach pozyskiwania danych oraz zasadach analizy, a także potrafi krytycznie oceniać adekwatność doboru metod do problemu badawczego i granice wnioskowania.	K_W02
E2_W	Posługuje się terminologią metodologiczną w sposób umożliwiający analizę i krytyczną ocenę planowania badań eksperymentalnych i kwestionariuszowych (zmienne, operacjonalizacja, trafność, kontrola zakłóceń) oraz konsekwencji tych decyzji dla jakości wyników.	K_W02
ĆWICZENIA		
E1_U	Potrafi formułować problemy i hipotezy badawcze w języku naukowym oraz dokonywać poprawnej operacjonalizacji, uzasadniając dobór zmiennych i wskaźników.	K_U02
E2_U	Potrafi prawidłowo zaprojektować badanie psychologiczne (eksperymentalne i kwestionariuszowe), dobierając plan, próbę, procedurę i narzędzia oraz wskazując zagrożenia trafności i sposoby ich redukcji.	K_U02,
E3_U	Potrafi zaprezentować projekt badawczy w odniesieniu do literatury i teorii, argumentując decyzje metodologiczne oraz wskazując ograniczenia projektu.	K_U04, K_U10
E1_K	Jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego prowadzenia badań psychologicznych oraz rzetelnego raportowania wyników, rozumiejąc znaczenie standardów metodologicznych dla wiarygodności wiedzy naukowej.	K_K01, K_K06
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Metody Badania Osobowości I
Forma przedmiotu:

Wykład, Laboratorium psychologiczne

Cele kształcenia
Wykład:

C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej diagnozy osobowości osób dorosłych jako kompetencji profesjonalnej: etapów procesu diagnostycznego, źródeł danych, standardów wnioskowania oraz uwarunkowań etycznych i kulturowych.

C2 Rozwinięcie umiejętności analizy i krytycznej oceny wybranych teorii osobowości oraz ich implikacji dla operacjonalizacji konstruktów, doboru metod pomiaru i interpretacji wyników w kontekście funkcjonowania oraz zaburzeń osobowości.

C3 Kształtowanie kompetencji w zakresie krytycznej oceny metod diagnostycznych (kwestionariuszowych i projekcyjnych) pod kątem trafności, rzetelności, norm oraz ograniczeń interpretacyjnych, a także formułowania wniosków i zaleceń interwencyjnych.

Laboratorium:

C1 Doskonalenie umiejętności planowania procesu diagnozy osobowości w studium przypadku: analiza problemu, formułowanie hipotez diagnostycznych i różnicowych oraz projektowanie procedury badania adekwatnej do celu diagnozy.

C2 Doskonalenie umiejętności standaryzowanego zastosowania narzędzi kwestionariuszowych (w szczególności MMPI-2): przeprowadzenie badania, opracowanie wyników, analiza wskaźników kontrolnych i profilu oraz krytyczna interpretacja z uwzględnieniem ograniczeń wnioskowania.

C3 Rozwinięcie umiejętności stosowania i interpretacji metod projekcyjnych (TAT, RISB oraz Test Uzupełniania Zdań Sacksa i Leviego) oraz integrowania danych (wywiad, obserwacja, testy) w syntetycznej opinii psychologicznej, z zachowaniem standardów etycznych i komunikacyjnych.

Program kształcenia (treści nauczania)

Wykłady:

1. Diagnoza osobowości osób dorosłych – analiza procesu diagnostycznego jako procedury profesjonalnej.

- Etapy procesu diagnozy osobowości i decyzje diagnostyczne na poszczególnych etapach
- Etyczne i prawne uwarunkowania diagnozy osobowości
- Wywiad diagnostyczny ukierunkowany na diagnozę osobowości: struktura, ryzyka błędów, kontrola stronniczości
- Diagnoza w kontekście różnic kulturowych i pracy z osobą z innego kraju: zasady ostrożnego wnioskowania

2. Teorie osobowości – analiza porównawcza i konsekwencje dla pomiaru i interpretacji.

- Psychoanalityczna teoria rozwoju osobowości Freuda
- Teoria cech Gordona Allporta
- Czynnikowa teoria osobowości Raymonda Cattella
- Teoria osobowości Hansa Eysencka
- Pięcioczynnikowy Model Osobowości Costy i McCrae

3. Kompleksowe badanie osobowości z wykorzystaniem MMPI-2 – ramy metodologiczne i interpretacyjne.

- Struktura MMPI-2 i logika skal
- Zastosowania kliniczne i ograniczenia interpretacyjne
- Rzetelność, trafność, normy – krytyczna ocena podstaw wnioskowania
- Zasady przeprowadzania badania i kontrola warunków badania
- Przekształcanie wyników surowych na tenowe; struktura profilu MMPI-2
- Ramy interpretacji wyników MMPI-2 (z uwzględnieniem ryzyk błędnej interpretacji)

4. Metody projekcyjne w diagnozie osobowości: TAT – zakres wnioskowania i ograniczenia.

- Struktura i zastosowanie TAT
- Zasady przeprowadzania badania
- Interpretacja jakościowa i ilościowa: zasady, ograniczenia, warunki uprawnionego wnioskowania

5. Metody projekcyjne w diagnozie osobowości: RISB oraz Test Uzupełniania Zdań Sacksa i Leviego.

- Struktura i zastosowania narzędzi
- Rzetelność, trafność, normy RISB; krytyczna ocena możliwości interpretacyjnych
- Zasady przeprowadzania badania
- Interpretacja ilościowa i jakościowa: zasady i ograniczenia

6. Formułowanie wniosków diagnostycznych i opinii w diagnozie osobowości.

- Kryteria doboru narzędzi do celu diagnozy i hipotez
- Struktura opinii psychologicznej w diagnozie osobowości
- Diagnoza psychologiczna i zalecenia: zasady tworzenia rekomendacji interwencyjnych i diagnozy różnicowej

Laboratoria:**7. Planowanie procesu diagnozy osobowości (studium przypadku).**

- Symulacje wywiadu psychologicznego ukierunkowanego na diagnozę osobowości z wykorzystaniem programu „wirtualny pacjent” (prowadzenie rozmowy, formułowanie pytań, dokumentowanie danych i wnioskowanie diagnostyczne).
- Obserwacja psychologiczna: identyfikacja wskaźników istotnych diagnostycznie
- Analiza problemu, formułowanie hipotez diagnostycznych i różnicowych
- Dobór narzędzi w oparciu o hipotezy oraz ocenę ograniczeń metodycznych

8. Standaryzowane zastosowanie MMPI-2 w praktyce diagnostycznej.

- Przeprowadzenie badania; opracowanie wyników surowych i tenowych; konstrukcja profilu; uwzględnienie poprawki K
- Analiza skal kontrolnych w oparciu o przypadki kliniczne
- Analiza skal klinicznych i podskal (studium przypadku)
- Interpretacja i formułowanie opinii psychologicznej w oparciu o MMPI-2 (studium przypadku)

9. Zastosowanie TAT w praktyce diagnostycznej.

- Przeprowadzanie TAT
- Analiza ilościowa i jakościowa (studium przypadku)
- Formułowanie opinii psychologicznej w oparciu o wywiad i wyniki TAT (studium przypadku)

10. Zastosowanie RISB w praktyce diagnostycznej.

- Ocena odpowiedzi i praca z kluczem
- Analiza ilościowa i jakościowa (studium przypadku)
- Formułowanie opinii psychologicznej w oparciu o wywiad i wyniki RISB (studium przypadku)

11. Integracja danych i jakość opinii psychologicznej w diagnozie osobowości.

- Ćwiczenia w pisaniu syntetycznej opinii: (a) wywiad + MMPI-2 + TAT (studium przypadku)
- Ćwiczenia w pisaniu syntetycznej opinii: (b) wywiad + MMPI-2 + RISB (studium przypadku)
- Analiza jakości przykładowych opinii psychologicznych: krytyczna ocena wnioskowania i komunikacji wyników

Literatura podstawowa:

1. Millon, T., Davis, R. (2009). *Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie*. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia.
2. Hall, C.S., Lindzey, G., Campbell, J.B. (2013). *Teorie osobowości*. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia.
3. Stanik, J. M. (red.). (2006). *Zastosowanie wybranych technik diagnostycznych w psychologicznej praktyce klinicznej i sądowej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
4. Graham J.R. (2015). *MMPI-2. Ocena osobowości i psychopatologii*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
5. Butcher J.N., Graham J.R. Ben- Porath Y.S., Tellegen A., Dahlstrom W.G. (2012). *MMPI-2- Minnesocki Wielowymiarowy Inwentarz Osobowości-2. Podręcznik*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
6. Jaworowska A., Matczak A. (2012). *RISB- Test Niedokończonych Zdań Rottera. Polskie normalizacje*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
7. Jaworowska A., Matczak A. (2003). *RISB- Test Niedokończonych Zdań Rottera. Aneks do podręcznika. Normalizacja dla osób dorosłych*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
8. Murray H. (1987). *TAT. Test Apercepcji Tematycznej*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.

Literatura uzupełniająca

1. Cierpiałkowska, L., Soroko, E. (red.)(2014). *Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej*. Poznań: UAM Wydawnictwo Naukowe.
2. Stemplewska-Żakowicz, K. (2011). *Diagnoza psychologiczna: diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
3. Paluchowski, W. J. (2007). *Diagnoza psychologiczna: proces, narzędzia, standardy*. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
4. Zawadzki, B. (2006). *Kwestionariusze osobowości: strategie i procedura konstruowania*. Scholar.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykład		
E1_W	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę z zakresu różnic indywidualnych oraz teorii osobowości, w tym dotyczącą rozwoju cech temperamentu i osobowości oraz ich znaczenia dla diagnozy funkcjonowania i zaburzeń osobowości.	K_W05 K_W06
E2_W	Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu zdrowia psychicznego, modeli powstawania objawów oraz kryteriów rozpoznawania zaburzeń psychicznych (w tym zaburzeń osobowości) wraz z rozumieniem ich uwarunkowań biopsychospołecznych i kulturowych w kontekście pracy diagnostycznej.	K_W11 K_W12
E3_W	Zna w pogłębiony sposób zasady i metody diagnozy osobowości, w tym kryteria krytycznej oceny wartości diagnostycznej metod kwestionariuszowych i projekcyjnych (trafność, rzetelność, normy, ograniczenia interpretacyjne).	K_W15 K_W07
E4_W	Posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą etyki zawodu psychologa oraz standardów etycznych prowadzenia diagnozy psychologicznej (w tym standardów krajowych i międzynarodowych) i rozumie konsekwencje ich naruszenia.	K_W17
Laboratorium		
E1_U	Potrafi samodzielnie wyszukiwać, selekcjonować i krytycznie analizować informacje naukowe oraz dane diagnostyczne; potrafi zaplanować i przeprowadzić proces diagnostyczny z wykorzystaniem wywiadu, obserwacji, metod kwestionariuszowych i projekcyjnych, dobrać i uzasadnić narzędzia, krytycznie interpretować wyniki (także w odniesieniu do parametrów psychometrycznych), sporządzić pisemną opinię psychologiczną oraz zakomunikować ją w sposób adekwatny do odbiorcy.	K_U01 K_U05 K_U12 K_U13
E2_U	Potrafi wnioskować o rodzaju zaburzeń na podstawie obrazu cech osobowości, odnosząc się do systemów klasyfikacyjnych, oraz wskazywać prawdopodobne mechanizmy/etiologię z uwzględnieniem czynników biologicznych, psychologicznych, społecznych i kulturowych.	K_U17
E3_U	Potrafi nawiązać i podtrzymać profesjonalny kontakt diagnostyczny, dostosowując język i sposób komunikacji do osoby badanej oraz kontekstu sytuacyjnego.	K_U19
E1_K	Jest gotów do profesjonalnego i etycznego prowadzenia diagnozy osobowości, respektowania granic własnych kompetencji, krytycznej	K_K01 K_K02 K_K04

	oceny ograniczeń procedur diagnostycznych oraz przestrzegania zasad uprawnień do stosowania metod psychometrycznych.	K_K12
E2_K	Jest gotów do autorefleksji i oceny własnych działań diagnostycznych w świetle standardów etycznych oraz do prowadzenia współpracy i dyskusji z poszanowaniem stanowisk innych osób.	K_K05 K_K06
E3_K	Jest gotów do uwzględniania złożonych uwarunkowań zachowania (biologicznych, psychologicznych, społecznych i kulturowych), wrażliwości na problemy psychospołeczne oraz unikania stereotypów i uprzedzeń w diagnozie i interpretacji danych.	K_K08 K_K09
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Metody badania osobowości II	
Forma zajęć:	Wykład, Laboratorium psychologiczne
Cele kształcenia Wykład: C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej metod diagnozy osobowości dzieci i młodzieży, z uwzględnieniem specyfiki rozwojowej, kontekstu środowiskowego oraz standardów etycznych pracy diagnostycznej. C2 Rozwinięcie umiejętności analizy i krytycznej oceny narzędzi stosowanych w diagnozie dzieci i młodzieży (obserwacja, analiza wytworów, wywiad, kwestionariusze, metody projekcyjne) w odniesieniu do kryteriów psychometrycznych (trafność, rzetelność, normy) oraz ograniczeń interpretacyjnych. C3 Kształtowanie kompetencji w zakresie integrowania danych z różnych źródeł i formułowania wniosków diagnostycznych (w tym różnicowych) oraz zaleceń adekwatnych do wieku i specyfiki funkcjonowania dziecka/nastolatka.	
Laboratorium psychologiczne: C1 Doskonalenie umiejętności prowadzenia obserwacji, analizy wytworów i wywiadu w diagnozie osobowości dzieci i młodzieży, wraz z dokumentowaniem danych relewantnych diagnostycznie. C2 Doskonalenie umiejętności standaryzowanego stosowania wybranych kwestionariuszy i skal (m.in. lęku, agresji, poczucia kontroli, radzenia sobie ze stresem, samooceny) oraz opracowania wyników z wykorzystaniem norm i podręczników. C3 Rozwinięcie umiejętności syntezy wyników z różnych metod (wywiad/obserwacja + narzędzia kwestionariuszowe/projekcyjne) i sporządzania opinii psychologicznej z zachowaniem ostrożności wnioskowania oraz uwzględnieniem aspektów etycznych.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady: 1. Problemy etyczne w psychologicznych badaniach dzieci i młodzieży: analiza standardów oraz typowych dylematów w pracy diagnostycznej. • Standardy etyczne w pracy z dziećmi i młodzieżą. • Dylematy etyczne związane z diagnozowaniem dzieci (m.in. zgoda, poufność, dobro dziecka, odpowiedzialność za skutki). 2. Swobodne techniki wykorzystywane w diagnozie osobowości dzieci i młodzieży: krytyczna ocena możliwości i ograniczeń danych jakościowych. • Obserwacja, analiza wytworów, wywiad jako źródła danych diagnostycznych (ryzyka stronniczości i zasady kontroli). 3. Diagnoza osobowości dzieci i młodzieży metodami kwestionariuszowymi: dobór narzędzia i konsekwencje	

interpretacyjne.

- Kwestionariusze R.B. Cattella: ESPQ, CPQ, HSPQ.
- Test Osobowości i Zainteresowań E. Miteneckera i W. Tomana.

4. Diagnoza lęku: analiza porównawcza narzędzi i zasad interpretacji.

- STAIC Ch.D. Spielbergera.
- Skala Jawnego Niepokoju „Jaki jesteś?”.
- Arkusz Samopoznania R.B. Cattella.
- Skala lęku egzystencjalnego A. Jurosa.

5. Diagnoza agresji i gniewu: krytyczna ocena narzędzi i zakresu wnioskowania.

- Kwestionariusz Agresji A. Bussa i M. Perry’ego.
- Skala Ekspresji Gniewu N. Ogińskiej-Bulik i Z. Juczyńskiego.
- Skala Dyrektywności J.J. Raya.

6. Poczucie kontroli i skuteczności: dobór narzędzi, interpretacja, ograniczenia.

- SPK-DP.
- KBPK.
- KompOs.

7. Stres i radzenie sobie ze stresem: analiza narzędzi i zastosowań w pracy z dziećmi i młodzieżą.

- CISS.
- Skala Wsparcia Społecznego (SWS).
- Inne narzędzia diagnozujące radzenie sobie ze stresem – kryteria doboru i ograniczenia interpretacyjne.

8. Samoocena: krytyczna ocena narzędzi i zasad interpretacji wyników.

- MSEI.
- SES.
- CSEI.

9. Metody projekcyjne w diagnozie dzieci i młodzieży: zakres wnioskowania i ryzyka interpretacyjne.

- CAT-A, CAT-H; FTT.
- RISB; Test Zdań Niedokończonych dla Dzieci Kostrzewskiego.
- Techniki rysunkowe: Test Drzewa; Rysunek Rodziny A. Frydrychowicz.

Laboratoria:

10. Swobodne techniki w diagnozie osobowości dzieci i młodzieży: praktyczne zastosowanie obserwacji, analizy wytworów i wywiadu oraz dokumentowanie danych.

11. Stosowanie skal obserwacyjnych: dobór skali, opracowanie i interpretacja na przykładach (np. Arkusz Obserwacyjny B. Markowskiej).

12. Badanie osobowości dzieci i młodzieży kwestionariuszami: standaryzowane zastosowanie ESPQ/CPQ/HSPQ oraz opracowanie wyników z wykorzystaniem norm.

13. Diagnoza wybranych aspektów funkcjonowania (lęk/niepokój/agresja): dobór narzędzia, opracowanie wyników i interpretacja w studium przypadku.

14. Diagnoza obrazu siebie i samoakceptacji: zastosowanie MSEI (i/lub innych narzędzi omawianych na zajęciach) oraz interpretacja z uwzględnieniem ograniczeń wnioskowania.

15. Techniki projekcyjne w diagnozie dzieci i młodzieży: zastosowanie technik zdań niedokończonych, technik rysunkowych i obrazkowych; integracja danych w krótkiej opinii diagnostycznej.

Literatura podstawowa:

1. Brzezińska, A. (2004). Problemy etyczne psychologicznych badań dzieci. W: Brzeziński, J., Toeplitz-Winiewska N. (red.). *Etyczne dylematy psychologii*. Poznań: Wyd. Fund. „Humaniora”
2. Yarrow, L.J. (1970). Przeprowadzanie wywiadu z dziećmi. W: P.H. Mussen (red.), *Podręcznik metod badań rozwoju dziecka* (s. 6-47). Warszawa: WSiP.

3. Podręczniki i instrukcje do nauczanych testów, inwentarzy i kwestionariuszy.

Literatura uzupełniająca

1. Łaguna, M., B. Lachowska (2004). *Rysunek projekcyjny jako metoda badań psychologicznych*. Lublin: TN KUL.
2. Rembowski, J. (1986). *Metoda projekcyjna w psychologii dzieci i młodzieży*. Warszawa: PWN.
3. Oleś M. (red). (2005). Wybrane zagadnienia z psychologii klinicznej i osobowości. T. VI, *Metody diagnostyczne w badaniach dzieci i młodzieży*. Lublin: TN KUL.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykłady		
E1_W	Student posiada pogłębioną wiedzę o metodach badania osobowości dzieci i młodzieży oraz ich ramach teoretycznych; zna specyfikę metod kwestionariuszowych i projekcyjnych oraz kryteria oceny ich jakości psychometrycznej (trafność, rzetelność, normy) i ograniczeń interpretacyjnych.	K_W05 K_W07 K_W15
E2_W	Student posiada pogłębioną wiedzę o diagnozie różnicowej w pracy z dziećmi i młodzieżą w obszarze funkcjonowania emocjonalnego i zachowania; rozumie znaczenie kontekstu rozwojowego i sytuacyjnego w interpretacji danych diagnostycznych.	K_W06 K_W09 K_W15
E3_W	Student zna pojęcia i modele wymiarów osobowości wykorzystywane w diagnozie oraz rozumie sposób ich zastosowania w interpretacji wyników i argumentowaniu wniosków w opinii psychologicznej.	K_W05 K_W06 K_W07
E2_U	Student potrafi ocenić trafność i rzetelność narzędzi diagnostycznych na podstawie ich parametrów psychometrycznych oraz analizować adekwatność ich zastosowania w diagnozie osobowości w zależności od celu badania i kontekstu rozwojowego.	K_U13
Laboratorium		
E1_U	Student potrafi zaplanować i przeprowadzić diagnozę osobowości dzieci i młodzieży, zanalizować wyniki i dokonać ich syntezy w postaci pisemnej, odnosząc się do wybranej teorii osobowości i zachowując ostrożność wnioskowania.	K_U11 K_U13
E1_K	Student jest gotów do uwzględniania czynników sytuacyjnych i ograniczeń metod w procesie diagnozy osobowości dzieci i młodzieży oraz do formułowania wniosków z zachowaniem ostrożności i odpowiedzialności profesjonalnej.	K_K01
E2_K	Student jest gotów do uwzględnienia etycznych aspektów stosowania metod diagnostycznych oraz ich skutków dla osób badanych i ich otoczenia.	K_K01
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Nowoczesne technologie w wsparciu zdrowia psychicznego		
Forma zajęć:		Konwersatorium
Cele kształcenia		
Konwersatorium:		
C1 Wyjaśnienie roli i mechanizmów działania nowoczesnych technologii (m.in. VR i AI) w diagnostyce, terapii i profilaktyce zdrowia psychicznego.		
C2 Rozwijanie umiejętności projektowania i uzasadniania interwencji psychologicznych z użyciem narzędzi cyfrowych (np. scenariusze VR, aplikacje rehabilitacyjne).		
C3 Kształtowanie krytycznego myślenia: ocena skuteczności, ograniczeń i ryzyk technologii na podstawie dowodów naukowych (badania, metaanalizy).		
C4 Przygotowanie do odpowiedzialnego i etycznego wykorzystywania technologii (ochrona danych, bezpieczeństwo pacjenta, równość dostępu, kompetencje cyfrowe).		
Program kształcenia (treści nauczania)		
Konwersatorium		
1.Wprowadzenie do nowoczesnych technologii w psychologii:		
- Przegląd narzędzi cyfrowych i ich zastosowanie w wsparciu zdrowia psychicznego		
2. Podstawy Wirtualnej Rzeczywistości (VR):		
- Definicje, cechy i mechanizmy działania technologii VR. Immersyjność, interaktywność i polisensoryczność w VR.		
3. Terapia VR TierOne:		
- Zastosowanie w leczeniu depresji, lęku, chronicznego stresu oraz innych zaburzeń psychicznych.		
- Przypadki kliniczne: analiza terapii depresji poudarowej, reaktywnej oraz wsparcia pacjentów po COVID-19.		
4. ProjektNEURO:		
- Wykorzystanie sztucznej inteligencji w rehabilitacji funkcji poznawczych po przebytych udarze mózgu.		
- Zasady działania aplikacji, przykłady sesji terapeutycznych i analiza jej efektywności.		
5. Etyka i prawo w użyciu technologii: poufność, RODO, bezpieczeństwo danych, odpowiedzialność zawodowa, zgoda świadoma, cyberbezpieczeństwo.		
6. Krytyczna ocena skuteczności technologii: Przegląd badań naukowych i metaanaliz na temat efektywności narzędzi cyfrowych w terapii.		
7. Praktyczne zastosowanie VR i AI w projektowaniu interwencji terapeutycznych:		
- Tworzenie scenariuszy terapeutycznych.		
- Ocena potrzeb pacjenta i dobór odpowiedniej technologii.		
Literatura podstawowa:		
1. Materiały szkoleniowe/edukacyjne z platformy ProjektNEURO.		
2. Przewodnik kliniczny VR TierOne.		
3. Cichocki, Ł., & Karbownik, M. (b.d.). Nowe technologie a zdrowie psychiczne — szanse i trudności. Krakowska Akademia im. A. Frycza Modrzewskiego; Szpital Kliniczny im. J. Babińskiego w Krakowie.		
Literatura uzupełniająca		
1. Kruczek, A. (2019). E-health – modern technologies in mental health care. Advances in Psychiatry and Neurology, 28(2), 135–144. https://doi.org/10.5114/ppn.2019.87935		
2. Mikołajewska, E. (2024). Technologie sztucznej inteligencji w praktyce klinicysty i naukowca w fizjoterapii i rehabilitacji. Uniwersytet Mikołaja Kopernika.		
Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
KONWERSATORIUM		
E1_W	Student zna i rozumie nowoczesne technologie stosowane w terapii psychologicznej, w tym mechanizmy działania wirtualnej rzeczywistości (VR) i sztucznej inteligencji (AI) w rehabilitacji	K_W11 K_W12

	funkcji poznawczych oraz zdrowia psychicznego.	
E2_W	Student zna zasady projektowania interwencji z użyciem technologii oraz kluczowe uwarunkowania etyczne, prawne i społeczne ich stosowania.	K_W21
E1_U	Umie przygotować projekt terapeutyczny, uzasadnić wybór zastosowanych metod uwzględniając zastosowanie technologii VR (np. VR TierOne) oraz aplikacji rehabilitacyjnych (np. ProjektNEURO).	K_U18
E2_U	Student potrafi krytycznie ocenić skuteczność i ograniczenia technologii w psychoterapii na podstawie dowodów naukowych oraz sformułować rekomendacje praktyczne.	K_U04 K_U18
E1_K	Student jest świadomy znaczenia nowoczesnych technologii w pracy psychologa, w szczególności w kontekście diagnozy i terapii, i potrafi etycznie wykorzystywać je w pracy z pacjentami, uwzględniając ich potrzeby oraz możliwości.	K_K03
E2_K	Student dostrzega potrzebę stałego rozwoju kompetencji cyfrowych i aktualizowania wiedzy o nowych narzędziach i standardach.	K_K02
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Opiniodawstwo i orzecznictwo psychologiczne	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Wyposażenie studentów w zaawansowaną wiedzę na temat psychologicznych aspektów opiniodawstwa i orzecznictwa, w tym ról i obowiązków biegłego psychologa w różnych obszarach prawa (sprawy karne, rodzinne i opiekuńcze). C2 Rozwinięcie umiejętności praktycznych w zakresie sporządzania opinii psychologicznych i ekspertyz oraz analizy przypadków (kazuistyki) na potrzeby wymiaru sprawiedliwości, instytucji edukacyjnych oraz ochrony zdrowia. C3 Kształtowanie kompetencji w zakresie stosowania wiedzy z psychologii sądowej w praktyce (m.in. przesłuchanie, analiza zeznań, mediacje i negocjacje) z przestrzeganiem zasad etyki zawodowej i odpowiedzialności społecznej. Ćwiczenia: C1 Rozwinięcie umiejętności analizy kazusów oraz identyfikowania problemów diagnostycznych i pytań zlecniodawcy w sprawach karnych, rodzinnych i opiekuńczych. C2 Doskonalenie umiejętności doboru procedur i narzędzi diagnostycznych oraz formułowania wniosków i rekomendacji na podstawie danych z badania i materiału aktowego, z uwzględnieniem ograniczeń interpretacyjnych. C3 Kształtowanie kompetencji praktycznych w zakresie sporządzania opinii psychologicznej (struktura, język, argumentacja), prezentowania stanowiska oraz pracy zespołowej i konsultacyjnej zgodnie ze standardami etyki zawodowej i odpowiedzialności społecznej.	
Program kształcenia (treści nauczania)	

Wykłady

1. Psychologia sądowa - dylematy definicyjne. Prawda obiektywna i prawda sądowa.
2. Związki psychologii i pedagogiki z prawem. Zarys ujęć i kontekst historyczny.
3. Wiedza i umiejętności specjalistyczne jako kryterium powołania biegłego; osobowościowe i sytuacyjne uwarunkowania przestępstwa.
4. Ekspertyza sądowa w sprawach karnych osób dorosłych - osobowość sprawcy.
5. Poczytalność; silne wzburzenie (afekt).
6. Ekspertyza sądowa w sprawach karnych osób nieletnich - osobowość sprawcy; przestępstwo grupowe.
7. Rola ofiary w popełnieniu przestępstwa- wiktymologia.
8. Wybrane zagadnienia psychologii zeznań – zdolność świadka do zeznawania. Taktyki przesłuchania. Zeznania i wyjaśnienia – psychologiczna problematyka kłamstwa.
9. Ekspertyza sądowa w sprawach rodzinnych – rozwód.
10. Ekspertyza sądowa w sprawach opiekuńczych – sposób sprawowania władzy rodzicielskiej. Opinie w innych sprawach – ubezpieczenie społeczne, postępowanie spadkowe, przymusowe leczenie, internacja psychiatryczna
11. Idea sprawiedliwości naprawczej; mediacje sądowe i społeczne; obszary zastosowania wiedzy pedagogicznej w praktyce prawa (ramy pedagogiki sądowej); deontologia pracy biegłego.

Ćwiczenia

1. Kazuistyka w sprawach karnych osób dorosłych.
2. Kazuistyka w sprawach karnych nieletnich.
3. Kazuistyka w sprawach rozwodowych.
4. Kazuistyka w sprawach opiekuńczych.
5. Kazuistyka w negocjacjach społecznych i sytuacjach terroru.
6. Kazuistyka w mediacjach.

Literatura podstawowa:

1. Pastwa-Wojciechowska, B. (2000). *Wybrane problemy orzecznictwa sądowo-psychologicznego w sprawach karnych*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
2. Pastwa-Wojciechowska, B. (2000). *Opiniowanie sądowo-psychologiczne w sprawach karnych*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
3. Ciosek, M. (2001). *Psychologia sądowa i penitencjarna*. Wydawnictwo Prawnicze.
4. Stanik, J. M. (2013). *Psychologia sądowa: podstawy, badania, aplikacje*. PWN.

Literatura uzupełniająca

1. Marten, Z. (2009). *Psychologia w pracy sędziego*. Oficyna Wydawnicza „Humanitas”.
2. Wójcikiewicz, J. (Red.). (2007). *Ekspertyza sądowa. Zagadnienia wybrane*. Wolters Kluwer Polska.
3. Marten, Z. (1990). *Wstęp do psychologii sądowej*. Wydawnictwo UŚ.
4. Gierowski, J. K., Jaskiewicz-Obydzińska, T., & Najda, M. (2010). *Psychologia w postępowaniu karnym*. LexisNexis.
5. Kopczyński, G. (2008). *Konfrontacja biegłych w polskim procesie karnym*. Wolters Kluwer Polska.
6. Marten, Z. (1993). Idea pedagogiki sądowej. W: *Pedagogicka Diagnostyka '93. Sbornik referatu z mezinarodni konference*.
7. Stanik, J. M. (Red.). (1989). *Opiniodawcze i mediacyjne funkcje psychologa w sprawach rodzinnych i opiekuńczych*. Wydawnictwo UŚ.
8. Stanik, J. M. (Red.). (2002). *Z zagadnień psychologii sądowej (wybrane studia empiryczne)*. Wydawnictwo UŚ.
9. Stanik, J. M., & Przybyła, H. (1981). *Opinia biegłego psychologa w sprawach karnych nieletnich*. Wydawnictwo UŚ.
10. Weiner, I. B., & Otto, R. K. (Eds.). (2013). *The handbook of forensic psychology* (4th ed.). Wiley.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		

E1_W	Wyjaśnia rolę, zadania i odpowiedzialność biegłego psychologa w opiniodawstwie i orzecznictwie oraz opisuje ramy formalne opinii psychologicznej w wybranych postępowaniach (karnym, rodzinnym i opiekuńczym).	K_W15, K_W17, K_W20
E2_W	Charakteryzuje i porównuje kluczowe obszary problemowe opiniowania (m.in. poczytalność, wiarygodność zeznań, przemoc, sprawy rodzinne) oraz krytycznie omawia ograniczenia interpretacyjne i źródła błędów w ekspertyzie psychologicznej..	K_W11, K_W15
ĆWICZENIA		
E1_U	Dobiera metody i przeprowadza czynności diagnostyczne na zlecenie instytucji wymiaru sprawiedliwości, uzasadniając dobór procedur i sposób interpretacji wyników.	K_U12, K_U05
E2_U	Sporządza ekspertyzę/orzeczenie/opinię psychologiczną w sposób komunikatywny dla odbiorcy, z zachowaniem standardów etyki zawodowej i rzetelności naukowej.	K_U12, K_U06, K_U05
E1_K	Jest gotów jako ekspert do współpracy z innymi specjalistami; ceni pracę zespołową szczególnie w przypadkach nietypowych i trudnych.	K_K02, K_K10
E2_K	W sytuacji niepewności decyzyjnej jest gotów do konsultacji z osobami bardziej kompetentnymi i otwarty na uwagi krytyczne.	K_K02
E3_K	Jest wrażliwy na pożądane i niepożądane skutki sporządzanych ekspertyz/orzeczeń/opinii dla jednostek, grup i społeczności.	K_K01, K_K06
E4_K	Wykazuje gotowość do kontaktu i współpracy w celu rozwiązania problemów wynikających z trudnych do przewidzenia skutków niepożądanych sporządzanych opinii/ekspertyz/orzeczeń.	K_K06, K_K10
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Proseminarium	
Forma zajęć:	Ćwiczenia
Cele kształcenia C1 Pogłębienie umiejętności konstruowania i redagowania tekstu naukowego w psychologii z uwzględnieniem logiki wywodu, argumentacji i spójności metodologicznej. C2 Rozwijanie umiejętności krytycznego doboru, oceny jakości i syntetyzowania literatury naukowej (w tym artykułów recenzowanych) na potrzeby projektu/opracowania pisemnego. C3 Kształtowanie kompetencji stosowania standardów APA (wyd. 7) w cytowaniu i formatowaniu oraz rozpoznawania i zapobiegania naruszeniom rzetelności akademickiej (plagiat, autoplaciat). C4 Rozwijanie zdolności analizy i interpretacji współczesnych problemów badawczych psychologii oraz formułowania samodzielnych wniosków na podstawie danych i literatury.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Ćwiczenia: - Struktura tekstu naukowego w psychologii: cel, problem, uzasadnienie, argumentacja, wnioski oraz kryteria jakości. - Strategie wyszukiwania i selekcji literatury: operatory, filtry, aktualność, trafność, ocena jakości źródeł. - Standardy APA (wyd. 7): cytowania w tekście, lista referencji, styl naukowy, raportowanie źródeł. - Rzetelność akademicka: plagiat i autoplaciat, parafraza, transparentność i etyczne korzystanie ze źródeł.	

5. Analiza i interpretacja wybranych problemów badawczych współczesnej psychologii społecznej na podstawie literatury i danych empirycznych.
6. Analiza i interpretacja wybranych problemów badawczych psychologii klinicznej – synteza wyników badań i implikacje praktyczne.
7. Analiza i interpretacja wybranych problemów badawczych psychologii ogólnej – formułowanie wniosków i propozycji dalszych badań.
8. Analiza i interpretacja wybranych problemów badawczych psychologii rozwojowej – krytyczna ocena metod i uogólnień.
9. Analiza i interpretacja wybranych problemów badawczych psychologii poznawczej – porównanie podejść teoretycznych i wyników badań.
10. Analiza i interpretacja wybranych problemów badawczych psychologii różnic indywidualnych – trafność konstruktów i narzędzi.
11. Przygotowanie projektu/opracowania pisemnego: struktura, argumentacja, spójność metodologiczna, standardy APA 7.
12. Zaawansowane korzystanie z APA PsycArticles i APA PsycBooks (EBSCO): strategie wyszukiwania, śledzenie cytowań, eksport bibliografii.

Literatura podstawowa:

1. Brzeziński J.M., Zakrzewska M. (2018). Metodologia. Podstawy metodologiczne i statystyczne prowadzenia badań naukowych w psychologii (tom 1, r. 4). W: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Gdańsk: GWP.
2. Nęcka, E., Stocki, R. (1999). Jak pisać prace z psychologii. Poradnik dla studentów i badaczy. Kraków: Universitas

Literatura uzupełniająca

1. Brzeziński J.M. (2019). Metodologia badań psychologicznych. Wydanie nowe. Warszawa: PWN.
2. Shaugnessy J., Zechmeister E., Zechmeister J.S. (2007). Metody badawcze w psychologii. Gdańsk: GWP.
3. Hock Roger R. (2003) 40 PRAC BADAWCZYCH, które zmieniły oblicze psychologii. Gdańsk: GWP.
4. American Psychological Association. (2020). Publication Manual of the American Psychological Association (7th ed.). American Psychological Association.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Analizuje kluczowe prace i współczesne trendy badawcze w psychologii oraz interpretuje złożone uwarunkowania doboru strategii i metod badawczych.	K_W01 K_W02
E1_U	Sporządza tekst o charakterze naukowym, stosując standardy edytorskie i zasady cytowania oraz rzetelnie integrując i syntetyzując literaturę przedmiotu.	K_U06
E2_U	Formułuje problem badawczy oraz wyszukuje, selekcjonuje i krytycznie ocenia literaturę przedmiotu, uzasadniając wybór źródeł.	K_U02 K_U04
E3_U	Referuje ustnie problem badawczy, odwołując się do literatury i wyników badań innych autorów; argumentuje dobór podejść i wskazuje implikacje dla planu badania.	K_U10
E1_K	Docenia wkład psychologii do rozwoju nauki oraz jest gotów/gotowa do współpracy naukowej w społeczności akademickiej, respektując zasady rzetelności, odpowiedzialności i etyki badań.	K_K01 K_K06
Sumaryczna liczba godzin		50
Liczba punktów ECTS		2

Nazwa przedmiotu kształcenia: Proseminarium SPSS		
Forma zajęć:		Laboratoria komputerowe
Cele kształcenia		
C1 Rozwinięcie pogłębionej wiedzy dotyczącej planowania badań ilościowych oraz metod analizy danych w psychologii.		
C2 Kształtowanie umiejętności samodzielnego przygotowania, przetwarzania i interpretacji danych z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania statystycznego.		
C3 Doskonalenie kompetencji w zakresie krytycznej analizy wyników badań oraz odpowiedzialnego raportowania rezultatów zgodnie ze standardami naukowymi.		
Program kształcenia (treści nauczania)		
Laboratoria:		
1. Zasady przygotowania danych do analizy		
2. Planowanie procesu badawczego. Wybór metod badawczych a konsekwencje dla możliwości analizy danych.		
3. Jak uniknąć błędów – metody weryfikacji poprawności danych i analiz.		
4. Wykorzystanie najczęstszych metod analizy: test t- studenta, chi-kwadrat, współczynnik korelacji, statystyki opisowe, ANOVA i testy post-hoc, test U-Manna-Whitneya		
5. Metody graficznego prezentowania danych.		
6. Sposób opisywania wyników obliczeń statystycznych – wymogi w pracach badawczych.		
Literatura podstawowa:		
1. Brzeziński J.M., Zakrzewska M. (2018). Metodologia. Podstawy metodologiczne i statystyczne prowadzenia badan naukowych w psychologii (tom 1, r. 4). W: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Gdańsk: GWP.		
2. Francuz P., Mackiewicz R. (2005). Liczby nie wiedzą, skąd pochodzą. Przewodnik po metodologii i statystyce nie tylko dla psychologów. Lublin: KUL.		
3. Bedyńska S., Cypriańska M. (2013). Statystyczny drogowskaz 1-3. Praktyczne wprowadzenie do wnioskowania statystycznego. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie SEDNO.		
Literatura uzupełniająca		
1. Field, A. (2009). Discovering statistics using SPSS, 3rd edition. Londyn: SAGE.		
Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Warsztaty		
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą metod analizy danych ilościowych oraz ich zastosowania w badaniach psychologicznych, rozumie ograniczenia metod statystycznych i konsekwencje wyboru procedur analitycznych.	K_W04
E1_U	Samodzielnie planuje analizę danych, dobiera odpowiednie testy statystyczne oraz przeprowadza obliczenia w specjalistycznym oprogramowaniu, interpretując wyniki zgodnie z przyjętymi standardami metodologicznymi.	K_U02
E2_U	Sporządza raport z przeprowadzonych analiz, formułuje wnioski badawcze oraz prezentuje wyniki w sposób zgodny z wymogami publikacji naukowych	K_U06

Sumaryczna liczba godzin	50
Liczba punktów ECTS	2

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychiatria	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Ukształtowanie pogłębionej, zintegrowanej wiedzy z zakresu psychiatrii, obejmującej etiopatogenezę, obraz kliniczny, przebieg oraz współczesne metody leczenia zaburzeń psychicznych. C2 Rozwinięcie zaawansowanych umiejętności analizy objawów psychopatologicznych oraz formułowania wstępnych hipotez diagnostycznych z uwzględnieniem kontekstu klinicznego, społecznego i prawnego. C3 Przygotowanie do świadomej, odpowiedzialnej i etycznej współpracy w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym oraz do pracy z osobami chorującymi psychicznie z poszanowaniem ich autonomii i praw. Ćwiczenia: C1 Ugruntowanie i pogłębienie wiedzy z zakresu psychiatrii poprzez analizę rzeczywistych i symulowanych przypadków klinicznych, umożliwiające integrację wiedzy dotyczącej etiopatogenezy, obrazu klinicznego, przebiegu oraz metod leczenia zaburzeń psychicznych. C2 Rozwinięcie zaawansowanych umiejętności rozpoznawania, analizy i interpretacji objawów psychopatologicznych oraz formułowania wstępnych hipotez diagnostycznych na podstawie danych klinicznych, wywiadu psychiatrycznego i obserwacji zachowania pacjenta, z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych i prawnych. C3 Przygotowanie studentów do świadomej, etycznej i odpowiedzialnej pracy z osobą chorującą psychicznie poprzez ćwiczenie kompetencji komunikacyjnych, pracy zespołowej oraz refleksji nad rolą psychologa w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady: 1. Objawy psychopatologiczne i zespoły objawów 2. Zaburzenia psychiczne związane z przyjmowaniem środków psychoaktywnych 3. Orzecznictwo sądowo-psychiatryczne. Etyka zawodu lekarza-psychiatry, prawa pacjenta. Organizacja opieki psychiatrycznej. 4. Zaburzenia emocji u osób z uszkodzeniem mózgu 5. Psychofarmakologia 6. Rehabilitacja psychiatryczna 7. Schizofrenia i inne zaburzenia psychotyczne 8. Zaburzenia afektywne 9. Stany nagłe w psychiatrii 10. Ołepienia okiem psychiatrii Ćwiczenia: 1. Przypadki kliniczne - analiza objawów psychopatologicznych 2. Metody badania psychiatrycznego 3. Zbieranie wywiadu psychiatrycznego 4. Diagnoza psychiatryczna	
Literatura podstawowa: 1. P. Gałeczki, A. Szulc: Psychiatria, Urban&Partner, Wrocław 2018 2. B. Grabski: Podstawy badania psychiatrycznego dla studentów, lekarzy, psychologów i psychoterapeutów, Wydawnictwo UJ, Kraków 2015 3. B. K. Puri, I. H. Treasdent: Psychiatria. Podręcznik dla studentów, Urban&Partner, 2014 4. M. Jarema: Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny, PZWL, Warszawa 2016	

Literatura uzupełniająca

1. N P. Gałęcki, K. Bobińska, K. Eichstaedt: Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2016
2. S. Pużyński, J. Wciórka (red): Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne, Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”, Warszawa 2021
3. J. Rabe-Jabłońska (red.): Trudne diagnozy psychiatryczne. Analiza przypadków, PZWL, Warszawa 2014
4. P. Gałęcki (red): Badanie stanu psychicznego, Urban&Partner, Wrocław 2022
5. J. W. Kalat, Biological psychology, Cengage Learning, 2018.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Analizuje i krytycznie ocenia etiopatogenezę, obraz kliniczny, przebieg i następstwa najczęstszych zaburzeń psychicznych, z uwzględnieniem zróżnicowania objawów i czynników ryzyka.	K_W11
E2_W	Wyjaśnia i ocenia zasady organizacji opieki psychiatrycznej (poziomy opieki, współpraca interdyscyplinarna, ścieżki kierowania), a także interpretuje podstawowe regulacje dotyczące praw pacjenta w opiece psychiatrycznej.	K_W11 K_W17
E3_W	Porównuje i ocenia medyczne metody leczenia zaburzeń psychicznych (psychofarmakoterapia, inne interwencje medyczne, rehabilitacja psychiatryczna), uwzględniając wskazania, ograniczenia, działania niepożądane oraz konsekwencje dla funkcjonowania pacjenta.	K_W11 K_W12
ĆWICZENIA		
E1_U	Na podstawie opisu przypadku i obserwacji identyfikuje, porządkuje i interpretuje objawy psychopatologiczne; różnicuje zachowania normatywne i objawowe; tworzy uzasadnione hipotezy diagnostyczne (w tym rozpoznania różnicowe) z użyciem terminologii specjalistycznej.	K_U12 K_U17
E2_U	Identyfikuje i uzasadnia przypadki wymagające konsultacji lub leczenia z udziałem innych specjalistów oraz wskazuje adekwatną ścieżkę dalszej diagnostyki i postępowania, uwzględniając czynniki ryzyka i bezpieczeństwo pacjenta.	K_U17 K_U18
E1_K	Współpracuje w zespole interdyscyplinarnym (w tym z odpowiedzialność za swoją rolę, komunikuje wnioski w sposób j	K_K01 K_K11
E2_K	Buduje kontakt i prowadzi rozmowę z pacjentem z poszanowaniem godności, autonomii i praw pacjenta; rozpoznaje dylematy etyczne w praktyce i uzasadnia swoje decyzje w oparciu o standardy zawodowe.	K_K01 K_K05 K_K06
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia kliniczna	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia C1 Analizuje i porządkuje pogłębioną, współczesną wiedzę z zakresu psychologii klinicznej, uwzględniając złożoność uwarunkowań zaburzeń (biologicznych, psychologicznych i społeczno-kulturowych). C2 Krytycznie omawia obszary zastosowań psychologii klinicznej w diagnozie, wyjaśnianiu i planowaniu pomocy psychologicznej, wskazując ich ograniczenia i konsekwencje praktyczne. C3 Ocenia możliwość zastosowania teorii psychologicznych w praktyce klinicznej, odnosząc je do podejść diagnostycznych i interwencyjnych oraz dowodów naukowych. Ćwiczenia: C1 Stosuje pogłębioną wiedzę kliniczną do analizy przypadków, formułowania hipotez klinicznych i uzasadniania wniosków. C2 Dobiera i uzasadnia zastosowanie psychologii klinicznej w typowych sytuacjach praktycznych (np. diagnoza różnicowa, planowanie interwencji/psychoedukacji), z uwzględnieniem kontekstu pacjenta. C3 Przekłada teorie psychologiczne na konkretne rekomendacje kliniczne: projektuje wstępny plan postępowania i argumentuje wybór podejść/interwencji na podstawie przesłanek teoretycznych i danych z przypadku.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady - Psychologia kliniczna jako dyscyplina naukowa i obszar praktyki: zakres, cele, relacje z innymi dziedzinami, współczesne wyzwania i standardy pracy. - Norma, normalność i zdrowie psychiczne w różnych perspektywach teoretycznych; analiza konsekwencji definicyjnych dla diagnozy, oceny funkcjonowania i planowania pomocy. - Psychologia kliniczna a psychopatologia: krytyczna analiza wzajemnych zależności, odmienności perspektyw oraz implikacji dla wyjaśniania i rozumienia zaburzeń. - Porównawcza analiza systemów klasyfikacji zaburzeń psychicznych ICD-11 i DSM-5: założenia, podobieństwa i różnice; ocena użyteczności i ograniczeń w diagnozie klinicznej i komunikacji profesjonalnej. - Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne w klasyfikacjach: ocena ich przydatności w różnych obszarach pracy psychologa klinicznego (diagnoza różnicowa, planowanie oddziaływań, dokumentacja, współpraca interdyscyplinarna). - Znaczenie opisu procesów psychicznych w wyjaśnianiu genezy i mechanizmów zaburzeń: integracja danych o procesach poznawczych, emocjonalnych i behawioralnych w rozumieniu problemów klinicznych. - Psychoterapia jako podstawowa forma leczenia zaburzeń psychicznych: przegląd podejść, mechanizmy zmiany, wskazania i przeciwwskazania; kryteria doboru oddziaływań do problemu i kontekstu pacjenta. - Psychopatologia uwarunkowana czynnikami społecznymi: analiza mechanizmów i konsekwencji klinicznych: -przemoc domowa, -uzależnienia, -wykorzystanie seksualne. - Psychologia zdrowia i choroby: pogłębiona analiza mechanizmów i czynników ryzyka/ochronnych: -znaczenie poczucia koherencji dla zdrowia psychicznego, -rola stresu i mechanizmów stresu w powstawaniu zaburzeń, -psychologiczne mechanizmy traumy i ich wpływ na różne zaburzenia psychiczne. Ćwiczenia - Zaburzenia nerwicowe: analiza kryteriów diagnostycznych, diagnoza różnicowa, formułowanie hipotez klinicznych oraz dobór i uzasadnianie strategii terapeutycznych. - Zaburzenia zachowania: interpretacja kryteriów diagnostycznych, ocena funkcjonowania, projektowanie oddziaływań w terapii indywidualnej i grupowej oraz uzasadnianie wyboru metod. - Zaburzenia osobowości: krytyczna analiza podejść diagnostycznych, ryzyka błędu diagnostycznego, możliwości leczenia oraz ograniczeń poszczególnych oddziaływań. - Psychozy: diagnoza różnicowa, analiza obrazu klinicznego, formułowanie wniosków oraz planowanie	

interwencji terapeutycznej (z uwzględnieniem współpracy interdyscyplinarnej).

5. Interwencje psychologiczne w kontekście przemocy, urazów psychicznych i uzależnień: planowanie działań pomocowych, ocena ryzyka, dobór form wsparcia oraz elementy psychoedukacji i pracy z systemem społecznym pacjenta.
6. Aspekty prawne i etyczne leczenia zaburzeń psychicznych w Polsce: analiza dylematów etycznych, odpowiedzialność zawodowa, granice kompetencji, rola psychologa klinicznego w działaniach interwencyjnych i dokumentacji.

Literatura podstawowa:

11. Cierpiałkowska, L., & Sęk, H. (Red.). (2019). *Psychologia kliniczna* (wybrane rozdziały). Wydawnictwo Naukowe PWN.
12. Sęk, H. (2005). *Wprowadzenie do psychologii klinicznej*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Literatura uzupełniająca

8. Sęk, H., & Heszen, I. (2007). *Psychologia zdrowia*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
9. Cierpiałkowska, L., & Zalewska, M. (2018). Psychopatologia. W: J. Strelau & D. Doliński (Red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (t. 2). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
10. Sęk, H. (2014). *Spoleczna psychologia kliniczna*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
11. van der Kolk, B. A. (2018). *Strach ucieleśniony*. Czarna Owca.
12. Fisher, J. (2019). *Terapia osób, które przetrwały traumy złożone*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
13. Comer, R. J. (2016). *Abnormal psychology* (10th ed.). Worth Publishers. (ISBN 978-1464176971)

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykład		
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o biologicznych, społecznych i psychologicznych mechanizmach powstawania oraz podtrzymywania zaburzeń psychicznych.	K_W11
E2_W	Charakteryzuje i krytycznie analizuje teoretyczne podstawy leczenia zaburzeń psychicznych, porównując podejścia oraz oceniając ich ograniczenia i przesłanki empiryczne.	K_W12
E3_W	Porównuje i krytycznie ocenia zastosowania systemów klasyfikacji (ICD-11, DSM-5) w diagnozie klinicznej, uzasadniając ich użyteczność i ograniczenia w praktyce psychologa.	K_W15
E1_K	Uwzględnia społeczny kontekst zaburzeń psychicznych oraz rozumie konieczność współdziałania metod psychologicznych, społecznych i medycznych w procesie pomocy, z poszanowaniem standardów profesjonalnych	K_K01 K_K12
Ćwiczenia		
E1_U	Samodzielnie wyjaśnia i interpretuje biologiczne, psychologiczne, społeczne i kulturowe mechanizmy leżące u podłoża zaburzeń psychicznych, integrując je w analizie przypadku.	K_U07 K_U09 K_U17
E2_U	Wykonuje wnioskowanie diagnostyczne: odróżnia przejawy zaburzeń procesów psychicznych od stanu zdrowia na podstawie objawów oraz odnosi wnioski do wybranego systemu klasyfikacji, z uzasadnieniem.	K_U17
E3_U	Projektuje i uzasadnia wstępny sposób leczenia/postępowania (np. interwencje psychologiczne, psychoedukację, skierowania) dla różnych zaburzeń psychicznych, adekwatnie do rozpoznania i kontekstu pacjenta.	K_U18

E2_K	Rozpoznaje ryzyko błędu diagnostycznego oraz możliwe skutki uboczne oddziaływań terapeutycznych; wykazuje odpowiedzialność i gotowość do weryfikacji wniosków (np. konsultacji/superwizji) w celu minimalizacji ryzyka.	K_K02
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia marketingu i reklamy	
Forma zajęć:	Warsztaty
Cele kształcenia C1 Pogłębienie rozumienia istoty marketingu i reklamy, w tym ich struktur oraz instrumentów, a także rozwijanie zdolności analizy reguł funkcjonowania rynku, przesłanek rozwoju oraz znaczenia orientacji marketingowej i reklamowej w funkcjonowaniu instytucji. C2 Rozwinięcie pogłębionej wiedzy oraz umiejętności interpretacji zjawisk rynkowych i zasad funkcjonowania przedsiębiorstw na rynkach konkurencyjnych i globalizujących się, z uwzględnieniem uwarunkowań współczesnego otoczenia gospodarczego. C3 Kształtowanie trwałej motywacji do samodzielnego i krytycznego pogłębiania wiedzy dotyczącej kluczowych składników współczesnego biznesu oraz wykorzystywania jej do uzasadniania wniosków i decyzji w kontekście rynkowym.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Warsztaty: 1. Psychologiczne aspekty strategii marketingowych. Opracowywanie strategii marketingowej z uwzględnieniem mechanizmów psychologicznych i uwarunkowań decyzyjnych odbiorców. 2. Reklama: psychologia negocjacji i przekonywania: analiza mechanizmów wpływu społecznego wykorzystywanych w komunikacji marketingowej. 3. Psychologia w reklamie a zmniejszanie kontrowersji wokół procesu sprzedaży. Przekonywanie oparte na dowodzeniu. Konstruowanie komunikatów perswazyjnych z wykorzystaniem argumentacji i uzasadnień. 4. Teorie psychologiczne w działalności reklamowej. Relacja między nadawcą a odbiorcą reklamy. Psychologia nadawcy: cele, intencje i strategie oddziaływania. 5. Psychologia komunikatu reklamowego: struktura przekazu, dobór treści i formy oraz czynniki warunkujące zrozumiałość i skuteczność komunikatu. 6. Świadomość jako cel komunikatu reklamowego: rola uwagi i percepcji w odbiorze przekazu reklamowego. 7. Tworzenie wizerunku produktu w świadomości odbiorcy: mechanizmy kształtowania reprezentacji marki i produktu oraz ich konsekwencje dla decyzji konsumenckich. 8. Akceptacja przekazu reklamowego: uwarunkowania wiarygodności, zgodności z postawami oraz czynniki sprzyjające przyjęciu komunikatu. 9. Psychologia komunikatu reklamowego (pogłębienie): analiza elementów perswazyjnych i ich roli w budowaniu skuteczności przekazu. 10. Ocena stopnia spełnienia preferencji: identyfikacja i interpretacja preferencji odbiorców oraz ich znaczenie dla dopasowania oferty i komunikacji. 11. Satysfakcja: mechanizmy psychologiczne satysfakcji klienta oraz jej znaczenie dla relacji pomiędzy konsumentem marką. 12. Emocje jako najważniejszy składnik przekazu reklamowego: rola emocji w procesach motywacyjnych i decyzyjnych oraz w ocenie reklamy. 13. Psychologia w tworzeniu reklamy: zastosowanie mechanizmów poznawczych, emocjonalnych i społecznych w projektowaniu przekazów reklamowych.	

14. Psychologiczne prawa rządzące kolejnością treści w komunikacie reklamowym: wpływ sekwencji informacji na uwagę, zapamiętywanie i ocenę przekazu.
15. Psychologia wizualnej części przekazu reklamowego: znaczenie obrazu, kompozycji i elementów wizualnych dla percepcji oraz interpretacji reklamy.
16. Psychologia tworzenia fonetycznego przekazu reklamowego: rola cech dźwiękowych (np. brzmienie, rytm, intonacja) w oddziaływaniu reklamy.
17. Technologia tworzenia przekazu reklamowego: dobór rozwiązań i narzędzi wspierających przygotowanie przekazu zgodnie z celami komunikacyjnymi.
18. Psychologia copywritingu: dobór języka i stylu komunikatu, konstruowanie treści perswazyjnych oraz ich dostosowanie do odbiorcy.
19. Metody badania efektywności reklamy oraz strategii marketingowej: dobór i interpretacja metod oceny skuteczności działań reklamowych i marketingowych.

Literatura podstawowa:

1. Doliński, D. (2010). *Psychologiczne mechanizmy reklamy*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
2. Pindakiewicz, J. (Red.). (2000). *Podstawy marketingu*. Szkoła Główna Handlowa.
3. Thomas, M. (Red.). (1999). *Podręcznik marketingu*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura uzupełniająca

1. Garbarski, L., Rutkowski, I., & Wrzosek, W. (2001). *Marketing: Punkt zwrotny nowoczesnej firmy*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
2. Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J., & Wong, V. (2002). *Marketing: Podręcznik europejski*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
3. Kaczmarek, B. (2005). *Misterne gry w komunikację*. Wydawnictwo UMCS.
4. Laszczak, M. (2000). *Psychologia przekazu reklamowego: Dla twórców i odbiorców komunikatów reklamowych*. PSB.
5. Altkorn, J. (Red.). (2003). *Podstawy marketingu* (praca zbiorowa). Instytut Marketingu.
6. Fennis, B. M., & Stroebe, W. (2020). *The psychology of advertising* (3rd ed.). Routledge. (ISBN 978-0367346393)

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Warsztaty		
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu marketingu, w tym sposobów realizacji celów sprzedażowych firmy oraz rozumie i interpretuje założenia polityki produktowej, cenowej i informacyjnej.	K_W18 K_W19
E2_W	Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu psychologii zachowań konsumenckich oraz rozumie i wyjaśnia psychologiczne mechanizmy reklamy i perswazji w kontekście ich wpływu na decyzje odbiorców.	K_W08 K_W10
E1_U	Potrafi dobierać, stosować i uzasadniać wykorzystanie instrumentów marketingowych służących budowaniu wizerunku firmy oraz zwiększaniu efektywności działań sprzedażowych, adekwatnie do celów i uwarunkowań rynkowych.	K_U11 K_U16
E1_K	Podjmując działalność marketingową i reklamową, kieruje się zasadami społecznej odpowiedzialności oraz uwzględnia społeczne i etyczne konsekwencje podejmowanych działań.	K_K10
E2_K	Ma świadomość możliwości wykorzystania wiedzy i umiejętności psychologicznych w działalności biznesowej oraz jest gotów do odpowiedzialnego przenoszenia ich na praktykę, z uwzględnieniem ograniczeń i konsekwencji stosowanych rozwiązań.	K_K07 K_K09

Summaryczna liczba godzin	50
Liczba punktów ECTS	2

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia międzykulturowa	
Forma zajęć:	Konwersatorium
Cele kształcenia C1: Pogłębiona analiza kulturowych uwarunkowań zachowań jednostki i grupy z uwzględnieniem współczesnych teorii psychologii międzykulturowej. C2: Interpretowanie roli kultury jako złożonego systemu znaczeń regulującego interakcje społeczne, procesy tożsamościowe oraz relacje międzygrupowe. C3: Krytyczna analiza mechanizmów psychologicznych ujawniających się w sytuacjach kontaktu międzykulturowego oraz formułowanie samodzielnych wniosków dotyczących ich konsekwencji społecznych i klinicznych.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Psychologia a kultura – wzajemne zależności Wprowadzenie do problematyki psychologicznych uwarunkowań komunikacji międzykulturowej. Osobowość i kultura Omówienie wpływu kultury na rozwój osobowości, różnice indywidualne i mechanizmy adaptacji w odmiennych kontekstach kulturowych. Psychologia wpływu społecznego Analiza spostrzegania społecznego, procesów grupowych, ról grupowych oraz znaczenia wyników klasycznych eksperymentów w psychologii wpływu społecznego w kontekście międzykulturowym. Stereotypy i uprzedzenia Zrozumienie natury, źródeł oraz psychologicznych mechanizmów powstawania i utrwalania stereotypów i uprzedzeń w różnych kulturach. Kultura, rodzina i wychowanie dzieci Analiza wpływu kultury na strukturę rodziny, role rodzinne oraz różnice w stylach wychowawczych i ich skutki psychologiczne. Kultura a zdrowie Kulturowe różnice w postrzeganiu zdrowia i choroby, podejściu do leczenia oraz ich wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne. Kultura a percepcja i ekspresja emocji Omówienie związków między kulturą a sposobem odczuwania, rozumienia i wyrażania emocji, w tym różnic międzykulturowych. Kultura, język i komunikacja Psychologiczne i kulturowe uwarunkowania języka oraz komunikacji werbalnej i niewerbalnej, ze szczególnym uwzględnieniem różnic międzykulturowych. Dobrostan psychiczny w perspektywie międzykulturowej Analiza czynników wpływających na dobrostan psychiczny w różnych kulturach oraz adaptacja narzędzi psychologicznych do pracy w środowiskach międzykulturowych. Psychologiczne podłoże dyskryminacji Wyjaśnienie mechanizmów psychologicznych leżących u podstaw dyskryminacji, jej przejawów oraz sposobów przeciwdziałania jej w środowiskach zróżnicowanych kulturowo.	
Literatura podstawowa: - Boski, P. (2023). Kulturowe ramy zachowań społecznych. Podręcznik psychologii międzykulturowej. Warszawa: PWN. - Berry, J.W., Poortinga, Y.H., Breugelmans, S.M., Chasiotis, A., Sam, D. (2011). <i>Cross-Cultural Psychology:</i>	

Research and Applications. Cambridge University Press.

Literatura uzupełniająca

1. Matsumoto, D., Juang, L. (2007). Psychologia międzykulturowa. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę dotyczącą teorii, modeli oraz metodologii badań w psychologii międzykulturowej oraz wyjaśnia złożone zależności między kulturą a funkcjonowaniem jednostki i grup społecznych.	K_W01 K_W10
E2_W	Charakteryzuje i porównuje współczesne koncepcje wyjaśniające różnice międzykulturowe w zakresie poznania, emocji, relacji społecznych i dobrostanu psychicznego.	K_W10 K_W06
E1_U	Analizuje i interpretuje złożone zjawiska psychologiczne w kontekście międzykulturowym, integrując różne podejścia teoretyczne oraz wyniki badań empirycznych.	K_U03 K_U11
E2_U	Samodzielnie formułuje wnioski dotyczące mechanizmów stereotypizacji, uprzedzeń i dyskryminacji oraz projektuje adekwatne strategie interwencyjne w środowiskach zróżnicowanych kulturowo.	K_U16 K_U05
E3_U	Krytycznie ocenia zastosowanie narzędzi psychologicznych w badaniach międzykulturowych, uwzględniając ich trafność kulturową oraz ograniczenia metodologiczne.	K_U05 K_U12
E1_K	Jest gotów do krytycznej refleksji nad własnymi uwarunkowaniami kulturowymi oraz odpowiedzialnego funkcjonowania w środowisku zróżnicowanym kulturowo.	K_K05 K_K08
E2_K	Uznaje znaczenie wrażliwości kulturowej i zasad etycznych w pracy psychologa w kontekście różnorodności społecznej i międzykulturowej.	K_K02 K_K08
Sumaryczna liczba godzin		25
Liczba punktów ECTS		1

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia ogólna: emocje i motywacje

Forma zajęć:

Wykłady, Ćwiczenia

Cele kształcenia

Wykłady:

C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy z zakresu psychologii emocji i motywacji, obejmującej kluczowe pojęcia, teorie, metody badawcze oraz ich rozwój historyczny i współczesne kierunki interpretacyjne.

C2 Zrozumienie i krytyczna analiza prawidłowości oraz złożonych uwarunkowań (biologicznych, poznawczych i społeczno-kulturowych) funkcjonowania emocjonalno-motywacyjnego człowieka, w tym mechanizmów prowadzących do trudności i dysfunkcji.

C3 Rozwinięcie umiejętności pogłębionej analizy i interpretacji zjawisk oraz mechanizmów emocjonalno-motywacyjnych na podstawie teorii i danych empirycznych, z uwzględnieniem ograniczeń i alternatywnych wyjaśnień.

Ćwiczenia:

C4 Rozwinięcie umiejętności pogłębionej analizy i wyjaśniania zjawisk emocjonalno-motywacyjnych na podstawie teorii i danych empirycznych, z formułowaniem uzasadnionych wniosków.

C5 Doskonalenie umiejętności krytycznej pracy z literaturą i materiałem empirycznym (porównywanie ujęć, ocena jakości dowodów, synteza argumentów) w obszarze emocji i motywacji.

C6 Kształtowanie umiejętności projektowania i uzasadniania rozwiązań dla problemów emocjonalno-motywacyjnych oraz formułowania rekomendacji wspierających adaptacyjne funkcjonowanie jednostek i grup, z uwzględnieniem kryteriów skuteczności oraz odpowiedzialności etycznej.

Program kształcenia (treści nauczania)
WYKŁADY (W):

1. Psychologiczne ujęcia problematyki emocji: krytyczne porównanie teorii klasycznych i poznawczych; analiza różnorodności definicji emocji i konsekwencji teoretycznych tej wieloznaczności; umiejscowienie badań nad emocjami w strukturze psychologii. Pogłębiona analiza zakresów znaczeniowych pojęć afektywnych: pobudzenie, nastrój, afekt, sentyment, epizod emocjonalny.
2. Emocje jako kategorie vs wymiary: kryteria rozstrzygania i konsekwencje dla badań oraz interpretacji. Emocje pierwotne i kryteria ich wyodrębniania (z uwzględnieniem sporów terminologicznych). Problem genezy emocji wtórnych oraz krytyczna analiza propozycji rozwiązania (C. Izard). Relacja emocje–uczucia w ujęciach teoretycznych.
3. Ewolucyjne podłoże emocji i ich adaptacyjność: analiza argumentów i ograniczeń wyjaśnień adaptacyjnych. Poznawczo-motywacyjno-relacyjna teoria emocji R. Lazarusa: rola oceny pierwotnej i wtórnej oraz interpretacja złożonych relacji emocje–poznanie. Spór o „pierwotność” poznania wobec emocji; alternatywne mechanizmy wzbudzania emocji inne niż ocena poznawcza.
4. Biologiczne mechanizmy wzbudzania emocji: krytyczna analiza neurobiologicznych modeli (Teoria trzech systemów mózgowych McLeana; gadziego, paleossaczego i neossaczego). Mózgowa lokalizacja procesów emocjonalnych; znaczenie neuroprzekaźników, hormonów i neuromodulatorów w regulacji reakcji emocjonalnych.
5. Model C. Izarda jako integracja biologicznych i psychologicznych aspektów emocji: typy przetwarzania informacji (komórkowy, organizmiczny, biopsychiczny, poznawczy) i odpowiadające im systemy wzbudzania emocji (neuralny, sensomotoryczny, motywacyjny, poznawczy). Analiza współzależności emocji i poznania oraz konsekwencji dla interpretacji zachowania.
6. Rozwój emocjonalny jako kluczowy komponent rozwoju osobowości w ujęciu C. Izarda: analiza rozwoju składnika neuronalno-oceniającego, ekspresyjnego i przeżyciowego. Interpretacja znaczenia zmian rozwojowych dla funkcjonowania społecznego i samoregulacji.
7. Kontrola i regulacja emocji: definicje, mechanizmy, możliwości i ograniczenia. Świadomość i nieświadomość procesów emocjonalnych; automatyczna vs podmiotowa regulacja nastroju i emocji. Teoria markerów somatycznych A. Damasio: emocje jako warunek racjonalności — krytyczna interpretacja i implikacje. Rozwój kompetencji emocjonalnej w ujęciu C. Saarni.
8. Zaburzenia emocjonalne jako dysfunkcje regulacji: analiza mechanizmów i konsekwencji (aleksytymia, osobowość chwiejna emocjonalnie typu impulsywnego i borderline). Inteligencja emocjonalna: definicje konkurencyjne, wymiary, funkcje i ograniczenia interpretacyjne (w tym ryzyko uproszczeń).
9. Motywacja: zakres pojęcia i kluczowe problemy badawcze; krytyczne zestawienie ujęć: ewolucyjnego, psychodynamicznego, behawiorystycznego, humanistycznego, poznawczego i topologicznego — z uwzględnieniem założeń, mocy wyjaśniającej i ograniczeń.
10. Emocjonalne mechanizmy motywacyjne: pobudzenie emocjonalne jako regulator efektywności działania; emocje jako generatory programów działania. Stany teliczne i parateliczne oraz doświadczenie „przepływu” — analiza warunków i konsekwencji. Motywacyjne znaczenie informacyjnej funkcji stanów emocjonalnych.
11. Poznawcze mechanizmy motywacyjne: ciekawość, oczekiwania, aspiracje i fantazje oraz niezgodność poznawcza — analiza ich roli w inicjowaniu i ukierunkowywaniu działania oraz w interpretacji zachowań złożonych.
12. Motywacja w przebiegu działania: mechanizmy uruchamiania, podtrzymywania i wytrwałości; zaniechanie lub kończenie działania. Analiza czynników sytuacyjnych i podmiotowych oraz sposobów wyjaśniania

różnic indywidualnych.

ĆWICZENIA (Ć):

1. Typowo ludzkie mechanizmy motywacyjne: pogłębiona analiza motywacji zewnętrznej i wewnętrznej oraz czynników ją wzmacniających i osłabiających. Motywacja osiągnięć: krytyczne porównanie teorii, uwarunkowania kulturowo-społeczne. Motywacje związane z Ja, samorealizacją i samorozwojem — interpretacja na przykładach.
2. Społeczne procesy motywacyjne: analiza motywacji autoprezentacyjnych, motywacji w relacjach wpływu (manipulatorzy i manipulowani), motywacji afiliacji i zażyłości; identyfikacja mechanizmów i warunków sytuacyjnych.
3. Zastosowania wiedzy o motywacji w praktyce (wychowawczej, edukacyjnej, organizacyjnej): rozwiązywanie problemów i formułowanie uzasadnionych rekomendacji. Podmiotowość, sprawstwo i wolna wola — analiza stanowisk i konsekwencji interpretacyjnych.
4. Znaczenie emocji w życiu człowieka: analiza funkcjonalności zasadniczych emocji w kontekście adaptacji, relacji społecznych i podejmowania decyzji; krytyczne rozróżnianie funkcji emocji w różnych sytuacjach.
5. Ekspresja emocji: analiza roli twarzy, pantomimiki, wokalizacji i werbalizacji; biologiczne oraz społeczno-kulturowe uwarunkowania ekspresji. Emocje spontaniczne i udawane — kryteria rozróżniania, ograniczenia wnioskowania, ryzyko błędnej interpretacji.
6. Analiza wybranych emocji awersyjnych: niepokój, strach, lęk, nieśmiałość, gniew, wstręt, zazdrość, żal, smutek — mechanizmy wzbudzania, funkcje, uwarunkowania i strategie regulacji w ujęciu wieloczynnikowym.
7. Emocje samoświadomościowe: wstyd, wina, poczucie krzywdy i duma — analiza mechanizmów poznawczych i społecznych, konsekwencji dla zachowania oraz różnic indywidualnych i kulturowych.
8. Analiza emocji prospołecznych i wspierających więź: empatia, współczucie, wdzięczność, miłość, szczęście — interpretacja funkcji adaptacyjnych, roli w relacjach i dobrostanie; krytyczna analiza uproszczeń w potocznym rozumieniu tych zjawisk.
9. Stres i wypalenie zawodowe: analiza modeli teoretycznych i czynników ryzyka/ochronnych. Identyfikacja typowych w naszej kulturze problemów emocjonalnych i motywacyjnych oraz ich uwarunkowań społeczno-organizacyjnych.
10. Rozwijanie samokontroli emocjonalnej i motywacyjnej: krytyczna analiza możliwości i ograniczeń interwencji (np. treningi antystresowe, treningi kreatywności); dobór strategii do problemu i kontekstu oraz ocena realistycznych efektów i warunków skuteczności.

Literatura podstawowa:

1. Lewis, M., & Haviland-Jones, J. M. (Red.). (2005). *Psychologia emocji*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. (Zakres: s. 185–851)
2. Maruszewski, T., Doliński, D., Łukaszewski, W., & Marszał-Wiśniewska, M. (2018). Emocje i motywacja. W I. Strelau & D. Doliński (Red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (s. 511–649). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
3. Gawda, B. (2017). *Struktura pojęć emocjonalnych: Wykorzystanie technik fluencji werbalnej*. Wydawnictwo UMCS. (Zakres: s. 17–32, 63–192)
4. Gawda, B. (2011). *Skrypty miłości, nienawiści i lęku u osób antyspołecznych*. Difin. (Zakres: s. 11–33)
5. Oatley, K., & Jenkins, J. M. (2005). *Zrozumieć emocje*. Wydawnictwo Naukowe PWN. (Zakres: s. 39–93)
6. Strongman, K. T. (Red.). (b.d.). *International review of studies on emotion* (Vol. 2). John Wiley & Sons. (Zakres: pp. 97–116)

Literatura uzupełniająca

1. Gawda, B., Kosacka, K., & Banaszekiewicz, P. (2020). *Psychologia emocji pokolenia digital natives*. Wydawnictwo UMCS. (Zakres: s. 33–60)
2. Zaleski, Z. (1998). *Od zawiści do zemsty: Społeczna psychologia kłopotliwych emocji*. Wydawnictwo Akademickie „Żak”. (Zakres: s. 63–127)
3. Lewis, M., Haviland-Jones, J. M., & Barrett, L. F. (Red.). (2008). *Handbook of emotions* (Zakres: pp. 587–600). Guilford Press.
4. LeDoux, J. E. (2000). Emotion circuits in the brain. *Annual Review of Neuroscience*, 23, 155–184.

Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o teoriach emocji i motywacji oraz potrafi wyjaśniać i integrować zależności między emocjami/motywacją a zachowaniem, procesami poznawczymi i mechanizmami neurobiologicznymi.	K_W16, K_W13, K_W08
E2_W	Potrafi krytycznie interpretować zjawiska wzbudzenia, ekspresji i regulacji emocji, wskazując uwarunkowania, ograniczenia modeli i granice wnioskowania na podstawie danych empirycznych.	K_W16, K_W02
ĆWICZENIA		
E1_U	Potrafi analizować i wyjaśniać złożone zachowania w kategoriach emocji i motywacji, dobierając adekwatne koncepcje oraz formułując uzasadnione wnioski z użyciem precyzyjnej terminologii.	K_U16, K_U09
E2_U	Potrafi odnosić interpretację funkcjonowania emocjonalnego do badań empirycznych, porównywać ujęcia i zastosowania praktyczne oraz oceniać jakość argumentów i dowodów.	K_U11, K_U04
E1_K	Jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego wykorzystywania wiedzy o emocjach i motywacji w analizie i rozwiązywaniu problemów psychologicznych, z uwzględnieniem ograniczeń wiedzy naukowej oraz konsekwencji dla jednostki i otoczenia.	K_K01
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia ogólna: osobowość	
Forma zajęć:	Wykłady, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykłady: C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy o głównych teoriach osobowości w różnych nurtach psychologii, z uwzględnieniem ich kontekstu historycznego oraz aktualnej mocy wyjaśniającej i zastosowań. C2 Krytyczna analiza pojęć i założeń teorii osobowości oraz ich użyteczności w opisie i wyjaśnianiu zachowań człowieka, z uwzględnieniem ograniczeń interpretacyjnych i alternatywnych ujęć. C3 Zrozumienie i porównanie podejścia idiograficznego i nomotetycznego w opisie osobowości oraz konsekwencji wyboru podejścia dla wnioskowania i interpretacji funkcjonowania człowieka. Ćwiczenia: C4 Rozwijanie umiejętności analizy studiów przypadków i materiału opisowego z wykorzystaniem terminologii oraz mechanizmów wybranych teorii osobowości, wraz z formułowaniem uzasadnionych wniosków. C5 Doskonalenie umiejętności porównywania interpretacji zachowania w różnych podejściach teoretycznych (w tym idiograficznym i nomotetycznym), z identyfikacją mocnych stron, ograniczeń oraz granic wnioskowania i ryzyka naduogólnień. C6 Kształtowanie umiejętności argumentowania i komunikowania interpretacji psychologicznej (ustnie i pisemnie) w oparciu o przesłanki/dane, z zachowaniem precyzji pojęciowej oraz odpowiedzialności etycznej.	
Program kształcenia (treści nauczania)	

WYKŁADY (W):

- Psychologia osobowości: przedmiot badań, kluczowe kategorie pojęciowe i sporne definicje. Użyteczność teorii osobowości w praktyce psychologicznej (opis, wyjaśnianie, prognozowanie) oraz granice uprawnionego wnioskowania o osobowości.
- Teoria psychoanalityczna Z. Freuda: krytyczna analiza modelu strukturalnego osobowości oraz mechanizmów obronnych jako wyjaśnienia funkcjonowania intrapsychicznego; konsekwencje interpretacyjne i ograniczenia podejścia.
- Psychologia analityczna C. G. Junga: struktura osobowości, archetypy, anima/animus, persona. Interpretacja funkcji archetypów w opisie rozwoju i zachowania oraz ocena możliwości operacjonalizacji i ograniczeń weryfikacji empirycznej.
- Psychologia indywidualna A. Adlera: dążenie do wyższości, poczucie niższości i kompensacja, zainteresowanie społeczne, styl życia. Analiza mechanizmów wyjaśniających oraz ich implikacji dla rozumienia motywacji i funkcjonowania społecznego.
- Koncepcja K. Horney: od lęku podstawowego do osobowości neurotycznej. Postawy i neurotyczne potrzeby jako kategorie interpretacyjne — analiza spójności wyjaśnienia oraz ryzyka redukcjonizmu.
- Psychologia kulturowa E. Fromma: więź pierwotna, indywiduacja, ucieczka od wolności. Charakter indywidualny i społeczny — interpretacja relacji jednostka–kultura oraz krytyczna ocena zastosowań w analizie zjawisk społecznych.
- Psychospołeczna teoria E. Eriksona: rozwój tożsamości (moratorium, normatywne wzorce poszukiwania tożsamości, zamęt tożsamościowy, tożsamość negatywna). Analiza użyteczności pojęć w opisie rozwoju oraz ograniczeń uogólniania.
- Społeczno-poznawcze ujęcie A. Bandury: determinizm wzajemny, samoregulacja, autoskuteczność. Autoskuteczność a motywacja osiągnięć — interpretacja mechanizmów i konsekwencji dla wyjaśniania działania w złożonych warunkach.
- Poznawcze podejście J. Rottera: zachowanie potencjalne i jego predyktory poznawcze. Analiza wnioskowania predykcyjnego (warunki trafności prognoz) i ograniczeń interpretacji w różnych kontekstach sytuacyjnych.
- Humanistyczna teoria C. Rogersa: ja realne i idealne, tendencja aktualizacyjna, kongruencja i inkongruencja. Interpretacja mechanizmów rozwoju i funkcjonowania oraz krytyczne omówienie konsekwencji dla rozumienia dobrostanu i zmiany.
- Perspektywa egzystencjalna w logoterapii V. Frankla: wola sensu, wymiary bytu ludzkiego, rozwój osobowości, nerwica noogenna. Analiza postaw degradujących indywidualność oraz granic interpretacji w diagnozie sensu.
- Ujęcia cechowe: G. Allport (psychologia jednostki), R. Cattell (podejście czynnikowo-analityczne). Porównanie założeń, sposobu opisu różnic indywidualnych i konsekwencji metodologicznych.
- Trójczynnikowa teoria H. Eysencka: neurotyzm, ekstrawersja, psychotyczność. Krytyczna interpretacja konstrukcji cech i ich znaczenia w opisie zachowania oraz ograniczeń wnioskowania na podstawie profilu cech.
- Pięcioczynnikowy model osobowości (Costa, McCrae): analiza konstrukcji Wielkiej Piątki i ich 30 składowych; interpretacja znaczenia wymiarów cech dla wyjaśniania funkcjonowania człowieka oraz ograniczeń redukcji złożoności do profilu cech.

ĆWICZENIA (Ć):

- Analiza materiału opisowego: identyfikacja mechanizmów obronnych w zachowaniu oraz uzasadnianie interpretacji z uwzględnieniem alternatywnych wyjaśnień i ograniczeń wnioskowania.
- Krytyczna interpretacja studiów przypadków: rozpoznawanie archetypów (Mark, Pearson) oraz ocena spójności przypisań archetypicznych w kontekście opisu osoby.
- Analiza genezy poczucia niższości w ujęciu A. Adlera: formułowanie hipotez interpretacyjnych na podstawie opisów zachowania oraz ocena ich uzasadnienia.
- Identyfikacja postaw i neurotycznych potrzeb wg K. Horney: analiza przypadków, argumentowanie wniosków i wskazywanie ryzyk nadinterpretacji.
- Rozpoznawanie charakterów indywidualnych i społecznych wg E. Fromma: analiza studiów przypadków z uwzględnieniem kontekstu społeczno-kulturowego i konsekwencji interpretacyjnych.

- Teoria E. Eriksona w analizie rozwoju tożsamości: prognozowanie i identyfikacja normatywnych zachowań w okresie dorastania oraz krytyczne omówienie granic uogólniania.
- Ocena autostanowienia w świetle teorii A. Bandury: analiza przypadków w kontekście motywacji osiągnięć; formułowanie wniosków i rekomendacji z uwzględnieniem czynników sytuacyjnych.
- Prognozowanie zachowania potencjalnego wg J. Rottera: zastosowanie predyktorów poznawczych do analizy przypadków; porównywanie możliwych scenariuszy i ocena ich prawdopodobieństwa.
- Diagnozowanie kongruencji/inkongruencji (C. Rogers): analiza opisów zachowania; identyfikacja rodzaju inkongruencji i krytyczna ocena podstaw wnioskowania.
- Analiza postaw degradujących indywidualność wg V. Frankla: interpretacja studiów przypadków, formułowanie hipotez oraz wskazywanie ograniczeń interpretacyjnych w obszarze sensu i wartości.
- Analiza cech osobowości w ujęciu H. Eysencka: interpretacja opisów zachowania przez pryzmat wymiarów cech; ocena trafności wniosków i ryzyka uproszczeń.
- Analiza cech osobowości w modelu Wielkiej Piątki: identyfikacja wymiarów i składowych na podstawie materiału opisowego; porównywanie profili i wnioskowanie z uwzględnieniem ograniczeń.
- Integracja ujęć teoretycznych: identyfikacja indywidualności i wieloaspektowości osobowości w studiach przypadków z wykorzystaniem poznanych teorii; formułowanie spójnej interpretacji oraz uzasadnianie wyboru perspektywy (idiograficznej/nomotetycznej) i jej ograniczeń.

Literatura podstawowa:

1. Cervone, D., & Pervin, L. A. (2011). *Osobowość: Teoria i badania*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
2. Hall, C. S., Lindzey, G., & Campbell, J. B. (2010). *Teorie osobowości*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Strelau, J., & Doliński, D. (Red.). (2018). *Psychologia akademicka* (T. 1). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Literatura uzupełniająca

1. Gałdowa, A. (Red.). (1999). *Klasyczne i współczesne koncepcje osobowości*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
2. Oleś, P. K. (2009). *Wprowadzenie do psychologii osobowości*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
3. Tokarz, A. (2010). *Wielkie teorie osobowości: Koniec czy początek?* Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.
4. Cervone, D., & Pervin, L. A. (2018). *Personality: Theory and research* (14th ed.). Wiley. (ISBN 978-1119492085)

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o głównych teoriach osobowości w różnych nurtach psychologii oraz potrafi krytycznie porównywać ich założenia, pojęcia i konsekwencje interpretacyjne dla opisu zachowania człowieka.	K_W03, K_W05
E2_W	Potrafi integrować i interpretować biologiczne, społeczne, poznawcze i psychologiczne uwarunkowania kształtowania się osobowości, wskazując zależności między poziomami wyjaśniania oraz ograniczenia wnioskowania w obrębie wybranych ujęć.	K_W05, K_W14
ĆWICZENIA		
E1_U	Potrafi analizować i charakteryzować zachowanie człowieka na podstawie studiów przypadków/materiału opisowego, odwołując się do wybranych teorii osobowości oraz formułując uzasadnione wnioski.	K_U07

E2_U	Potrafi porównywać sposoby rozumienia osobowości w ujęciach historycznych i współczesnych oraz zastosować je do opisu zachowania człowieka, wskazując alternatywne wyjaśnienia i ryzyko nadinterpretacji.	K_U03, K_U07
E1_K	Jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego wykorzystywania wiedzy o osobowości w analizie funkcjonowania psychicznego i społecznego człowieka, z poszanowaniem złożoności zjawisk oraz ograniczeń wnioskowania.	K_K09
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia ogólna: procesy poznawcze	
Forma zajęć:	Wykłady, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykłady: C1 Poglębenie i uporządkowanie wiedzy z zakresu psychologii poznawczej, obejmującej kluczowe pojęcia, teorie i metody badawcze oraz ich znaczenie dla wyjaśniania złożonych zjawisk poznawczych. C2 Krytyczna analiza prawidłowości ludzkiego funkcjonowania poznawczego (m.in. spostrzegania, uwagi, pamięci, myślenia), z uwzględnieniem ograniczeń modeli wyjaśniających oraz warunków, w których te prawidłowości ulegają zmianie. C3 Integracja wiedzy o mechanizmach poznawczych z wynikami badań empirycznych w celu interpretacji zachowania oraz formułowania uzasadnionych wniosków dotyczących funkcjonowania człowieka w różnych kontekstach (np. edukacyjnym, społecznym, medialnym). C4 Kształtowanie kompetencji krytycznej interpretacji wyników badań z zakresu psychologii poznawczej oraz analizy ich implikacji praktycznych dla rozwiązywania problemów funkcjonowania poznawczego (np. zaburzeń uwagi) i projektowania przekazów/komunikatów medialnych, z uwzględnieniem ograniczeń metodologicznych i granic wnioskowania. Ćwiczenia: C5 Rozwinięcie umiejętności projektowania i przeprowadzania prostych badań/eksperymentów w obszarze psychologii poznawczej, obejmujących dobór procedury, pozyskanie danych oraz ich wstępną analizę z uwzględnieniem rzetelności procedury i zasad etycznych. C6 Doskonalenie umiejętności krytycznej analizy i interpretacji wyników badań dotyczących procesów poznawczych, z uwzględnieniem jakości danych, ograniczeń metodologicznych oraz alternatywnych wyjaśnień. C7 Kształtowanie umiejętności zastosowania wiedzy z psychologii poznawczej do rozwiązywania problemów praktycznych (np. rozumienie zaburzeń uwagi, projektowanie przekazów medialnych/komunikatów), wraz z formułowaniem uzasadnionych rekomendacji i oceną ich ograniczeń.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
WYKŁADY (W): - Narodziny i rozwój psychologii poznawczej: przedmiot badań, kluczowe założenia oraz współczesne obszary zastosowań; relacje z innymi subdyscyplinami psychologii. - Kluczowe problemy psychologii poznawczej: pytania badawcze, modele wyjaśniania oraz ograniczenia interpretacyjne (granice uogólniania wyników, rola kontekstu). - Reprezentacje umysłowe: definicje, typy i sposoby operacjonalizacji; krytyczna analiza wybranych koncepcji reprezentacji i ich konsekwencji dla wyjaśniania zachowania. - Świadomość i procesy nieświadome: porównanie podejść teoretycznych, rozróżnienia pojęciowe oraz krytyczna interpretacja danych empirycznych dotyczących nieświadomego przetwarzania informacji. - Uwaga: modele i mechanizmy selekcji; typy uwagi oraz czynniki warunkujące jej efektywność; ograniczenia	

kontroli uwagi i konsekwencje dla funkcjonowania w zadaniach złożonych.

- Procesy spostrzegania: mechanizmy organizacji percepcji, rola oczekiwań i kontekstu; interpretacja zjawisk percepcyjnych w świetle danych empirycznych i modeli teoretycznych.
- Pamięć: przegląd i krytyczne porównanie modeli pamięci (struktura i funkcje), wraz z oceną ich mocy wyjaśniającej w odniesieniu do wyników badań.
- Mechanizmy pamięci i uczenia się: kodowanie, przechowywanie, wydobywanie; czynniki wzmacniające i osłabiające uczenie się; interpretacja efektów eksperymentalnych i ograniczenia wnioskowania.
- Operacje umysłowe i myślenie: procesy wnioskowania, rozwiązywania problemów i tworzenia pojęć; analiza roli heurystyk oraz błędów poznawczych w zadaniach decyzyjnych.
- Struktury wiedzy: schematy, skrypty i sieci semantyczne; rola wiedzy w rozumieniu, pamięci i podejmowaniu decyzji; implikacje dla uczenia się i komunikacji.

ĆWICZENIA (Ć):

- Wprowadzenie: potoczne a naukowe rozumienie poznania; kryteria wyjaśniania naukowego w psychologii poznawczej oraz analiza konsekwencji błędów intuicyjnych w interpretacji zachowania.
- Procesy automatyczne i kontrolowane: analiza przykładów z życia i badań; identyfikacja warunków przełączania między trybami przetwarzania oraz granic kontroli poznawczej.
- Mechanizmy uwagi i możliwości jej regulacji: analiza zadań i wyników badań (np. selekcja, podzielność uwagi); identyfikacja czynników zakłócających oraz ocena realistycznych możliwości treningu/kompensacji.
- Język: funkcje i rola w procesach poznawczych; związki języka z myśleniem — krytyczne porównanie stanowisk i ich konsekwencji dla interpretacji zachowania.
- Uczenie się w codzienności: pamięć autobiograficzna i jej mechanizmy; analiza czynników zniekształcających wspomnienia oraz konsekwencji dla wiarygodności relacji i samoopisu.
- Podejmowanie decyzji: udział procesów poznawczych i afektywnych; analiza przykładów i wyników badań, identyfikacja heurystyk oraz krytyczna ocena ich adaptacyjności w zależności od kontekstu.
- Twórczość: teorie i ujęcia wyjaśniające; analiza warunków wspierających i hamujących twórcze myślenie oraz krytyczna ocena popularnych mitów o kreatywności na tle danych empirycznych.
- Inteligencja a wiedza; myślenie a rozumienie: analiza różnic pojęciowych i konsekwencji dla interpretacji osiągnięć, uczenia się oraz funkcjonowania w sytuacjach złożonych.
- Metody badania sprawności poznawczej: przegląd podejść i narzędzi; kryteria jakości pomiaru i ograniczenia interpretacji; dobór metody do pytania badawczego i kontekstu.
- Zastosowania wiedzy o procesach poznawczych: aplikacje w psychologii transportu (uwaga, obciążenie poznawcze, podejmowanie decyzji); analiza problemów praktycznych i formułowanie uzasadnionych rekomendacji z uwzględnieniem ograniczeń.

Literatura podstawowa:

1. Nęcka, E., Orzechowski, J., & Szymura, B. (2019). *Psychologia poznawcza*. Wydawnictwo Naukowe PWN. (Zakres: s. 21–91, 167–210, 259–392, 566–600)
2. Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2020). *Cognitive psychology: A student's handbook* (8th ed.). Routledge. (Zakres: pp. 1–39, 178–236, 239–343, 767–800)

Literatura uzupełniająca

1. Gazzaniga, M. S., Ivry, R. B., & Mangun, G. R. (2019). *Cognitive neuroscience: The biology of mind*. W. W. Norton & Company.
2. Maruszewski, T. (2005). *Pamięć autobiograficzna*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
3. Sternberg, R. J. (2001). *Psychologia poznawcza*. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
4. Pinker, S. (2002). *Jak działa umysł*. Książka i Wiedza.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		

E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o rozwoju psychologii poznawczej oraz potrafi krytycznie interpretować rolę koncepcji poznawczych w wyjaśnianiu różnic indywidualnych w funkcjonowaniu człowieka.	K_W03, K_W06
E2_W	Posiada usystematyzowaną wiedzę o procesach spostrzegania, pamięci i świadomości oraz potrafi analizować i porównywać teorie wyjaśniające te zjawiska, w tym mechanizmy integracji sensorycznej i ich implikacje praktyczne, z uwzględnieniem ograniczeń modeli i granic wnioskowania.	K_W08
ĆWICZENIA		
E1_U	Potrafi analizować i interpretować zachowanie jednostki w kategoriach mechanizmów percepcji, uwagi i pamięci, posługując się adekwatną terminologią oraz formułując uzasadnione wnioski na podstawie materiału zadaniowego/studiów przypadków.	K_U07, K_U11
E2_U	Potrafi odnosić ocenę funkcjonowania poznawczego człowieka do teorii i wyników badań empirycznych oraz krytycznie interpretować ich zastosowania praktyczne, wskazując alternatywne wyjaśnienia oraz ograniczenia metodologiczne.	K_U07, K_U11
E1_K	Jest gotów do odpowiedzialnego wykorzystywania wiedzy o funkcjonowaniu poznawczym jako jednym z istotnych czynników determinujących zachowanie człowieka w analizie problemów praktycznych, z uwzględnieniem złożoności zjawisk i ograniczeń wnioskowania psychologicznego.	K_K08
Sumaryczna liczba godzin		200
Liczba punktów ECTS		8

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia ogólna: różnice indywidualne	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykłady: C1 Pogłębienie rozumienia kluczowych problemów, pojęć i teorii psychologii różnic indywidualnych (w tym wkładu polskich badaczy) oraz ich znaczenia dla wyjaśniania zróżnicowania funkcjonowania człowieka. C2 Krytyczna analiza współczesnych koncepcji temperamentu, cech osobowości, inteligencji i stylów poznawczych – z oceną ich mocy wyjaśniającej, ograniczeń oraz konsekwencji dla badań i praktyki. C3 Interpretowanie biologicznych i środowiskowych uwarunkowań różnic indywidualnych (w tym podstaw genetyki zachowania) oraz samodzielne wnioskowanie na podstawie danych empirycznych. C4 Wykształcenie umiejętności integrowania wiedzy z różnych dziedzin psychologii, m. in. psychologii osobowości, procesów poznawczych, biologicznych podstaw zachowania. Ćwiczenia: C1 Rozwijanie umiejętności operacjonalizacji cech i konstrukcji psychologicznych oraz doboru strategii badawczych w psychologii różnic indywidualnych – z uzasadnieniem metodologicznym. C2 Doskonalenie krytycznej interpretacji wyników pomiaru różnic indywidualnych (np. temperament, osobowość, style poznawcze, inteligencja) z uwzględnieniem trafności, rzetelności i ograniczeń wnioskowania. C3 Integracja wiedzy z psychologii osobowości, procesów poznawczych i biologicznych podstaw zachowania w analizie przypadków i problemów praktycznych (np. zdrowie, stres, funkcjonowanie w zadaniach).	
Program kształcenia (treści nauczania)	

Wykład

1. Zakres i problemy badawcze psychologii różnic indywidualnych: stałość i zmienność w funkcjonowaniu człowieka; pojęcia cechy i dyspozycji; perspektywy wyjaśniania zachowania (dyspozycjonizm, sytuacjonizm, interakcjonizm) i ich konsekwencje dla badań.
2. Kluczowe kontrowersje i pytania badawcze: natura–kultura; przewidywalność zachowań; relacje między temperamentem, inteligencją i stylami poznawczymi – analiza założeń oraz ograniczeń interpretacyjnych.
3. Pojęcie cechy: status logiczny i ontologiczny; stałość vs zmienność; uniwersalność międzykulturowa; strategie wyodrębniania cech; krytyka i obrona pojęcia cechy w świetle danych empirycznych.
4. Uwarunkowania biologiczne i społeczne cech: podstawy genetyki zachowania; wariancja fenotypowa i genotypowa; interpretacja danych empirycznych dotyczących źródeł różnic indywidualnych (z uwzględnieniem ograniczeń wnioskowania).
5. Koncepcje cech – analiza porównawcza:
 - Allport (typologia cech, autonomia funkcjonalna; znaczenie i krytyka)
 - Cattell (wyodrębnianie cech, struktura; ograniczenia podejścia)
 - Eysenck (źródła i struktura cech; znaczenie teorii i krytyczna ocena)
6. Regulacyjna Teoria Temperamentu (RTT): inspiracje teoretyczne; rozumienie temperamentu; mechanizmy psychologiczne i fizjologiczne w ujęciu RTT.
7. RTT – zastosowania i weryfikacja empiryczna: temperament a działanie, osobowość i radzenie sobie ze stresem; pomiar cech temperamentu; krytyczna ocena teorii w świetle badań.
8. Temperament – ujęcia amerykańskie (Thomas i Chess; Buss i Plomin; Rothbart): założenia, podobieństwa i różnice, status empiryczny i krytyczna ocena ujęć.
9. Współczesne koncepcje temperamentu: Gray (reinterpretacja podejścia Eysencka), Zuckerman, Rusałov – analiza mechanizmów, funkcji regulacyjnych, pomiaru i ograniczeń interpretacyjnych.
10. Inteligencja – modele strukturalne i hierarchiczne: koncepcje czynników hierarchicznych i równorzędnych; konsekwencje modeli dla diagnozy i interpretacji wyników.
11. Poznawcze ujęcia inteligencji: koncepcja Sternberga i jej znaczenie; analiza zastosowań oraz ograniczeń we współczesnej psychologii.
12. Różnice indywidualne a zdrowie: typy relacji DI–zdrowie; wzór zachowania A i temperament; optymizm, odporność (resilience) – interpretacja wyników badań i wnioskowanie o mechanizmach.
13. Style poznawcze: kluczowe wymiary (zależność–niezależność od pola, abstrakcyjność–konkretność, refleksyjność–impulsywność, szerokość kategoryzacji); ocena użyteczności koncepcji i krytyczna interpretacja.

Ćwiczenia

1. Źródła różnic indywidualnych: analiza problemu „geny czy środowisko”; pojęcia typu, cechy i wymiaru; konsekwencje dla interpretacji wyników badań.
2. Metodologia badań różnic indywidualnych: strategie badawcze, dobór zmiennych i narzędzi; krytyczna ocena jakości pomiaru (trafność, rzetelność, ograniczenia).
3. Temperament – ujęcia klasyczne i relacje z cechami osobowości: porównanie koncepcji i wnioskowanie o ich konsekwencjach teoretycznych.
4. Współczesne koncepcje temperamentu dzieci: funkcjonalne znaczenie temperamentu; analiza czynników ryzyka i ochronnych w rozwoju.
5. Temperament dorosłych i RTT: teoria czynności Tomaszewskiego i RTT; diagnoza temperamentu (FCZ-KT) – interpretacja wyników i ograniczeń.
6. Transakcyjny model temperamentu i aktualne badania: analiza kierunków badań i wnioskowanie o mechanizmach rozwoju temperamentu.
7. Temperament a osobowość: czynnikowe teorie temperamentu; interpretacja wyników NEO-FFI w kontekście problemu diagnostycznego/badawczego.
8. Temperament a działanie i sytuacje trudne: związki temperamentu ze strukturą i organizacją działania; analiza zachowania w stresie – studia przypadków i wnioskowanie.
9. Inteligencja: definicje, pomiar i diagnoza: krytyczna analiza narzędzi i konsekwencji interpretacyjnych; granice wnioskowania.

10. Współczesne spory i konteksty rozumienia inteligencji: koncepcja Nęcki; krytyczna analiza wątków jansenizmu i eugeniki; AI a inteligencja; rozwój inteligencji – argumentacja oparta na danych.
11. Style poznawcze: zależności stylów poznawczych z temperamentem; dobór i interpretacja metod diagnozy; ograniczenia i ryzyka uproszczeń.
12. Złożoność poznawcza i perspektywa temporalna: diagnoza złożoności poznawczej; psychologia temporalna; diagnoza typów umysłu – interpretacja wyników.
13. Uzdolnienia i zdolności w psychologii różnic indywidualnych: uzdolnienia plastyczne – pomiar, interpretacja i zastosowania; krytyczna ocena ograniczeń pomiaru.
14. Płeć psychiczna: koncepcja S. Bem, androgeniczność; pomiar i interpretacja płci psychicznej; konsekwencje społeczne i metodologiczne.
15. Podsumowanie i zastosowania praktyczne: integracja treści kursu; analiza implikacji w diagnozie i pracy psychologicznej; refleksja nad odpowiedzialnym wykorzystaniem pomiaru.

Literatura podstawowa:

1. Strelau J. (2014). *Różnice indywidualna. Historia-determinanty-zastosowania* (str.14-.380) Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
2. Seligman D. (1995). O inteligencji prawie wszystko (str. 49-202). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Strelau J., Zawadzki B. (2018). *Psychologia różnic indywidualnych*. [w]: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki (str. 765-845). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne (tom 1).
4. Strelau, J. 2001). *Psychologia temperamentu* (str. 83-422) Warszawa: PWN.
5. Popek, S. (2010). *Psychologia twórczości plastycznej*. (str. 10-460). Kraków: Impuls.
6. Matczak A. (1994). *Diagnoza intelektu*. (str. 10-210). Warszawa: PWN.
7. Mandal E. (2003). *Kobiecość i męskość* (str. 13-150). Warszawa: Żak.

Literatura uzupełniająca

1. Matczak A. (1982). *Style poznawcze* (str. 20-178). Warszawa: PWN.
2. Hornowski B. (1985). *Psychologia różnic indywidualnych* (str. 23-120))Warszawa: WsiP.
3. Fajkowska-Stanik M., Klonowicz T. (2003). *Psychologia różnic indywidualnych. Wybrane zagadnienia*. (str. 80-130). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
4. Gawda, B. Błaszczak, A. (2021). *Emocje i temperament zwierząt*. (str.11-123). Warszawa: Wydawnictwo CeDeWu.
5. Gawda B. & Czubak K. (2017). Prevalence of personality disorders in a general population among men and women. *Psychological Reports*, 120 (3), 503-519.
6. Gawda, B. (2018). Cross-cultural studies on the prevalence of personality disorders. *Current Issues in Personality Psychology*, 6(4), 318-329.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁAD		
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o teoriach i modelach różnic indywidualnych (cechy, temperament, inteligencja, style poznawcze) oraz potrafi je porównywać i krytycznie oceniać w świetle danych empirycznych.	K_W06 K_W05
E2_W	Wyjaśnia i interpretuje podstawy teoretyczne oraz metodologiczne pomiaru różnic indywidualnych; ocenia trafność i ograniczenia wybranych podejść i narzędzi w kontekście problemu badawczego/praktycznego.	K_W06 K_W07
ĆWICZENIA		

E1_U	Analizuje historyczne i współczesne sposoby rozumienia pojęć z psychologii różnic indywidualnych, odwołując się do teorii i badań; formułuje samodzielne, uzasadnione wnioski.	K_U03 K_U11
E2_U	Interpretuje zróżnicowanie zachowań i funkcjonowania człowieka w oparciu o dorobek psychologii różnic indywidualnych; wskazuje możliwe alternatywne wyjaśnienia oraz ograniczenia wnioskowania.	K_U07 K_U08
E1_K	Docenia znaczenie różnorodności indywidualnej i wykazuje postawę szacunku wobec odmienności; jest gotów do odpowiedzialnego posługiwania się wiedzą i wynikami pomiaru różnic indywidualnych z uwzględnieniem konsekwencji etycznych i społecznych.	K_K09 K_K12
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia organizacji i zarządzania	
Forma zajęć:	Konwersatorium
Cele kształcenia C1 Poglębenie rozumienia roli, zadań i odpowiedzialności psychologa organizacji i zarządzania oraz krytyczna analiza procesów psychologicznych leżących u podstaw działań organizacyjnych, w szczególności: rekrutacji, selekcji, motywowania w pracy oraz przywództwa. C2 Rozwijanie umiejętności projektowania i uzasadniania rozwiązań z zakresu HR: konstruowania etapów rekrutacji i selekcji, budowania systemu oceny pracowniczego dla wybranego stanowiska oraz projektowania systemu motywacyjnego dla konkretnego zespołu – z uwzględnieniem trafności metod, ograniczeń interpretacyjnych oraz ryzyk etyczno-prawnych. C3 Integracja wiedzy z psychologii społecznej, różnic indywidualnych oraz psychologii emocji i motywacji w celu diagnozowania i interpretowania zjawisk organizacyjnych oraz formułowania samodzielnych rekomendacji dotyczących relacji lider–zespół, komunikacji i współpracy w organizacji.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
1. Rola psychologa organizacji i zarządzania: analiza zadań, funkcji i obszarów działania; granice kompetencji, odpowiedzialność zawodowa oraz dylematy etyczne w pracy z organizacją. 2. Rekrutacja w organizacji: krytyczna analiza metod i technik rekrutacyjnych (trafność, koszty, ryzyka błędów decyzyjnych, doświadczenie kandydata); dopasowanie strategii rekrutacyjnej do profilu stanowiska i kontekstu organizacyjnego. 3. Selekcja personelu: projektowanie etapów procesu selekcji; dobór metod i narzędzi selekcyjnych w zależności od wymagań stanowiska; ocena jakości procesu (trafność prognostyczna, rzetelność, standaryzacja, zgodność prawna). 4. Psychologiczne mechanizmy selekcji oraz testy psychologiczne w HR: analiza procesów poznawczych i decyzyjnych (np. błędy i heurystyki w ocenie kandydatów); krytyczna ocena testów jako narzędzi rekrutacyjnych i selekcyjnych (interpretacja wyników, ograniczenia, zasady etyczne i prawne). 5. Motywacja w pracy: porównanie i krytyczna ocena teorii motywacji w odniesieniu do praktyki organizacyjnej; projektowanie systemów motywacyjnych z uwzględnieniem różnic indywidualnych, kultury organizacyjnej i ryzyk demotywacji.	

6. Ocena pracownicza: konstruowanie systemu ocen okresowych – dobór kryteriów i wskaźników, ocena sprawiedliwości organizacyjnej, ograniczenia pomiaru; interpretacja wyników oceny i decyzji personalnych.
7. Komunikacja w organizacji: diagnoza i analiza problemów komunikacyjnych (kanały, bariery, konflikty interpretacyjne, komunikacja formalna/nieformalna); konsekwencje dla efektywności i dobrostanu pracowników.
8. Rola psychologa w usprawnianiu komunikacji: projektowanie interwencji (np. szkolenia, standardy informacji zwrotnej, procedury rozwiązywania konfliktów) oraz krytyczna ocena ich skuteczności i warunków wdrożenia.
9. Przywództwo – typy i modele: analiza i porównanie podejść do przywództwa; ocena dopasowania stylu przywództwa do sytuacji i zespołu; implikacje dla motywowania i zarządzania zmianą.
10. Psychologia przywództwa: relacja lider–grupa: komunikacja, zaufanie i efektywność jako mechanizmy zależne od jakości relacji; analiza przypadków (np. kryzys, konflikt, spadek efektywności) i formułowanie rekomendacji.
11. Doskonalenie zarządzania personelem: dobór i projektowanie metod rozwoju (coaching, szkolenia, mentoring, rozwój talentów) – uzasadnianie wyboru i krytyczna ocena skuteczności narzędzi.
12. Zespół pracowniczy – charakterystyka psychologiczna: dynamika zespołu, role grupowe, normy, klimat; analiza czynników sprzyjających współpracy i czynników ryzyka (np. konflikt, spadek zaangażowania).
13. Myślenie grupowe: identyfikacja mechanizmów i warunków występowania; analiza konsekwencji dla decyzji organizacyjnych; projektowanie rozwiązań ograniczających ryzyko błędów grupowych.
14. Ocena efektywności indywidualnej i grupowej: dobór kryteriów i metod oceny; interpretacja wyników w kontekście celów organizacji; ograniczenia pomiaru i ryzyka błędnych wniosków decyzyjnych.
15. Współpraca w managementcie i w zespołach: analiza mechanizmów współpracy i koordynacji; projektowanie rozwiązań wzmacniających współpracę (np. struktury, procedury, praktyki feedbacku) z uwzględnieniem kultury organizacyjnej

Literatura podstawowa:

1. Armstrong, E., Zarządzanie zasobami ludzkimi, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.
2. Griffin R.W., Podstawy zarządzania organizacjami, PWN, Warszawa 2012.

Literatura uzupełniająca

1. Kożusznik B. red. Psychologia w pracy menedżera. Katowice 1994, Wyd. UŚl.
2. Kożusznik B. Psychologia zespołu pracowniczego. Katowice 2002, Wyd. UŚl.
3. Penc J., Decyzje w zarządzaniu, Wyd. Prof. Szkoły Biznesu, Kraków 1997.
4. Praktyka kierowania, praca zbiorowa pod red. D.M. Steward, PWE, Warszawa 2002.
5. Stoner J.A.F., Wankel C., Kierowanie, PWE, Warszawa 2011.
6. Współczesne koncepcje zarządzania, praca zbiorowa pod red. A.K. Koźmińskiego, PWN, Warszawa 2000.
7. Zimniewicz K., Współczesne koncepcje i metody zarządzania, PWE, Warszawa 2009.
8. Armstrong, M., & Taylor, S. (2020). *Armstrong's Handbook of Human Resource Management Practice* (15th ed.). Kogan Page. ISBN: 9780749498276.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę dotyczącą projektowania pracy oraz krytycznej oceny rozwiązań organizacyjnych w warunkach zmian (np. technologicznych, strukturalnych i kulturowych); interpretuje konsekwencje tych rozwiązań dla funkcjonowania pracowników i organizacji.	K_W19
E2_W	Wyjaśnia i krytycznie analizuje prawidłowości zachowania człowieka w organizacji w obszarze komunikacji, dynamiki grup, konfliktów i sposobów ich rozwiązywania, władzy i kierowania, kultury organizacyjnej oraz procesów planowania i podejmowania	K_W10 K_W19

	decyzji – z uwzględnieniem kontekstu sytuacyjnego i instytucjonalnego.	
E3_W	Posiada pogłębioną wiedzę o zarządzaniu personelem, w tym w organizacjach zróżnicowanych kulturowo; analizuje konsekwencje różnic kulturowych dla procesów HR, współpracy oraz efektywności zespołów.	K_W19
E1_U	Dokonuje analitycznej diagnozy stanowiska pracy (w tym kompetencji i wymagań) oraz projektuje rozwiązania dotyczące organizacji pracy, uzasadniając wybór w oparciu o modele teoretyczne i przesłanki empiryczne.	K_U05 K_U16
E2_U	Analizuje i interpretuje zjawiska organizacyjne w zróżnicowanych typach organizacji, w wielu kontekstach społecznych i kulturowych; formułuje samodzielne wnioski oraz wskazuje ograniczenia proponowanych interpretacji.	K_U16
E3_U	Identyfikuje problemy i projektuje adekwatne rozwiązania w różnych kontekstach sytuacyjnych i organizacyjnych dotyczące m.in.: rekrutacji i selekcji, budowania efektywnych zespołów, motywowania pracowników oraz zarządzania zmianą i kryzysem – uzasadniając rekomendacje oraz przewidując ryzyka wdrożeniowe.	K_U16 K_U19
E1_K	Jest gotów do odpowiedzialnej współpracy z jednostkami i grupami w zróżnicowanych środowiskach społecznych i organizacyjnych; wykazuje otwartość na perspektywy interesariuszy oraz dba o komunikację sprzyjającą współpracy.	K_K10
E2_K	Wykazuje świadomość i respektuje ograniczenia etyczne i prawne związane ze stosowaniem metod psychologicznych w rekrutacji i selekcji; identyfikuje ryzyka nadużyć i dba o standardy ochrony praw osób badanych (m.in. poufność, równe traktowanie, adekwatność narzędzi).	K_K11
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia pracy i techniki rozwoju osobowości	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Uporządkowanie i pogłębienie wiedzy z zakresu profesjologii oraz psychologii pracy poprzez analizę pojęć, modeli i uwarunkowań rozwoju człowieka w pracy i dla pracy. C2 Krytyczna analiza i porównanie klasycznych i współczesnych koncepcji rozwoju zawodowego człowieka oraz ich konsekwencji dla funkcjonowania jednostki w cyklu życia. C3 Interpretacja złożonych zjawisk i czynników środowiska pracy (w ujęciu interdyscyplinarnym: psychologia pracy, life-span developmental psychology, HR) oraz wyprowadzanie wniosków dla praktyki organizacyjnej. Ćwiczenia: C1 Rozwijanie umiejętności diagnozowania i opisu sytuacji pracy z wykorzystaniem studiów przypadków i narzędzi analizy stanowiska/środowiska pracy. C2 Doskonalenie umiejętności projektowania i uzasadniania propozycji działań wspierających rozwój zawodowy i dobrostan pracownika (na podstawie dowodów naukowych). C3 Kształtowanie postawy refleksyjnej i etycznej: krytyczna ocena rozwiązań HR oraz autorefleksja nad własnymi preferencjami i zasobami w kontekście pracy.	

Program kształcenia (treści nauczania)

Wykłady

1. **Psychologiczne koncepcje człowieka w kontekście pracy** – analiza pojęcia osobowości zawodowej pracownika oraz jego implikacji dla funkcjonowania w organizacji.
2. **Człowiek w sytuacji pracy** – interpretacja podmiotowych wyznaczników funkcjonowania (zasoby, potrzeby, wartości, cele) i ich znaczenia dla adaptacji zawodowej.
3. **Temperament jako czynnik regulacji zachowania** – ocena wpływu różnic indywidualnych na przystosowanie do wymagań pracy oraz efektywność działania.
4. **Zawód a kariera** – porównanie ujęć kariery, modeli przebiegu kariery oraz uwarunkowań wyborów edukacyjno-zawodowych.
5. **Rozwój zawodowy i doradztwo zawodowe** – analiza ról, funkcji i obszarów zastosowań doradztwa w różnych fazach życia zawodowego.
6. **Psychologiczne teorie rozwoju zawodowego** – ujęcie historyczne i krytyczne: ewolucja koncepcji, ich założenia oraz ograniczenia w kontekście współczesnego rynku pracy.
7. **Profesjologia** – precyzyjne ujęcie definicji, przedmiotu i zadań oraz znaczenia profesjologii dla badań i praktyki psychologii pracy.
8. **Ogólne teorie zawodowego rozwoju osobowości** – syntetyzowanie i interpretacja kluczowych założeń oraz konsekwencji dla rozumienia rozwoju zawodowego.
9. **Teoria czynności ludzkich** – zastosowanie aparatu pojęciowego do wyjaśniania aktywności zawodowej i organizacji działania w pracy.
10. **Teoria podziału pracy ludzkiej** – analiza mechanizmów specjalizacji, ról zawodowych oraz skutków psychologicznych dla jednostki i zespołu.
11. **Szczegółowe teorie zawodowego rozwoju osobowości** – krytyczna analiza wybranych podejść i ich użyteczności w diagnozie oraz interwencji.
12. **Teorie wyboru zawodu** – porównanie modeli decyzyjnych, czynników wyboru oraz ich konsekwencji dla dopasowania człowiek–praca.
13. **Teorie uczenia się zawodu** – interpretacja mechanizmów uczenia się kompetencji zawodowych (doświadczenie, trening, uczenie społeczne) i warunków efektywności.
14. **Teorie pracy zawodowej** – analiza i ocena ujęć pracy jako aktywności celowej, źródła tożsamości i rozwoju oraz potencjalnych kosztów psychologicznych.
15. **Teoria ciągłości rozwojowej (zawodowej)** – wyjaśnianie stabilności i zmian w trajektoriach zawodowych w perspektywie cyklu życia.
16. **Teoria miejsca i przestrzeni zawodowej człowieka** – analiza relacji jednostka–środowisko (kontekst, mobilność, ograniczenia) w kształtowaniu ścieżek kariery.
17. **Psychologia zawodowego rozwoju osobowości** – porządkowanie i pogłębiona interpretacja terminów kluczowych oraz ich znaczenia dla badań i praktyki.
18. **Sukcesy szkolno-zawodowe uczących się** – analiza uwarunkowań i wskaźników, interpretacja czynników sprzyjających osiągnięciom.
19. **Przydatność społeczno-zawodowa absolwentów różnych typów szkół** – krytyczna ocena dopasowania kwalifikacji do wymagań rynku oraz konsekwencji dla zatrudnialności.
20. **Sukcesy społeczno-zawodowe pracujących** – analiza wielowymiarowych determinant (indywidualnych i środowiskowych) oraz interpretacja konsekwencji dla dobrostanu i rozwoju.

Ćwiczenia

1. **Techniki i metody analizy pracy** – praktyczne zastosowanie narzędzi opisu stanowiska, identyfikowania wymagań i zasobów oraz formułowania wniosków diagnostycznych.
2. **Rozwój i rozwijanie innych** – projektowanie i uzasadnianie działań rozwojowych (np. plan rozwoju, rozmowa rozwojowa, coaching/trening) na podstawie literatury i case'ów.
3. **Proces zawodowego rozwoju człowieka** – analiza przebiegu na przykładach (etapy, przejścia, kryzysy, adaptacja) oraz formułowanie rekomendacji wspierających.
4. **Czynniki i wyznaczniki rozwoju zawodowego** – identyfikacja i ocena czynników indywidualnych oraz środowiskowych w konkretnych sytuacjach pracy.

5. **Metody ćwiczeniowo-treningowe przystosowania do pracy** – dobór, zastosowanie i ewaluacja technik wspierających adaptację (np. trening umiejętności, strategie radzenia sobie, komunikacja).
6. **Metody, techniki i narzędzia diagnozowania osobowościowych wyznaczników pracy** – krytyczna analiza doboru narzędzi, interpretacja wyników i formułowanie wniosków z uwzględnieniem ograniczeń i etyki.

Literatura podstawowa:

1. Lubrańska A. (2017) *Psychologia pracy. Podstawowe pojęcia i zagadnienia*. Difin
2. Ratajczak Z. (2021) *Psychologia pracy i organizacji*. PWN
3. Strelau J. (2007) *Psychologia. Podręcznik akademicki Tom 3. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej*. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne
4. Czarnecki K. (2016). *Profesjologia. Nauka o zawodowym rozwoju człowieka*. Sosnowiec: Oficyna Wydawnicza Humanitas.

Literatura uzupełniająca:

1. Czarnecki K., Karaś S. (1996). *Profesjologia w zarysie*. Radom
2. Sadownikowa-Krysiak L. (1996) *Menedżment i psychodiagnostyka*. Opole
3. Falkowski A. (2003). *Praktyczna psychologia poznawcza: marketing i reklama*. Gdańsk: GWP
4. Kożusznik B. red. (1994). *Psychologia w pracy menedżera*. Katowice
5. Kożusznik B. (2002). *Psychologia zespołu pracowniczego: doskonalenie efektywności*. Katowice: Uniwersytet Śląski
6. Zbiegień-Maciąg L. (1996). *Marketing personalny*. Warszawa
7. Baruk A. I. (2006). *Marketing personalny jako instrument kreowania wizerunku firmy*. Warszawa: Difin
8. Stopińska-Pająk A. (2006). *Edukacja dorosłych. Doradca zawodowy. Rynek pracy*. Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej
9. Suchar M. (2003). *Kariera i rozwój zawodowy*. Gdańsk: Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr ODDK
10. Czarnecki K., Pietruliwicz B., Kowolik P. (2017). *Nowy leksykon profesjologiczny*. Sosnowiec: Oficyna Wydawnicza Humanitas
11. Rothmann, S., & Cooper, C. (2022). *Work and Organizational Psychology* (3rd ed.). Routledge.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę i rozumie kluczowe koncepcje dotyczące roli pracy w życiu człowieka oraz dokonuje krytycznej analizy klasycznych i współczesnych teorii pracy w odniesieniu do funkcjonowania jednostki i grup.	K_W19 K_W20
E2_W	Posiada pogłębioną wiedzę o czynnikach konstytuujących środowisko pracy oraz wyjaśnia mechanizmy ich oddziaływania na funkcjonowanie człowieka, uwzględniając złożoność i współzależności uwarunkowań psychospołecznych i organizacyjnych.	K_W19
ĆWICZENIA		
E1_U	Potrafi integrować i stosować wiedzę teoretyczną do analizy, opisu i wyjaśniania funkcjonowania człowieka w pracy, formułując samodzielne wnioski interpretacyjne na podstawie danych i	K_U15 K_U16

	przesłanek teoretycznych.	
E1_K	Wykazuje postawę krytyczną i refleksyjną: identyfikuje problemy, wychodzi poza schematyczne interpretacje i argumentuje sposoby rozwiązywania problemów w obszarze psychologii pracy.	K_K04 K_K12
E2_K	Wykazuje pogłębioną autorefleksję dotyczącą własnych preferencji, wartości i zasobów w kontekście środowiska pracy oraz wykorzystuje ją do formułowania wniosków i planowania działań rozwojowych, z uwzględnieniem ograniczeń i konsekwencji wyborów zawodowych.	K_K09 K_K04
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia sądowa	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykłady C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej psychologicznych uwarunkowań zachowań przestępczych oraz funkcjonowania sprawców i osób nieletnich zagrożonych demoralizacją, z uwzględnieniem perspektywy psychopatologicznej, rodzinnej i instytucjonalnej (resocjalizacja/penitencjarystyka) oraz kontekstu interdyscyplinarnego. C2 Krytyczna analiza zakresu, możliwości i ograniczeń psychologicznej ekspertyzy sądowej w sprawach karnych (dorośli i nieletni), w tym interpretacja konsekwencji psychologicznych i proceduralnych wynikających z diagnozy oraz sposobu wykorzystania opinii w praktyce wymiaru sprawiedliwości. C3 Pogłębienie rozumienia mechanizmów poznawczych istotnych w kontekście zeznań (spostrzeganie, pamięć, odtwarzanie informacji) oraz interpretacja ich znaczenia dla wiarygodności relacji świadków, w tym analizy przyczyn i uwarunkowań zeznań nieprawdziwych.	
Ćwiczenia C1 Rozwijanie umiejętności analizy i interpretacji materiału procesowego oraz studiów przypadków z obszaru psychologii sądowej, w tym formułowania uzasadnionych wniosków dotyczących zagadnień procesowych i sytuacji badanych osób. C2 Doskonalenie umiejętności projektowania i uzasadniania elementów postępowania diagnostyczno-opiniotwórczego (cel–metody–ograniczenia–wnioski) zgodnie ze standardami pracy psychologa sądowego, z równoczesnym rozpoznawaniem dylematów opiniotwórczych i wymogów rzetelnej argumentacji. C3 Kształtowanie odpowiedzialnej i bezstronnej postawy zawodowej w praktyce wymiaru sprawiedliwości: krytyczne monitorowanie ryzyka stereotypizacji/stronniczości w interpretacji danych oraz doskonalenie komunikacji profesjonalnej i etycznej w sytuacjach współpracy z instytucjami.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
WYKŁADY Podstawowe problemy psychologii sądowej – definicje i przedmiot badań psychologii sądowej (porządkowanie pojęć, zakresu i ograniczeń dyscypliny w praktyce wymiaru sprawiedliwości). Psychologia sądowa w systemie nauk pokrewnych (analiza relacji i komplementarności z prawem, kryminologią, socjologią, pedagogiką i medycyną). Rys historyczny psychologii sądowej – historia rozwoju dziedziny w kontekście sądowym (interpretacja ewolucji zastosowań, standardów i zmian paradygmatów). Problemy etyczne opiniodawstwa sądowego – zagadnienia etyczne w pracy psychologa sądowego;	

główne teorie przyczyn przestępczości (krytyczna analiza dylematów, ryzyk stronniczości oraz powiązanie z teoriami wyjaśniającymi przestępczość).

5. **Osobowościowe i sytuacyjne uwarunkowania zachowań asocjalnych i przestępczych** – czynniki indywidualne i środowiskowe wpływające na przestępczość (integracja ujęć i wnioskowanie o mechanizmach ryzyka/ochrony).
6. **Opiniowanie psychologiczne w sprawach sądowych** – sprawy karne dorosłych; sprawy karne nieletnich (analiza specyfiki opiniowania w zależności od wieku, kontekstu rozwojowego i rodzaju problemu procesowego).
7. **Opiniowanie w sprawach rodzinnych i opiekuńczych** – rola psychologa w postępowaniach rodzinnych (interpretacja kryteriów oceny, granic kompetencji i konsekwencji rekomendacji).
8. **Taktyki przesłuchań i wartość zeznań** – kłamstwo i zeznania nieszczerze (ocena wiarygodności, warunków pozyskiwania relacji i ograniczeń wskaźników nieszczerości).
9. **Niepsychologiczne metody badania świadków** – kryminogenne zjawiska patologii społecznej: alkoholizm, narkomania, przemoc (krytyczna ocena użyteczności metod pozapsychologicznych oraz analiza wpływu patologii na funkcjonowanie i ryzyko).
10. **Przemoc w rodzinie i na terenie szkoły** – podkultura i subkultura a przemoc (analiza mechanizmów przemocy, dynamiki relacji i roli norm grupowych).
11. **Ekspertyza sądowa** – rola i zadania biegłego w postępowaniu sądowym (standardy pracy, odpowiedzialność i ryzyka błędu w opiniowaniu).
12. **Rola ofiary w popełnieniu przestępstwa** – wiktymologia: analiza roli ofiary (interpretacja zależności sprawca–ofiara i implikacji dla postępowania).
13. **Podstawowe zagadnienia psychologii zeznań świadków** – proces zapamiętywania i odtwarzania informacji przez świadków (rekonstrukcyjność pamięci, podatność na sugestie i konsekwencje dla oceny zeznań).
14. **Metody i warunki diagnozy dla celów sądowych** – diagnoza w sprawach karnych i opiekuńczych (dobór metod, trafność/rzetelność, kontrola stronniczości i ograniczeń interpretacyjnych).

ĆWICZENIA

1. **Mechanizmy zachowania przestępczego** – analiza przyczyn i czynników ryzyka związanych z zaburzeniami zachowania (praca na studiach przypadków, identyfikacja czynników i formułowanie wniosków).
2. **Dysfunkcje w zachowaniu nieletnich** – praktyczne podejście do diagnozowania i interwencji w przypadku nieletnich z zaburzeniami zachowania (dobór działań i ocena ich adekwatności w kontekście rozwojowym).
3. **Psychologia policyjna** – praktyczne zagadnienia: ocena stresu, skuteczna komunikacja i negocjacje (analiza sytuacji, ćwiczenia kompetencji i kryteria skuteczności).
4. **Psychologia kryminalistyczna** – praca z materiałem dowodowym, profilowanie sprawców, interpretacja zachowań kryminalnych (wnioskowanie na podstawie danych i ograniczenia interpretacyjne).
5. **Praktyczne aspekty opiniowania psychologicznego** – sporządzanie opinii psychologicznych na podstawie przypadków (struktura, argumentacja, wnioski i kontrola błędów).
6. **Analiza przypadków patologii społecznej** – alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i wpływ na funkcjonowanie społeczne (interpretacja mechanizmów, skutków i ryzyk).
7. **Praktyczne metody przesłuchań świadków** – ćwiczenie technik przesłuchań i analiza wartości zeznań (symulacje, ocena jakości informacji i ryzyka sugestii).
8. **Rola biegłego w praktyce** – symulacje sytuacji związanych z występowaniem jako biegły w sprawach sądowych (rola, komunikacja, etyka, odpowiedzialność i granice kompetencji).

Literatura podstawowa:

1. Rode, D., Dukąła, K., Kabzińska, J., & Zalewska-Łunkiewicz, K. (2020). *Kliniczna psychologia sądowa*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Stanik Jan M.: *Psychologia sądowa: podstawy, badania, aplikacje*. Warszawa 2013, PWN
3. Pływaczewski Emil W., Jurgielewicz-Delegacz Emilia, Dajnowicz-Piesiecka Diana: *Współczesna przestępczość i patologie społeczne z perspektywy interdyscyplinarnych badań kryminologicznych*.

Warszawa 2017 C.H.Beck

Literatura uzupełniająca

1. Pastwa-Wojciechowska, B. (2013). Psychopaci sprawcy przestępstw seksualnych. Grupa Wydawnicza Harmonia.
2. Gierowski Józef K., Jaskiewicz-Obydzińska Teresa, Najda Magdalena: Psychologia w postępowaniu karnym. Warszawa 2010 LexisNexis
3. Jerzewska Jolanta: Od oględzin do opinii biegłego : poradnik dla prowadzących postępowanie karne. Warszawa 2005. Dom Wydawniczy ABC.
4. Marten Zbigniew: Psychologia zeznań. Warszawa 2012 LexisNexis
5. Marten Zbigniew: Psychologia w pracy sędziego. Sosnowiec 2009 Oficyna Wydawnicza „Humanitas”.
6. Urban Bronisław: Zachowania dewiacyjne młodzieży w interakcjach rówieśniczych. Kraków 2005, Wydawnictwo UJ
7. Bartol, C. R., & Bartol, A. M. (2018). Introduction to Forensic Psychology: Research and Application. SAGE.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykłady		
E1_W	Posiada pogłębioną wiedzę o psychologicznych mechanizmach istotnych dla psychologii sądowej (m.in. spostrzeganie, pamięć, odtwarzanie informacji) oraz interpretuje ich znaczenie dla wiarygodności relacji świadków i wyjaśniania przyczyn nieprawdziwych zeznań.	K_W08, K_W15
E2_W	Analizuje i wyjaśnia psychologiczne uwarunkowania zachowań przestępczych oraz funkcjonowania osób nieletnich zagrożonych demoralizacją, uwzględniając perspektywę psychopatologii, psychologii rodziny oraz wpływ instytucji resocjalizacyjnych/penitencjarnych.	K_W10 K_W11
Ćwiczenia		
E1_U	Analizuje i interpretuje materiał procesowy i przypadki, dobiera adekwatne przesłanki psychologiczne oraz formułuje uzasadnione wnioski opiniodawcze dotyczące zagadnień procesowych w ramach psychologii sądowej.	K_U04 K_U12
E1_K	Przyjmuje postawę odpowiedzialności zawodowej w roli psychologa w wymiarze sprawiedliwości: respektuje standardy etyczne, adekwatnie reaguje na dylematy opiniodawcze i dba o rzetelność argumentacji.	K_K01, K_K02, K_K06
E2_K	Wobec osób badanych w warunkach ekspertyzy sądowej utrzymuje postawę szacunku i bezstronności, krytycznie monitoruje wpływ stereotypów/uprzedzeń na interpretację danych oraz podejmuje działania minimalizujące ryzyko stronniczości w wnioskowaniu.	K_K06 K_K09
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychologia Wychowawcza	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Zapoznanie studentów z głównymi pojęciami, problemami i koncepcjami psychologii wychowawczej. C2 Przekazanie studentom wiedzy o czynnikach determinujących funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym. C3 Ukształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów powstających w trakcie oddziaływań edukacyjnych. Ćwiczenia: C1 Rozwijanie umiejętności analizy studiów przypadku dotyczących funkcjonowania ucznia, rodziny i klasy szkolnej oraz identyfikowania czynników ryzyka i zasobów w środowisku wychowawczym. C2 Kształtowanie umiejętności doboru, uzasadniania i oceny adekwatnych oddziaływań wychowawczych, wspierających i profilaktycznych w oparciu o wiedzę psychologiczną oraz literaturę przedmiotu. C3 Doskonalenie umiejętności diagnozy sytuacji wychowawczej i funkcjonowania grupy (np. z wykorzystaniem socjometrii) oraz formułowania wniosków i rekomendacji z uwzględnieniem zasad etycznych i odpowiedzialności zawodowej.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykłady 1. Przedmiot i cele psychologii nauczania i wychowania. Zakres, założenia oraz implikacje dla praktyki edukacyjno-wychowawczej. 2. Relacje psychologii wychowawczej z innymi działami psychologii oraz pedagogiką; usprawnianie komunikacji psychologa z pedagogiem w pracy szkolnej (uwarunkowania i bariery współpracy). 3. Kluczowe kategorie psychologii wychowawczej. Rodzaje środowisk wychowawczych. Taksonomie celów edukacyjnych i ich znaczenie dla planowania oddziaływań. 4. Style nauczania i style wychowania; preferencje i cechy nauczyciela determinujące styl pracy. Rodzina jako wyznacznik rozwoju dziecka. Mechanizmy i konsekwencje międzypokoleniowej transmisji cech. 5. Uczenie się przez dziecko postaw emocjonalnych. Mechanizmy, uwarunkowania oraz konsekwencje dla funkcjonowania społecznego i szkolnego. 6. Pozycja dziecka w rodzinie (postrzegana i wyznaczana) a rozwój dziecka; funkcjonowanie dziecka w układzie pozarodzinym. Analiza uwarunkowań i konsekwencji. 7. Adaptacja dziecka do nowego środowiska i gotowość szkolna; psychologiczne aspekty etykietowania dzieci; predyspozycje i potrzeby ucznia. Implikacje dla decyzji edukacyjnych. 8. Funkcjonowanie uwagi ucznia i jej determinanty. Konsekwencje dla uczenia się oraz pracy dydaktyczno-wychowawczej. 9. Cechy temperamentalne dziecka a optymalizacja decyzji edukacyjnych. Pomiar inteligencji oraz krytyczna analiza możliwości jej kształtowania w warunkach szkolnych. 10. Wspieranie adolescenta w rozwiązywaniu problemów osobistych; idea kierowania własnym rozwojem i jej podstawy psychologiczne. Interakcja wychowawcza. Pojęcie, wymiary i analiza sytuacji złożonych. 11. Modele interakcji wychowawczych. Psychoprofilaktyka zaburzeń rozwoju. Założenia i efekty programów oraz kryteria oceny ich skuteczności. 12. Kategorie uczniów wymagających specjalnego nauczania. Uwarunkowania i konsekwencje dla organizacji procesu edukacyjnego. 13. Psychologiczna charakterystyka: osób z niepełnosprawnością intelektualną, dzieci z dysleksją, defektami zmysłów oraz uczniów uzdolnionych. Poważne problemy wychowawcze (zachowania destruktywne i autodestruktywne). Rozumienie mechanizmów oraz strategie pracy z agresją indywidualną i grupową. Ćwiczenia 1. Dzieci z zaburzeniami osobowości. Analiza funkcjonowania oraz wnioski dla pracy wychowawczej i wsparcia w środowisku szkolnym. 2. Właściwości rodziny determinujące poziom przystosowania dziecka; analiza badań nad oddziaływaniami	

rodzicielskimi; postawy rodzicielskie i ich percepcja przez dziecko. Interpretacja znaczenia dla funkcjonowania ucznia.

3. Motywacja szkolna; związek motywacji z ocenami szkolnymi. Analiza mechanizmów i wnioski dla wspierania ucznia.
4. Psychologiczne aspekty nagradzania. Warunki skuteczności oraz możliwe konsekwencje uboczne w praktyce edukacyjnej.
5. Teoria wyuczonej bezradności. Zastosowania w edukacji; rozpoznawanie i planowanie adekwatnego wsparcia.
6. Warunki kształtowania wiedzy niejałowej. Czynniki sprzyjające trwałemu uczeniu się i transferowi wiedzy.
7. Relacje uczeń-grupa. Mechanizmy pozycji w grupie oraz konsekwencje dla funkcjonowania i dobrostanu ucznia.
8. Socjometria i jej zastosowania w edukacji; możliwości modyfikacji statusu socjometrycznego dziecka; konsekwencje alienacji realnej i wyobrażonej. Analiza przypadków i rekomendacje działań.
9. Psychologiczne uwarunkowania profilaktyki uzależnień. Czynniki ryzyka i ochronne oraz implikacje dla działań szkolnych.
10. Specjalne zadania edukacyjne. Dobór i uzasadnianie rozwiązań dostosowanych do potrzeb ucznia i kontekstu klasy.
11. Problemy osobiste nauczyciela. Możliwości doradztwa psychologicznego; specyfika trudności nauczycieli początkujących i doświadczonych; optymizm i poczucie samoskuteczności u nauczycieli o różnym stażu i profilu zawodowym.

Literatura podstawowa:

1. Brzezińska, A. (2000). Psychologia wychowania. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (t. III). GWP.
2. Przetacznik-Gierowska, M., & Włodarski, Z. (2014). *Psychologia wychowawcza* (t. 1, wyd. 7). PWN.

Literatura uzupełniająca

1. Mietzel, G. (2002). *Psychologia kształcenia*. GWP.
2. Sędek, G. (2000). Psychologia kształcenia. W: J. Strelau (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (t. III). GWP.
3. Woolfolk, A. (2016). *Educational psychology* (13th ed.). Pearson.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
WYKŁADY		
E1_W	Wyjaśnia i porównuje główne teorie i modele wychowania oraz opisuje relacje psychologii wychowawczej z innymi działami psychologii i pedagogiką.	K_W01, K_W09
E2_W	Charakteryzuje instytucje zajmujące się wychowaniem oraz analizuje rolę psychologa w systemie oświaty i opieki społecznej (z uwzględnieniem ograniczeń i odpowiedzialności zawodowej).	K_W01, K_W10
E3_W	Wyjaśnia specyfikę funkcjonowania grup społecznych w szkołach i ośrodkach wychowawczych oraz dobiera i uzasadnia metody diagnozy sytuacji wychowawczej w środowisku szkolnym.	K_W10, K_W15
ĆWICZENIA		
E1_U	Planuje badanie/diagnozę sytuacji wychowawczej oraz funkcjonowania uczniów i klas szkolnych (dobór metody, narzędzi i sposobu interpretacji wyników).	K_U12, K_U15, K_U16
E2_U	Projektuje i uzasadnia adekwatne oddziaływania psychologiczne wspierające wychowanie i profilaktykę w środowisku szkolnym.	K_U09, K_U16, K_U18

E3_U	Charakteryzuje i porównuje metody oraz modele wychowania oraz interpretuje problemy wychowawcze w oparciu o teorie psychologiczne.	K_U11
E1_K	Wykazuje wrażliwość na problemy psychospołeczne w instytucjach wychowawczych i oświatowych oraz uwzględnia dobro dziecka i odpowiedzialność zawodową w proponowanych działaniach.	K_K10
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Psychometria	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykład: C1 Pogłębiona analiza modeli teoretycznych pomiaru właściwości psychicznych oraz złożonych zależności między konstruktami teoretycznymi a operacjonalizacją wskaźników empirycznych. C2 Krytyczna analiza i interpretacja wskaźników jakości testów psychologicznych w kontekście badań naukowych oraz diagnozy indywidualnej. C3 Analiza i ocena metod adaptacji międzykulturowej oraz procedur normalizacyjnych w świetle współczesnych standardów psychometrycznych. C4 Pogłębiona refleksja nad etycznymi i metodologicznymi uwarunkowaniami stosowania narzędzi psychometrycznych. Ćwiczenia C1 Samodzielne definiowanie i doprecyzowanie konstruktów latentnych poprzez integrację teorii psychologicznych i danych empirycznych. C2 Projektowanie i konstruowanie narzędzia psychometrycznego z uwzględnieniem etapów procesu wnioskowania psychometrycznego oraz uzasadnieniem kluczowych decyzji metodologicznych. C3 Krytyczna interpretacja parametrów eksploracyjnej i konfirmacyjnej analizy czynnikowej oraz samodzielna ocena adekwatności modelu pomiarowego.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykład - Psychometria jako dyscyplina naukowa – ewolucja modeli pomiaru (CTT, IRT) oraz ich implikacje metodologiczne dla badań i diagnozy psychologicznej. - Typologie testów psychologicznych oraz złożone kryteria ich oceny: analiza wzajemnych zależności między obiektywnością, standaryzacją, rzetelnością, trafnością i procedurą normalizacji. - Zaawansowana analiza statystyczna wyników testowych w procesie konstrukcji narzędzia – strategie selekcji pozycji w świetle modeli latentnych. - Parametry pozycji testowych: interpretacja wskaźników trudności i mocy dyskryminacyjnej w różnych modelach pomiarowych. - Wielowymiarowa ocena parametrów psychometrycznych testu na podstawie danych empirycznych- integracja wyników analiz strukturalnych i wskaźników jakości. - Analiza relacji między strukturą czynnikową narzędzia a jego rzetelnością – implikacje dla trafności konstruktów. - Źródła błędów w pomiarze psychologicznym – model wyniku prawdziwego oraz współczesne ujęcia wariacji błędów. - Zaawansowane metody szacowania rzetelności (alfa, omega, stabilność czasowa, zgodność między ocenianymi) oraz interpretacja błędów standardowego pomiaru (SEM) w diagnozie indywidualnej.	

9. Wieloaspektowa koncepcja trafności – integracja dowodów treściowych, kryterialnych i teoretycznych w procesie walidacji narzędzia.
10. Empiryczne strategie badania trafności: analiza czynnikowa (EFA/CFA), modelowanie strukturalne, metoda wielu cech–wielu metod, kontrastowanie grup – krytyczna interpretacja wyników.
11. Stronniczość i sprawiedliwość testów psychologicznych – analiza DIF, uwarunkowania kulturowe i etyczne konsekwencje pomiaru.
12. Normy psychometryczne jako narzędzie interpretacji wyników – modele normalizacji i ich ograniczenia w kontekście populacyjnym.
13. Założenia rozkładowe w analizie wyników testowych – transformacje wyników surowych, standaryzacja oraz konsekwencje interpretacyjne dla praktyki diagnostycznej.

Ćwiczenia

1. Projektowanie procesu konstrukcji testu – logika wnioskowania psychometrycznego.
2. Operacjonalizacja konstruktów i budowanie pozycji testowych.
3. Procedura sędziów kompetentnych – analiza zgodności treściowej.
4. Dobór próby i projekt badania pilotażowego.
5. Samodzielne przeprowadzenie EFA oraz interpretacja struktury czynnikowej.
6. Krytyczna analiza dopasowania modelu.
7. Ocena rzetelności (alfa, omega) i interpretacja parametrów modelu.

Literatura podstawowa:

Wykłady:

1. Hornowska, E. (2009). *Testy psychologiczne: Teoria i praktyka*. Wydawnictwo Naukowe Scholar.
2. Brzeziński, J. (2004). *Metodologia badań psychologicznych* (część V: Podstawy konstrukcji testów psychologicznych i interpretacji ilościowej danych testowych). Wydawnictwo Naukowe PWN.

Ćwiczenia:

1. Zawadzki, B., & Hornowska, E. (2018). Psychometria: Konstrukcja i adaptacja testów psychologicznych. W: J. Strelau & D. Doliński (Red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (t. 1). Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
2. Fronczyk, K. (Red.). (2009). *Psychometria – podstawowe zagadnienia*. Vizja Press & IT.
3. Drwal, R. Ł. (1995). *Adaptacja kwestionariuszy osobowości*. Wydawnictwo Naukowe PWN.

Literatura uzupełniająca

1. Anastasi, A., & Urbina, S. (1999). *Testy psychologiczne*. Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
2. Ferguson, G. A., & Takane, Y. (2016). *Analiza statystyczna w psychologii i pedagogice*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Furr, R. M. (2021). *Psychometrics: An introduction*. SAGE.

Efekty uczenia się

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykład		
E1_W	Zna i rozumie w pogłębionym stopniu modele teoretyczne pomiaru psychologicznego oraz złożone zależności między konstruktem latentnym a wskaźnikami empirycznymi.	K_W04
E2_W	Zna i interpretuje w sposób krytyczny wskaźniki jakości testów psychologicznych oraz analizuje metodologiczne ograniczenia ich stosowania.	K_W04
E1_K	Jest gotów do krytycznej oceny jakości narzędzi psychometrycznych oraz do odpowiedzialnego podejmowania decyzji diagnostycznych z uwzględnieniem ograniczeń metodologicznych i konsekwencji etycznych.	K_K12

Ćwiczenia		
E1_U	Samodzielnie projektuje i weryfikuje narzędzie psychometryczne z wykorzystaniem zaawansowanych metod analizy czynnikowej, krytycznie uzasadniając przyjęte rozwiązania analityczne.	K_U12
E2_U	Formułuje i rozwiązuje złożone problemy metodologiczne związane z konstrukcją i walidacją testu, dobierając adekwatne procedury i argumentując kluczowe decyzje.	K_U17
E2_K	Jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego stosowania narzędzi psychometrycznych w praktyce badawczej i diagnostycznej, z uwzględnieniem ograniczeń interpretacyjnych oraz konsekwencji decyzji.	K_K01
Sumaryczna liczba godzin		125
Liczba punktów ECTS		5

Nazwa przedmiotu kształcenia: Seminarium magisterskie	
Forma zajęć:	Seminarium
Cele: C1. Rozwijanie umiejętności samodzielnego projektowania i realizacji badań psychologicznych, w tym formułowania problemów badawczych wynikających z praktyki psychologicznej oraz ich rozwiązywania w złożonych sytuacjach zawodowych. C2. Przygotowanie studenta do opracowania pracy magisterskiej o charakterze badawczo-aplikacyjnym, ukierunkowanej na analizę i rozwiązywanie problemów istotnych dla praktyki psychologa, zgodnie z wymogami metodologicznymi i etycznymi. C3. Doskonalenie kompetencji w zakresie krytycznej analizy literatury, doboru narzędzi badawczych oraz interpretacji danych. C4. Wspieranie rozwoju kompetencji akademickich i zawodowych, w tym formułowania wniosków i rekomendacji oraz ich wykorzystania w praktyce psychologicznej, z uwzględnieniem odpowiedzialności zawodowej.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Seminarium magisterskie trwa 2 lata. 1. Semestr VII – Wybór tematu i przygotowanie konspektu (I etap) - Wybór tematu i wstępna koncepcja pracy: Określenie obszaru badawczego i charakteru przyszłej pracy oraz sformułowanie wstępnego celu badawczego. - Rozwinięcie konspektu pracy: Rozpoczęcie prac nad konspektem (planem) pracy – określenie głównych zagadnień teoretycznych do poruszenia w pracy, przewidywane struktury rozdziałów oraz wstępne pytania badawcze. - Praca własna studenta: Kwerenda literatury pod kątem wybranego tematu (wyszukiwanie książek i artykułów naukowych w bibliotekach i bazach danych), lektura kluczowych publikacji, sporządzanie notatek i bibliografii roboczej. - Formalizacja tematu: Wypełnienie i złożenie w dziekanacie karty tematu pracy dyplomowej (z podpisem promotora) zatwierdzającej wybrany temat. 2. Semestr VIII – Plan badań i rozszerzenie części teoretycznej (II etap) - Szczegółowy plan badań: Opracowanie pełnej koncepcji projektu badawczego – sformułowanie precyzyjnych pytań i hipotez badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych (np. kwestionariuszy, testów), określenie planowanej populacji badanej oraz harmonogramu i procedury zbierania danych Omówienie kwestii etycznych (np. uzyskanie zgody komisji etycznej, jeśli wymagane, zgody rodziców na przeprowadzenie badań wśród małoletnich).	

- Konspekt i spis treści pracy: Przygotowanie konspektu pracy magisterskiej zawierającego szczegółowy plan pracy (spis treści) wraz z opisem zawartości poszczególnych rozdziałów. Konspekt jest diskutowany i korygowany podczas seminarium (feedback promotora i uczestników).
 - Rozszerzenie części teoretycznej: Rozpoczęcie właściwego pisania pracy – przygotowanie wstępnych wersji wybranych fragmentów rozdziałów teoretycznych (np. przeglądu literatury dla kluczowych pojęć i koncepcji psychologicznych związanych z tematem pracy).
 - Praca własna studenta: Kontynuacja pogłębiania wiedzy z literatury przedmiotu, zbieranie badań i teorii potrzebnych do rozdziałów teoretycznych. Przygotowanie materiałów i narzędzi do badań empirycznych (np. opracowanie ankiety, przygotowanie stanowiska do eksperymentu).
- 3. Semestr IX – Realizacja badań i opracowanie wyników (III etap)**
- Przeprowadzenie badań empirycznych: Zrealizowanie zaplanowanego badania – zebranie danych empirycznych zgodnie z przyjętą metodologią. Na bieżąco omawianie postępów i ewentualnych trudności podczas seminarium.
 - Analiza zebranych danych: Rozpoczęcie opracowywania wyników – uporządkowanie i wstępna analiza statystyczna zgromadzonych danych (np. obliczenia opisowe, weryfikacja hipotez) przy wsparciu promotora.
 - Zakończenie części teoretycznej: Równoległe z realizacją badań dokończenie pisania części teoretycznej pracy. Wszystkie rozdziały teoretyczne (przegląd literatury, uzasadnienie problemu badawczego itp.) powinny zostać opracowane i przekazane promotorowi do akceptacji
 - Praca własna studenta: Intensywna praca nad tekstem pracy – kończenie rozdziałów teoretycznych, opracowywanie wyników badań (tabele, wykresy, wstępne interpretacje).
- 4. Semestr X – Redakcja końcowa i złożenie pracy (IV etap)**
- Analiza wyników i dyskusja: Pogłębiona analiza zebranych danych przy użyciu zaawansowanych metod statystycznych lub metod jakościowych (w zależności od charakteru pracy). Sformułowanie wyników i ich omówienie – napisanie rozdziału wyniki oraz dyskusja wyników, w którym wyniki badań własnych zostają odniesione do ustaleń z literatury.
 - Redakcja całości pracy: Po zebraniu wszystkich części następuje redakcja kompletnej pracy dyplomowej. Obejmuje to korekty merytoryczne (uzupełnienia treści, poprawki wskazane przez promotora) oraz korekty językowe i techniczne (formatowanie tekstu, przypisy, bibliografia). Student dba o wysoką jakość językową pracy oraz zgodność ze standardami edytorskimi (styl APA).
 - Złożenie pracy i przygotowanie do egzaminu dyplomowego: Uzyskanie ostatecznej akceptacji promotora i złożenie gotowej pracy magisterskiej do dziekanatu. Po złożeniu pracy student przygotowuje się do egzaminu dyplomowego.

Literatura podstawowa:

Podstawowa:

1. Brzeziński, J. (2019). *Metodologia badań psychologicznych*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Skimina E., Harasimczuk J., Ciecuch J. (2022). Podstawowe standardy edytorskie naukowych tekstów psychologicznych w języku polskim na podstawie reguł APA. Warszawa: Liberi Libri.
2. Kulesza, W., Doliński, D. (2020). Jak pisać prace dyplomowe z psychologii: rady nie tylko dla psychologów. Wyd. Smak słowa.
3. Nęcka, E., Stocki, R. (1991). Jak pisać prace naukowe z psychologii. Poradnik dla studentów i badaczy. Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”

Uzupełniająca:

1. Maison, D. (2022), *Jakościowe metody badań społecznych. Podejście aplikacyjne*. PWN.
2. Eco U. (2007). Jak napisać pracę dyplomową. Poradnik dla humanistów. Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego.
3. Creswell, J. W. (2013). *Projektowanie badań naukowych: metody jakościowe, ilościowe i mieszane*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
4. APA (2019). *Publication Manual of the American Psychological Association: 7th Edition*

Efekty uczenia się

Symbol efektu	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
---------------	-------------------------	---

uczenia się		
E1_W	Ma pogłębioną wiedzę z zakresu metodologii prowadzenia badań psychologicznych, zna sposoby planowania i realizacji badań empirycznych oraz analizy uzyskanych wyników z wykorzystaniem metod statystycznych.	K_W02 K_W04
E2_W	Zna i rozumie w sposób pogłębiony zasady etyki badań naukowych w psychologii, w tym ochrony praw uczestników badań oraz własności intelektualnej, a także ich znaczenie dla praktyki zawodowej psychologa.	K_W17 K_W18
E3_W	Posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą metod diagnozy psychologicznej oraz metod ilościowych i jakościowych, rozumie ich zastosowanie w badaniach naukowych i praktyce psychologicznej.	K_W15
E4_W	Posiada pogłębioną, uporządkowaną i aktualną wiedzę z zakresu problematyki realizowanej w pracy magisterskiej, uwzględniającą współczesne kierunki badań oraz ich znaczenie dla praktyki psychologicznej.	K_W01
E1_U	Student potrafi samodzielnie formułować problemy badawcze i hipotezy, planować procedury badawcze oraz operacjonalizować zmienne z uwzględnieniem złożoności analizowanych zjawisk.	K_U02
E2_U	Potrafi samodzielnie zaplanować i przeprowadzić badania empiryczne, a także dokonać analizy i interpretacji danych z zastosowaniem adekwatnych metod ilościowych i/lub jakościowych.	K_U02 K_U06
E3_U	Potrafi wyszukiwać, selekcjonować i krytycznie analizować literaturę naukową z wykorzystaniem baz danych oraz formułować na tej podstawie przemyślane wnioski.	K_U04
E4_U	Potrafi redagować tekst naukowy, zgodnie z zasadami edytorskimi właściwymi dla psychologii, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych.	K_U06
E5_U	Potrafi przygotować i zaprezentować koncepcję badawczą oraz wyniki własnych badań w sposób przejrzysty i zgodny z akademickimi standardami.	K_U10
E6_U	Potrafi uwzględniać informacje zwrotne, dokonywać krytycznej oceny własnych działań oraz systematycznie rozwijać i doskonalić projekt badawczy.	K_U01 K_U06
E7_U	Potrafi wykorzystywać wyniki badań do formułowania wniosków i rekomendacji istotnych dla praktyki psychologicznej, z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych i etycznych.	K_U05 K_U18
E1_K	Jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej i naukowej oraz do odpowiedzialnego prowadzenia badań psychologicznych.	K_K01 K_K06

E2_K	jest gotów do samodzielnej i systematycznej pracy nad projektem badawczym, ponosząc odpowiedzialność za jakość i rzetelność przygotowywanej pracy.	K_K02
E3_K	Jest otwarty na konstruktywną krytykę, potrafi przyjmować opinie innych i wykorzystywać je do poprawy jakości pracy naukowej	K_K05
E4_K	Przestrzega zasad ochrony własności intelektualnej w przygotowaniu pracy dyplomowej, uznaje znaczenie oryginalności i rzetelności naukowej.	K_K07
E5_K	Jest gotów do samodzielnego podejmowania decyzji badawczych oraz ponoszenia odpowiedzialności za ich konsekwencje, także w złożonych sytuacjach badawczych i praktycznych.	K_K04 K_K03
Sumaryczna liczba godzin		250
Liczba punktów ECTS		10

Nazwa przedmiotu kształcenia: Teorie inteligencji i metody badań	
Forma zajęć:	Wykład, Ćwiczenia
Cele kształcenia Wykłady: C1 Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy dotyczącej ram teoretyczno-metodologicznych pomiaru inteligencji oraz krytycznej interpretacji wyników w kontekście decyzji diagnostycznych. C2 Rozwinięcie umiejętności krytycznej oceny narzędzi diagnostycznych (testów inteligencji i metod oceny funkcji powiązanych) w zakresie ich konstrukcji, wartości diagnostycznej/prognostycznej, ograniczeń i zasad interpretacji. C3 Kształtowanie gotowości do odpowiedzialnego i etycznego prowadzenia badań testowych oraz komunikowania wyników z uwzględnieniem ryzyk i konsekwencji decyzji diagnostycznych. Ćwiczenia: C1 Krytyczna analiza i porównanie wybranych teorii inteligencji oraz ich konsekwencji dla operacjonalizacji konstruktów, doboru narzędzi pomiarowych i interpretacji wyników w różnych kontekstach diagnostycznych. C2 Rozwinięcie umiejętności samodzielnego projektowania i uzasadniania procedury badawczo-diagnostycznej w obszarze inteligencji (dobór testów, warunki badania, integracja danych), z uwzględnieniem ograniczeń metodologicznych i niepewności pomiaru. C3 Kształtowanie gotowości do odpowiedzialnego i etycznego stosowania metod badania inteligencji, w tym identyfikowania ryzyk błędów klasyfikacji, formułowania wniosków o adekwatnym stopniu ostrożności oraz komunikowania wyników w sposób profesjonalny.	
Program kształcenia (treści nauczania)	
Wykład 1. Ramy pojęciowe inteligencji w diagnozie psychologicznej: analiza definicji, kryteriów operacjonalizacji oraz relacji między intelektem a inteligencją emocjonalną; konsekwencje definicyjne dla wnioskowania diagnostycznego. 2. Analiza porównawcza klasycznych ujęć inteligencji (Galton, Binet, Stern, Spearman) oraz ich implikacji dla konstrukcji i interpretacji testów w diagnozie klinicznej. 3. Krytyczna ocena wybranych koncepcji (Hebb, Sternberg, Detterman, Nęcz) w perspektywie diagnostycznej: zakres wyjaśniania, trafność interpretacyjna, możliwości i ograniczenia aplikacji.	

4. Analiza modeli czynnikowych i strukturalnych (Cattell, Horn, Thurstone, Guilford): porównanie założeń, zakresu pomiaru oraz konsekwencji dla doboru narzędzi i interpretacji profilu wyników.
5. Uzdolnienia a niepełnosprawność intelektualna: krytyczna analiza kryteriów klasyfikacji, źródeł błędów diagnostycznych oraz zasad ostrożnego wnioskowania w sytuacjach granicznych.
6. Diagnoza intelektu a diagnoza funkcji poznawczych: zasady różnicowania i integracji danych (ilościowych i jakościowych), kryteria doboru procedury badania oraz ograniczenia interpretacyjne.

Ćwiczenia

1. Test Matrycy Ravena: standaryzowane przeprowadzanie i punktowanie; analiza porównawcza wzorców odpowiedzi w studium przypadku (profil z deficytem intelektualnym, w normie, powyżej normy) oraz interpretacja z uwzględnieniem ograniczeń i niepewności pomiaru.
2. Skala Inteligencji Wechslera dla dorosłych WAIS-R(PL) – skala słowna: doskonalenie procedury badania, zasad punktowania i interpretacji podtestów; analiza jakościowa wykonania oraz wnioskowanie w kontekście przypadku.
3. Skala Inteligencji Wechslera dla dorosłych WAIS-R(PL) – skala bezsłowna: doskonalenie procedury badania, punktowania i interpretacji; identyfikacja typowych błędów oraz wnioskowanie diagnostyczne w oparciu o dane testowe.
4. WAIS-R(PL) – wynik pełny i profil: integracja danych z podskal, interpretacja profilu wyników oraz porównanie metod pomiaru intelektu w studium przypadku (wyniki w normie, deficyt, powyżej przeciętnej).
5. Analiza transkrypcji wyników WAIS-R(PL): interpretacja przypadków klinicznych, formułowanie hipotez wyjaśniających oraz ocena spójności i ograniczeń wnioskowania.
6. Inteligencja emocjonalna: analiza definicji i komponentów; SIE-T – przeprowadzanie, punktowanie i interpretacja wyników w ujęciu studium przypadku oraz krytyczna ocena ograniczeń pomiaru.
7. Inteligencja emocjonalna: PKIE i INTE – przeprowadzanie, punktowanie i interpretacja; porównanie wskaźników i konsekwencji diagnostycznych w zależności od narzędzia i przyjętego modelu.
8. Inteligencja emocjonalna – studium przypadków: porównanie wyników osoby z prawidłowo rozwiniętymi komponentami inteligencji emocjonalnej oraz osób z odmiennym profilem funkcjonowania (np. Zespół Aspergera, zaburzenia osobowości) wraz z oceną ryzyka interpretacyjnych i zasadami komunikowania wniosków.

Literatura podstawowa:

1. Nęcka E. (2003). *Inteligencja. Geneza - Struktura – Funkcje*. Gdańsk.
2. Solovej P., Sluyter D.J. (2005). *Rozwój emocjonalny a inteligencja emocjonalna*, Poznań.
3. Brzeziński J., Gaul M., Hornowska E., Jaworowska A., Machowski A., Zakrzewska M. (2011). *Skala Inteligencji D. Wechslera dla dorosłych. Wersja zrewidowana- renormalizacja WAIS-R(PL). Podręcznik*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
4. Raven J., Raven J.C., Court J.H. (2012). *Podręcznik do Testu Matrycy Ravena oraz Skal Słownikowych. 1. Zarys ogólny*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
5. Schutte N.S., Malouff J.M., Hall L.E., Haggerty D.J., Cooper J.T., Gloden C.H.J., Dornheim L. (2008). *Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej INTE*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
6. Jaworowska A., Matczak A. (2005). *Popularny Kwestionariusz Inteligencji Emocjonalnej. Podręcznik*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
7. Matczak A., Piekarska J., Studniarek E. (2005). *SIE-T. Skala Inteligencji Emocjonalnej- Twarze. Podręcznik*. Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.

Literatura uzupełniająca

1. Śmieja M., Orzechowski J. (red.) (2008). *Inteligencja emocjonalna fakty, mity, kontrowersje*. Wydawnictwo Naukowe PWN: Warszawa.
2. Stemplewska - Żakowicz K., Diagnoza psychologiczna .Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne: Gdańsk.
3. Dacher K. et al (2021). *Zrozumieć emocje*. Wydawnictwo Naukowe PWN: Warszawa.

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
Wykład		
E1_W	Student posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o sposobach definiowania inteligencji (w tym jej uwarunkowaniach biologicznych, środowiskowych i kulturowych) oraz o głównych trendach rozwojowych teorii inteligencji istotnych dla praktyki diagnostycznej.	K_W06 K_W07
E2_W	Student posiada pogłębioną wiedzę o metodach badania inteligencji, w tym o testach psychometrycznych i procedurach diagnozy (konstrukcja narzędzi, standaryzacja, normy, trafność i rzetelność, źródła błędu pomiaru) oraz o ograniczeniach i warunkach uprawnionej interpretacji wyników.	K_W06 K_W07
Ćwiczenia		
E1_U	Student potrafi, zgodnie ze standardami metodycznymi, przeprowadzać i punktować wybrane testy inteligencji (np. WAIS-R, Matryce Ravena) oraz narzędzia diagnozy inteligencji emocjonalnej (np. SIE-T, PKIE, INTE), a następnie interpretować wyniki w studium przypadku z uwzględnieniem niepewności pomiaru i ograniczeń wnioskowania.	K_U12 K_U13
E2_U	Student potrafi samodzielnie dobrać i uzasadnić metody oraz narzędzia badania inteligencji adekwatnie do celu diagnozy, wieku i specyfiki badanej osoby, integrować dane z różnych źródeł oraz formułować wnioski i rekomendacje w sposób precyzyjny, ostrożny i metodologicznie uzasadniony, z uwzględnieniem standardów etycznych.	K_U12 K_U13
E1_K	Student jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego pełnienia roli diagnosty/badacza w obszarze diagnozy zdolności poznawczych: do krytycznej oceny jakości danych i adekwatności wniosków, uwzględniania wpływu czynników kulturowych, środowiskowych i biologicznych na wyniki oraz komunikowania rezultatów w sposób profesjonalny, z poszanowaniem godności i dobra osoby badanej.	K_K09 K_K12
Sumaryczna liczba godzin		100
Liczba punktów ECTS		4

Nazwa przedmiotu kształcenia: Zarządzanie zespołem	
Rodzaj przedmiotu:	Laboratorium
Cele kształcenia C1 Rozwijanie umiejętności diagnozowania i analizy kompetencji członków zespołu C2 Kształcenie umiejętności efektywnego funkcjonowania i komunikowania się w zespole C3 Przygotowanie do planowania i realizacji działań związanych z zarządzaniem zespołem	
Program kształcenia (treści nauczania)	

LABORATORIUM

T1 Istota zespołu i rola lidera w organizacji – charakterystyka zespołu, cele i zadania zespołu, rola i odpowiedzialność lidera, style zarządzania zespołem.

T2 Kompetencje społeczne w pracy zespołowej – znaczenie kompetencji społecznych w funkcjonowaniu zespołu, komunikacja interpersonalna, współpraca, odpowiedzialność i zaangażowanie.

T3 Diagnoza kompetencji społecznych z wykorzystaniem narzędzia SOFTSkill – przeprowadzenie badania kompetencji społecznych, analiza i interpretacja wyników oraz ich znaczenie w kontekście pracy zespołowej, rekrutacji i rozwoju pracowników.

T4 Kompetencje poznawcze w funkcjonowaniu zespołu – znaczenie kompetencji poznawczych w rozwiązywaniu problemów, podejmowaniu decyzji oraz realizacji zadań zespołowych.

T5 Diagnoza kompetencji poznawczych z wykorzystaniem narzędzia MasterMIND – przeprowadzenie badania kompetencji poznawczych, analiza wyników oraz ich zastosowanie w doborze zadań i planowaniu rozwoju członków zespołu.

T6 Role zespołowe i dopasowanie kompetencji do zadań – identyfikacja ról zespołowych, analiza potencjału członków zespołu oraz dopasowanie kompetencji do wymagań stanowiska i zadań.

T7 Komunikacja i współpraca w zespole – techniki efektywnej komunikacji, udzielanie informacji zwrotnej, rozwiązywanie problemów komunikacyjnych w zespole.

T8 Motywowanie pracowników i budowanie zaangażowania zespołu – czynniki motywujące, strategie zwiększania zaangażowania, znaczenie wsparcia i informacji zwrotnej w pracy zespołowej.

T9 Rozwiązywanie konfliktów i podejmowanie decyzji w zespole – źródła konfliktów, strategie ich rozwiązywania, podejmowanie decyzji indywidualnych i zespołowych.

T10 Planowanie rozwoju zespołu w oparciu o diagnozę kompetencji – opracowanie planu rozwoju zespołu i jego członków z wykorzystaniem wyników diagnozy kompetencji społecznych i poznawczych.

E-LEARNING (praca własna studenta):

T11 Budowanie efektywnego zespołu i diagnoza potencjału jego członków

Zakres i aktywności:

1. Zapoznanie się z materiałem dydaktycznym - zapoznanie się z materiałami udostępnionymi na platformie e-learningowej dotyczącymi czynników wpływających na efektywność zespołu, znaczenia kompetencji społecznych i poznawczych w pracy zespołowej oraz roli lidera w diagnozowaniu potencjału członków zespołu.
2. Analiza przypadku - opis sytuacji zespołu funkcjonującego w organizacji, identyfikują mocne strony i obszary wymagające rozwoju oraz określają potencjalne trudności w pracy zespołowej.
3. Interpretacja przykładowych wyników diagnozy kompetencji (SOFTSkill i MasterMIND) - analiza przykładowych profili kompetencji członków zespołu, interpretacja wyników oraz sformułowanie wniosków dotyczących ich potencjału, możliwości współpracy oraz dopasowania do określonych ról zespołowych.
4. Opracowanie rekomendacji rozwojowych

Literatura podstawowa:

1. Robbins S.P., Judge T.A. (2011) Zachowania w organizacji, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa (rozdziały: 1-5, 7-10)
2. Griffin R.W. (2017) Podstawy zarządzania organizacjami, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa (rozdziały: 1, 3, 4, 6, 7, 8, 10)
3. Armstrong M., Taylor S. (2016). Zarządzanie zasobami ludzkimi, Wolters Kluwer, Warszawa (część I-IV)

Literatura uzupełniająca:

1. Juchnowicz M. (2014.), Zarządzanie kapitałem ludzkim. Procesy – narzędzia – aplikacje, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
2. Rippel, G., & Huzar, U. (2024). Zarządzanie zespołem – aktualne wyzwania dla menedżera w warunkach kryzysowych. Management, 37(1). <https://doi.org/10.30857/2415-3206.2023.1.3>
3. Chmielewicz, B. (2025). Kierunki wpływu nowoczesnych technologii na zarządzanie zespołami projektowymi 4.0. Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów, 206. <https://doi.org/10.33119/SIP.2025.206.3>

Efekty uczenia się		
Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie efektu do efektu kierunkowego
E1_W	Student w pogłębionym stopniu zna i rozumie znaczenie kompetencji społecznych i poznawczych w funkcjonowaniu zespołu, w tym ich wzajemne powiązania oraz wpływ na realizację zadań, efektywność pracy zespołowej i role pełnione przez członków zespołu.	K_W06, K_W19
E2_W	Student w pogłębionym stopniu zna i rozumie metody i narzędzia diagnozowania kompetencji społecznych i poznawczych oraz ich zastosowanie w procesach doboru, rozwoju i organizacji pracy zespołu, z uwzględnieniem ograniczeń interpretacyjnych oraz uwarunkowań etycznych i organizacyjnych.	K_W07
E3_W	Student w pogłębionym stopniu zna i rozumie zasady komunikacji interpersonalnej, współpracy zespołowej, motywowania i rozwiązywania konfliktów, a także złożone uwarunkowania wpływające na skuteczność zarządzania zespołem w środowisku organizacyjnym.	K_W10, K_W19
E1_U	Student potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę do analizy funkcjonowania zespołu oraz diagnozy kompetencji jego członków, dokonywać krytycznej analizy i interpretacji wyników, formułować wnioski oraz uzasadniać rekomendacje dotyczące organizacji pracy i doboru ról zespołowych.	K_U12, K_U13
E2_U	Student potrafi planować i projektować działania wspierające rozwój kompetencji członków zespołu oraz efektywność funkcjonowania zespołu, dobierając adekwatne metody pracy, rozwiązania komunikacyjne i działania rozwojowe do specyfiki problemu oraz warunków organizacyjnych.	K_U16, K_U19
E1_K	Student jest gotów do odpowiedzialnego i etycznego współdziałania w zespole, przyjmowania i realizowania ról zespołowych, krytycznej oceny działań własnych i zespołowych oraz respektowania zasad profesjonalnej komunikacji i współpracy.	K_K10
E2_K	Student jest gotów do krytycznej refleksji nad własnymi kompetencjami, uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów praktycznych związanych z zarządzaniem zespołem oraz planowania własnego rozwoju zawodowego z uwzględnieniem potrzeb zespołu i organizacji.	K_K04
Sumaryczna liczba godzin		75
Liczba punktów ECTS		3